

Delårsrapport med prognos 2 2019

Programnämnd Samhällsbyggnad.

Beslutad av Programnämnd samhällsbyggnad, den 3 oktober 2019, § 83

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Programrådets färdriktning och prioriterade utvecklingsområden	5
2.1 Minskade klyftor i en hållbart växande kommun	5
2.2 Bostäder för alla	5
2.3 Fungerande infrastruktur och investeringsprocess	6
2.4 Dialog och samverkan med medborgarna och civila samhället.....	7
2.5 Smart och trygg stad med digitala lösningar.....	8
2.6 Effektiv planering för tillväxt och utveckling	9
2.7 Lokalförsörjning och upphandling	9
2.8 Kompetensförsörjning.....	10
3. Programrådets resurser.....	11
3.1 Ekonomi.....	11
3.2 Driftsnämndernas ekonomiska resultat	14
3.3 Investeringar	18
4 Analysunderlag	21
4.1 Resultat – Ekonomi.....	21
5. Uppföljning av direktiv till driftsnämnderna.....	25
5.1 Samlad analys - avvikelserapportering.....	25
6 Programråd samhällsbyggnad, egen verksamhet	28
6.1 Förvaltningschefens bedömning och analys	28
6.2 Sammanfattande iakttagelser.....	31
6.3 Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål.....	35
6.4 Analysunderlag – ekonomi.....	55
6.5 Övriga åtaganden, Programråd samhällsbyggnad – egen verksamhet	66
6.6 Fem år i sammandrag, Programråd samhällsbyggnad – egen verksamhet och Byggnadsnämnden	71
6.7 Indikatorlista, Programråd samhällsbyggnad -egen verksamhet och Byggnadsnämnden.....	72
6.8 Bilagor	75

1. Förslag till beslut

Programnämnd Samhällsbyggnads skattefinansierade verksamheter prognostiserar för 2019 en samlad negativ budgetavvikelse på -40,9 mnkr, vilket motsvarar en negativ avvikelse på -6 % av aktuell budgetram. De negativa avvikelserna hänförs främst till Tekniska nämnden och vinterväghållningen med -16 mnkr och programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet -29,5 mnkr, där kollektivtrafiken prognostiserar en negativ avvikelse på -27,1 mnkr, varav färdtjänsten -25,6 mnkr. Inom både vinterväghållningen och färdtjänsten ser den negativa avvikelsen ut att bli högre än föregående år. Kostnadsutvecklingen inom båda dessa områden har ökat kraftigt under senaste åren och har en koppling till den växande kommunen och senaste årens demografiutveckling. Färdtjänsten utförs av Region Örebro Län och bekostas av Örebro kommun och ett arbete pågår för att minska kostnaderna kopplat till detta område. Programnämnd Samhällsbyggnads prognosen har försämrats med -7,3 mnkr jämfört mot prognos vid delår 1. Exklusive färdtjänsten och vinterväghållningen skulle programnämnd Samhällsbyggnads prognos för 2019 redovisas som en positiv budgetavvikelse på +2,5 mnkr, vilket främst beror på lägre prognosticerade personalkostnader inom flera av nämnderna på grund av vakanta tjänster till följd av glapp mellan återbesättning, men även till följd av högre prognostiserade intäkter för tillsyn inom miljönämnden.

Den taxefinansierade verksamheten, inklusive fordonsgasen, prognostiserar en avvikelse på -8,9 mnkr. Avvikelsen fördelar sig mellan fordonsgasen -0,2 mnkr, avfall +0,6 mnkr, vilket ökar det egna kapitalet, och VA -9,3 mnkr, vilket minskar skulden till abonnenterna.

En stor utmaning för hela programområdet är att med befintliga budgetmedel samt årliga budgetreduceringar till följd av effektiviseringskrav hantera investeringar och drift i den växande kommunen, både utifrån ökad yta och demografiutveckling. Programrådets budget justeras inte i dagsläget utifrån befolkningsökning, utökad driftsättagande till följd av att kommunen växer, pris- och indexökningar etc. utan det ska hanteras inom befintlig budget samtidigt som budgeten även årligen minskar till följd av effektiviseringskravet. Årets effektiviseringskrav på 1 %, samt det utökade effektiviseringskravet till förmån för ombudgering till Barn och Utbildning bedöms inom alla driftsnämnder ge förväntade effekter under 2019.

Av total investeringsbudget på 1 286,1 mnkr, varav skattefinansierade 910,3 mnkr och taxefinansierade investeringar 375,8 mnkr, prognostiseras 443 mnkr samt 232 mnkr att nyttjas, vilket motsvarar 65 % och 79 %. Den relativt låga investeringsprognosen i relation till budget är bland annat att investeringar släpar efter på grund av fortsatt resursbrist av projektledare inom Tekniska förvaltningen för att hantera beställningar från Stadsbyggnad samt brist på utförare (både externa och interna).

Stadsbyggnads förslag till Programnämnd samhällsbyggnad

1. Programnämnd samhällsbyggnad fastställer delårsrapporten med prognos 2 för 2019.
2. Delårsrapporten överlämnas till Kommunstyrelsen.
3. Delårsrapporten med prognos 2 för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet fastställs.
4. Förslag: "Programnämnd samhällsbyggnad ger de driftsnämnder som redovisar negativ prognos i delår 2 i uppdrag att ta fram åtgärder/förslag på åtgärder för att minska prognostiserad avvikelse för 2019 i syfte sträva mot en budget i

balans. Redovisning av åtgärder och effekter ska ske skriftligt som en del i driftsnämndens Årsberättelse för 2019.”

2. Programområdets färdriktning och prioriterade utvecklingsområden

Grunden för nämndernas styrning är Övergripande strategier och budget. Kommunstyrelsens plan anger också förväntningar på nämnderna. I programplanen tydliggjordes en färdriktning och de utvecklingsområden som sågs som mest prioriterade för 2018 (men även en längre tidshorisont).

I det här kapitlet redogörs för dessa utvecklingsområden, hur långt arbetet kommit hittills, vad som behöver utvecklas framåt och vad som planeras. I de fall önskvärd utveckling inte uppnås anges varför och vad som behöver göras för att komma vidare.

2.1 Minskade klyffor i en hållbart växande kommun

Programnämnd samhällsbyggnad har stor påverkan på människors liv, genom att utveckla, bygga och säkra förutsättningar och kapacitet för det hållbara Örebro. Genom att bidra till att skapa förutsättningar för ett gott liv mellan olika socioekonomiska grupper utifrån tillgång till bostäder, integrerade stadsdelar, fritidsmöjligheter – sett till både grönområden liksom fritidsgårdar och mötesplatser, samt fungerande infrastruktur och strukturskapande samhällsfunktioner.

Inom programområdet bidrar verksamheter till att bland annat skapa organiserade fritidsaktiviteter. För barn och ungdomar erbjuds det bland annat gratis fritidsaktiviteter under loven. Att delta i organiserade fritidsaktiviteter är en skyddsfaktor för individen, det skapar möten över köns-, etnicitets- och generationsgränser. Det finns god samverkan med civilsamhället och andra aktörer. Organiserade fritidsaktiviteter bidrar till integration, utveckling på individ- och samhällsnivå, ökad hälsa, och att minska klyftorna i samhället vilket sammantaget innebär en investering som ger en samhällsekonomisk vinst.

Flera pågående planuppdrag föreslår större ytor för parkändamål. Detta kan möjliggöra för spontanidrott, rekreation och mötesplatser.

Möjlighet till egen försörjning minskar socioekonomiska ojämlikheter. Under kommande tid förväntas flera större planer skapa förutsättningar för verksamheter med kontorsarbetsplatser. Bland annat pågår arbete med flera detaljplaner i centrala lägen som kan medföra flera tusen kvadratmeter kontorsarbetsplatser.

2.2 Bostäder för alla

Till år 2028 beräknas antalet invånare öka med ca 27 000 till omkring 180 000 invånare. Under mandatperioden ska det byggas 4000 nya bostäder för att kunna möta behovet de närmaste åren.

Det har byggts väldigt mycket under åren 2014 - 2017. Sedan 2018 har en viss avmattning av bostadsbyggandet skett. Detta anses dock mer vara en normalisering då de tidigare åren ansågs som extraordinära. Denna normalisering härrör sannolikt från den senaste tidens restriktioner som genomförts på bolånemarknaden. Stadsbyggnad har anpassat sitt arbetssätt för att kunna möta denna utveckling genom att bland annat

respektera behovet av längre projektider, genomföra riktade markanvisningar mm. Med sitt stora markinnehav kan kommunen hantera en lägre efterfrågan och genom att eftersträva en marknad i balans upprätthålla en långsiktigt hållbar bostadsproduktion.

Det råder brist på efterfrågan av de ofta mer kostsamma alternativ av bostäder som står till buds. Efterfrågan på bostäder med lägre hyra möter en annan målgrupp och här torde efterfrågan vara starkare. En ny rutin mellan ÖrebroBostäder AB och Örebro kommun för att allmännyttan ska vara representerad när nya större bostadsområden tillskapas har tagits fram. Genom att allmännyttan är representerade skapar vi goda förutsättningar för att skapa en blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer som möjliggör för fler att få bostäder.

Även om det bedöms finnas en balans mellan behovet av, och tillgången av studentbostäder så planeras det för ytterligare studentbostäder. Fyra nya gruppboendebostäder ska byggas, och det finns planer på att fler ska tillkomma i större bostadsområden.

Arbetet med att tillskapa en gemensam bostadsportal för fastighetsägare i Örebro pågår. En sådan bostadsportal ämnar till att förenkla för befintliga, och kommande medborgare att hitta och söka bostad i Örebro kommun.

För att människor ska trivas i staden och vilja flytta hit är det viktigt att det planeras för både boende, arbetsplatser och övriga samhällsfunktioner, som tillgodoser olika önskemål. All planering i kommunen ska göras med ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet som utgångspunkt och med konsekvenser för barn, jämställdhet och mångfald i åtanke. Vid planering för nybyggnation av bostäder ska det vara socialt hållbart och därför är strävan att det ska vara blandad bebyggelse med olika bostadstyper, och till överkomliga priser.

2.3 Fungerande infrastruktur och investeringsprocess

Det som samhällsbyggnadsprocessen i mångt och mycket handlar om är att skapa förutsättningar för en fungerande infrastruktur i en god bebyggd miljö. Det är många faktorer att ta hänsyn till i såväl kortsiktig som långsiktig planering av staden. Komplexiteten är stor där olika perspektiv behöver vävas samman i ett tidigt skede. Med infrastruktur avses anläggningar och strukturer som säkrar grundläggande funktioner i samhället. Infrastruktur är allt från vattenförsörjning, transport av varor, personer och tjänster, energi och informationsteknik till bebyggelse, grönstruktur och fastighetsstruktur. En annan viktig del i stadens infrastruktur är samhällsinstitutionerna, t ex vårdcentraler, förskolor och skolor.

I samarbete med andra enheter och organisationer skapas förutsättningar för goda kommunikationer för alla trafikslag, gång- och cykel, kollektivtrafik, biltrafik, spårbunden trafik och godstransporter. Exempel på sådant projekt är utvecklingen av Örebro Södra (södra stationsområdet), ett komplext projekt som inbegriper flera aktörer, kommunala liksom statliga m.fl.. Verksamheterna har identifierat att en förbättrad dialog med Trafikverket skulle effektivisera sakområdet, främst avseende framtagande av detaljplaner som berör statlig infrastruktur.

Det som samhällsbyggnadsprocessen i mångt och mycket handlar om är att skapa förutsättningar för en fungerande infrastruktur i en god bebyggd miljö. Det är många faktorer att ta hänsyn till i såväl kortsiktig som långsiktig planering av staden. Komplexiteten är stor och olika perspektiv behöver komma in i ett tidigare skede än idag.

För att åstadkomma bättre kommunikation gentemot medborgare, besökare och aktörer inför åtgärder i infrastrukturen arbetar Stadsbyggnad och Tekniska förvaltningen på flera områden, bland annat ett förbättrat kartskick med information om kommande och pågående vägarbeten och även framtagande av kommunikationsstrategi.

Inom programområde Samhällsbyggnad ser vi en fortsatt hög takt avseende utbyggnad av VA (vatten- och avlopp). Ett viktigt arbete för att kunna säkra leveransen av dricksvatten är att förnysetakten av ledningsnätet behöver öka. Under 2019 ska en ny beräkning göras för förnyelsebehovet under perioden 2020–2029.

Inom Park och Gata finns det stora utmaningar de kommande åren i form av reinvesteringar i de anläggningar som byggdes på 1960-1970-talet som exempelvis broar, parker, lekplatser och trafiksignalanläggningar.

Investeringsprocessen behöver ses över, och arbetet med det har påbörjats, för att säkra ett genomförbart och kostnadseffektivt arbete med att säkra ett växande Örebro.

2.4 Dialog och samverkan med medborgarna och civila samhället

En smart stad byggs i dialog med dess medborgare, företagare och civila samhället. Örebroarna behöver involveras mer i de gemensamma utmaningarna genom information, dialog och medskapande. Det gäller såväl kvinnor som män, flickor som pojkar. Barnperspektivet ska finnas närvarande i allt. Metoder för att engagera barn och lyssna på deras åsikter behöver utvecklas ytterligare och användas samtidigt som hela den kommunala planeringen måste bidra till att skapa goda förutsättningar för det samhälle där barn och unga ska växa upp – nu och i framtiden.

Verksamheterna arbetar med medborgardialog inom ramen för sitt grunduppdrag. Att bättre nå ut till barn och ungdomar som målgrupp är prioriterat och olika sätt diskuteras. I samband med framtagandet av programplan för Brickebacken planeras det för ett samarbete med en skolklass i Brickebacken, där barnen agerar referensgrupp. Kulturnämnden har genomfört flera workshops beträffande Kulturkvarteret. Under Open Art genomfördes även två dialogmöten i samarbete med City Örebro och Pennybridge Poetry under temat ”min stad Örebro” där syftet var att prata om Örebro.

Under sommaren har flera verksamheter återigen fått utvalda utvecklingsuppdrag och dess utmaningar studerade av ungdomar som inom ramen för sin feriepraktik prövat olika idélösningar med stöd av modellen Design Thinking. Detta under namnet *Summer College* som universitetet driver. Stadsbyggnad bidrog med två case som ungdomarna studerade; Case 1 - Vågustorget (ytan mellan Kräman och torget) som en gemensam yta för gående, cyklist, bussar och bilar – hur kan platsen göras attraktiv och hur kan barn i skolåldern involveras i utformningen av platsen; Case 2 – Skapa en kampanj för att få fler att gå, cykla, åka buss eller samåka till och från fritidsaktiviteter.

Stadsbyggnad planerar likt förra året för informationsmöten riktade till allmänheten med möjlighet till efterföljande samtal med tjänstemän och politikerna. Tanken är att samarbeta inom programområdet med innehållet till dessa möten. I år är temat smarta staden, utveckling av kulturverksamhet, lokalförslagsfrågor och trafik. För att öka möjligheterna för fler att delta på dessa möten planeras det i år för lekhörna för barn.

Örebro bibliotek fortsätter spela en viktig roll i dialogen med medborgare, bland annat genom aktiviteter som *digitala första hjälpen* som syftar till att öka kommunmedborgarnas digitala delaktighet.

Det är viktigt att fortsätta samverka med det civila samhället. Civila samhället spelar en viktig roll utifrån bildandet av medborgare oavsett ålder, bidragandet till god fysisk och psykisk hälsa etc. Fritidsnämnden fortsätter ge stöd till det civila samhället – både utifrån ekonomiska bidrag och utifrån tillhandahållandet av ändamålsenliga lokaler. Ett vitalt civilsamhälle är av stor betydelse för att hålla ihop samhällsgemenskapen. Föreningslivet är en arena för demokratisk fostran, ansvarstagande och utvecklande möten inom och mellan generationer. En av Örebro kommuns största tillgångar är invånarnas engagemang i civilsamhället, det vill säga de arenor där människor agerar tillsammans för gemensamma intressen via ideella krafter. Civilsamhället förväntas vara en del av lösningen på framtida utmaningar.

2.5 Smart och trygg stad med digitala lösningar

Programnämnd Samhällsbyggnad arbetar vidare med att skapa en smart och trygg stad där digitala lösningar är en ledstjärna.

En digitaliseringsstrategi för programområdet har tagits fram. Syftet med digitaliseringsstrategin är att beskriva hur kommunens övergripande mål för digitaliseringsarbetet ska uppnås ur ett programområdesperspektiv.

Inom Stadsbyggnad pågår flera projekt, både på den nationella arenan och lokala arenan för att skapa en smart stad. Projekt Tamarinden är ett sådant exempel där en ny hållbar stadsdel ska växa fram som botten i digitala lösningar. Örebro universitet har i samverkan med Stadsbyggnad och SAAB gjort en ansökan om ett projekt som syftar till att skapa digitala lösningar för grönytefaktor med assistans av satelliter.

Arbetet med projektet Digital tvilling fortsätter. Digital tvilling förväntas bidra till att planera för olika framtidsscenario genom att förenkla visualisering, simulering och analys av det växande Örebro.

I Varberga och Oxhagen samverkar fritidsgårdarna med Tegelbrukets e-sportsförening för att skapa en attraktiv helgverksamhet. Vivalla fritidsgård samverkar med "Trainstation" som är en mötesplats för digital skapande som drivs av Partnerskap Örebro. Samverkan med "Trainstation" ska fortsätta utvecklas för att gemensamt skapa förutsättningar för fler att ta del av de möjligheter som verksamheterna kan skapa tillsammans. Införande av öppna trådlösa nätverk på fritidsgårdarna behövs för att ytterligare tillgängliggöra den digitala världen.

Programområdets förvaltningar fortsätter arbetet med att utöka e-tjänsterna. Som exempel kan Miljöförvaltningen nämnas. Förvaltningen kommer att installera Minut Miljö, ett e-tjänstepaket för miljöskydds-, hälsoskydd- och livsmedelsärenden. Tack vare tjänstepaketet kan nämnden hantera ansökningar och kompletteringar helt digitalt. Det gör att nämnden kan minska ledtiderna och lägga mer fokus på kärnverksamheten.

Trygghetsfrämjande frågor är ett kontinuerligt inslag i det vardagliga arbetet för programområdet, exempelvis inom översiktlig planering, detaljplanering och stadsmiljö. För att skaffa djupare kunskap och därmed vidareutveckla verktygen för arbetet med trygghetsfrämjande har ett samarbete med Örebro universitets kriminologiavdelning påbörjats.

2.6 Effektiv planering för tillväxt och utveckling

Digitala, effektiva och sammanflätade arbetsprocesser ska än mer säkra försörjningen av bostäder, mark för verksamheter, vatten och avlopp, avfall, trafik och vägar. Över gränserna ska vi även tillsammans möjliggöra mötesplatser för alla genom ett tillgängligt, behovsanpassat och meningsfullt kultur- samt fritidsliv. I såväl vardagliga uppdrag som strategiska överväganden på ledningsnivå uppstår ofta insikten om hur integrerade verksamheterna inom programområdet är i varandra. Gemensamt samarbete omsatt i effektiva arbetssätt, metoder och forum är ett måste för att klara de framtida utmaningarna!

Verksamheterna fortsätter jobba i team och att utveckla de gemensamma forumen för samordning. Flytten till Citypassagen och övergången till ökad digitalisering samt aktivitetsbaserat arbetssätt har genomförts. Flera digitala lösningar för effektivt arbete har genomförts, bland annat utökade möjligheter för att delta i möten via digitala verktyg. Det frigör både tid och effektiviserar medarbetarens arbetssätt. Vi arbetar i team där transparens i arbetssätt och beslut bidrar till än mer tillit till samhällsbyggnadsområdet.

Samverkan inom programområdet är självklart, men större steg behöver även tas för att öka samverkan utanför programområdet. Det uppstartade samarbetet med LSK-uppdrag (Långsiktig samordning inom kommunkoncernen) ämnar till att bidra till detta. Tillsammans skapar vi smarta processer där behoven kommer in tidigt i planeringen. Ett liknande men mer avgränsat arbete är uppstartat för strategisk dialog med Futurum, Örebroporten och ÖBO.

För att synliggöra de ekonomiska konsekvenserna av den växande staden startades ett programgemensamt utvecklingsarbete 2018. Arbetet med att ta fram en *nyckeltalsmodell* som ska ge en nulägesbild av kostnader och ett diskussionsunderlag att använda i diskussioner om framtida prioriteringar påbörjades. Arbetet ska fortsätta framöver.

Positiva iakttagelser under året är det aktiva samarbetet mellan detaljplan och mark- och exploatering, för att säkerställa god gestaltning och utformning av den mark som kommunen säljer och att stora områden som möjliggör etablering av verksamheter har detaljplanerats. Kommunen äger gott om planlagd mark för verksamheter och som ännu inte är bebyggd, samtidigt som ytterligare flera stora planeringsprojekt pågår. Det borgar för framtida god marktillgång för verksamhetsetableringar.

2.7 Lokalförsörjning och upphandling

Programområdet behöver kvalitetssäkra lokalförsörjningsprocessen för att möjliggöra för smarta samhällsfunktioner, t ex skolor och vård- och omsorgsboenden.

Den kommunövergripande lokalförsörjningsprocessen implementeras inom programområdet.

För att säkra en långsiktig lokalförsörjning för programområdet så pågår utredningsarbetet för tekniska förvaltningens framtida behov. Kulturkvarteret bidrar till en samordnad och effektiv lokalförsörjning för flera av kultur- och fritidsförvaltningens verksamhet samt berörda föreningar.

Citypassagen har bidragit till mer ändamålsenliga lokaler för de delar av programområdets verksamheter som arbetar samlat och delar lokaler. Utvärdering av Citypassagens lokaler kommer att genomföras.

Upphandling är idag en viktig men trång sektor för programområdet kopplat till möjligheten för leverans på de politiska uppdragen utifrån den växande staden. Programområdets förvaltningars möjligheter till att genomföra investeringar och fortsätta bygga Örebro är beroende av den centrala upphandlingsenhetens kapacitet. Flera upphandlingar hamnar tyvärr i kö. Att förbättra förutsättningarna för att genomföra upphandlingar är en fortsatt prioriterad fråga, särskilt när det gäller att skapa ramavtal för att genomföra planerade investeringar. Dialog pågår här med de centrala funktionerna inom upphandling.

2.8 Kompetensförsörjning

Programnämndens uppdrag är att arbeta med att tillgodose behovet av kompetens inom programområdets ansvarsområde, oavsett utförare, på både kort och lång sikt. En del gäller att tydliggöra ansvarsfördelning, styrning och samarbete/stöd, i detta sker dialog mellan programdirektörer och representanter från HR. En annan del gäller underlag för att analysera behov och risker kopplat till nuvarande och framtida kompetensbehov inom programområdets tjänsteutbud. Under 2019 har förvaltningarna inom programområdet genomfört workshops inom ramen för Säkra kompetensen som har lett till framtagandet av handlingsplaner. Detta underlag kommer att utgöra ett underlag för de satsningar och inriktningar som programnämnden behöver fokusera på.

Det är fortfarande svårt att rekrytera och behålla vissa yrkesgrupper, framför allt ingenjörer och projektledare, vilket blir en stor utmaning utan att tappa kvalitet och tempo i investeringsprojekten och planering av daglig drift samt underhåll. Även chefer med verksamhetskompetens är en utmaning att rekrytera.

Grunden till att vara en attraktiv arbetsgivare är bland annat ett systematiskt arbetsmiljöarbete, tydlighet i organisationen samt att ta till vara på medarbetarnas engagemang. Inom t ex Stadsbyggnad har flera insatser under 2019 grundats i kollegialt utbyte med en grund i att stärka ledarskapet utifrån delarna Säkra (säkerställa uppfyllandet av grunduppdrag, förvalta värde och kvalitet, tydligt ledarskap) och Utveckla (initiativrik utveckling av verksamhet) för att skapa förutsättningar för en effektiv organisation med trygga, kreativa och engagerade medarbetare som följer omvärldens omvandling över tid. Under 2019 har förvaltningsledningen arbetat med insatser för hållbart ledarskap och hållbar arbetsmiljö för chefer, bland annat genom att utveckla mötesstrukturen för ledningen där både information, fördjupningar kring olika teman samt kollegialt erfarenhetsutbyte inryms.

För att fortsätta utvecklingen av ett högt hållbart medarbetarengagemang har Stadsbyggnad sedan 2018 arbetat med ett tillits- och kulturprogram som syftar till att samla förvaltningens värderingar om tillit, team och transparens och förtydliga den röda tråden i förvaltningens interna utveckling. Programmets mål är trygga, engagerade och modiga medarbetare som trivs på sitt arbete och som vågar testat nytt.

3. Programnämndens resurser

3.1 Ekonomi

Programnämnd Samhällsbyggnads skattefinansierade verksamheter prognostiserar för 2019 en samlad negativ budgetavvikelse på -40,9 mnkr, vilket motsvarar en negativ avvikelse på -6 % av aktuell budgetram. De negativa avvikelserna återfinns inom programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet och Tekniska nämnden, övriga nämnder prognostiserar positiva avvikelser eller prognos utan avvikelse. Även inom programgemensamt prognosticeras en sammanlagd mindre positiv avvikelse. Prognosen har försämrats med -7,3 mnkr jämfört mot vad som prognostiserades vid delår 1, vilket beror på att programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet prognostiserar -10,6 mnkr sämre prognos än delår 1, vilket främst hänförs till färdtjänsten (-5,5 mnkr), men även inom mark (-3,3 mnkr och Stadsbyggnad (-1,7 mnkr) har prognosen försämrats sedan delår 1.

Programnämnd Samhällsbyggnads negativa prognos hänförs främst till Tekniska nämnden och vinterväghållningen med -16 mnkr och programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet -29,5 mnkr, där kollektivtrafiken prognostiserar en negativ avvikelse på -27,1 mnkr, varav färdtjänsten -25,6 mnkr. Inom både vinterväghållningen och färdtjänsten ser den negativa avvikelsen ut att bli högre än föregående år. Kostnadsutvecklingen inom båda dessa områden har ökat kraftigt under senaste åren och har en koppling till den växande kommunen och senaste årens demografiutveckling. Verksamheterna har dock ej volymkompenserats i budget för detta, vilket är en av anledningarna till de negativa avvikelserna. Att kostnaderna ökat jämfört mot 2018 beror inom färdtjänsten på att antalet resor fortsätter öka och även kostnaden per resa, vilket bland annat beror på nytt trafikavtal samt att priset för resorna även ökat till följd av årets samlade indexuppräknings. Inom vinterväghållningen hänförs de ökade kostnaderna främst till halkbekämpning, snöbortforsling och snöröjning under början av 2019. Exklusive färdtjänsten och vinterväghållningen skulle programnämnd Samhällsbyggnad redovisa en prognos för 2019 på en positiv avvikelse på +2,5 mnkr. En mer detaljerad förklaring och analys till prognosen för programområde Samhällsbyggnads nämnder ges under avsnitt 3.2.

En stor utmaning för hela programområdet är att med befintliga budgetmedel samt årliga budgetreduceringar till följd av effektiviseringskrav hantera investeringar och drift i den växande kommunen, både utifrån ökad yta och demografiutveckling. Programrådets budget justeras inte i dagsläget utifrån befolkningsökning, utökad driftsättagande till följd av att kommunen växer, pris- och indexökningar etc. utan det ska hanteras inom befintlig budget samtidigt som budgeten även årligen minskar till följd av effektiviseringskravet. För att klara en ekonomi i balans och bibehålla samma kvalitet/ambitionsnivå som levereras idag krävs att alla nämnder arbetar med omprövningar och effektiviseringar av verksamheter och arbetssätt, samt att även utvärdera ambitionsnivåer och vad vi ska fortsätta göra eller kan avstå från att göra utifrån lagstyd/ frivillig verksamhet om vi inte klarar att leverera den kvalitet/ambitionsnivån vi gör idag med nuvarande resurser.

3.1.1 Effektiviseringskrav

Programområde Samhällsbyggnad tilldelades inför 2019 ett effektiviseringskrav på 6,3 mnkr, vilket motsvarar 1 % procent av programrådets budgetram vid ingång till 2019. Effektiviseringskravet fördelades i programplanen proportionerligt till driftsnämnderna att hantera i sin internbudget.

Miljönämndens andel av effektiviseringskravet för 2019 uppgick till 161 tkr. Effektiviseringskravet har hanterats genom minskade utbildningskostnader i och

med miljösamverkan, ökad grad av debitering till verksamhetsutövare samt digitalisering av ärendeprocessen. Effektiviseringskravet prognostiseras att ge de förväntade effekterna och ser därmed ut att uppnås, detta även utifrån nämndens positiva prognos.

Byggnadsnämndens andel av effektiviseringskravet för 2019 uppgick till 55 tkr, och hanterades genom att minska nämndens budgetram för arvoden och omkostnader, då den under de senaste åren redovisat positiva avvikelser och därmed klarat sig med mindre budgetram. Det ansågs därmed motiverat att reducera nämndens budget än att minska den låga andel skattefinansierad budget som nämnden har för tillsyn, kulturmiljövård samt del av detaljplans verksamhet som avser skattefinansierade planer. Enligt prognos 2019 ser effektiviseringskravet ut att uppfyllas.

Kulturnämnden andel av effektiviseringskravet för 2019 uppgick till 1 888 tkr. Kulturnämnden beslutade även om att utöka effektiviseringskravet med 210 tkr för att möta kostnadsökningarna för lokalhyra i Citypassagen. Kulturnämnden har tagit fram ett flertal åtgärder för att hantera effektiviseringskravet (se 6.8 Bilaga 3 Tabell 1). Två av förslagen inom biblioteket har ej genomförts och 360 tkr har istället hanterats genom en minskning av planeringsreserven. Övriga effektiviseringsåtgärder har genomförts och förväntas ge ett önskat resultat.

Fritidsnämndens andel av effektiviseringskravet för 2019 uppgick till 1 515 tkr, och har fördelat på ett flertal åtgärder inom enheterna Wadköping och Karlslund, fritidsverksamhet samt förvaltningsledning, enligt 6.8 Bilaga 3 Tabell 2. Föreslagna åtgärder har genomförts och förväntas ge önskat resultat.

Tekniska nämndens andel av effektiviseringskravet uppgick till 1 549 tkr, vilket nämnden främst har hanterats genom ökade parkeringsintäkter i och med helårseffekt av de områden som utökades under 2018. Effektiviseringskravet ser ut att uppfyllas i och med nämndens prognos, där den negativa avvikelsen hänförs till annan verksamhet.

Programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhets andel av 2019 års effektiviseringskrav uppgick till 1 067 tkr, vilket fördelades till Stadsbyggnad inkl. mark med 605 tkr och kollektivtrafiken 442 tkr. Effektiviseringskravet har inom programnämndens egen verksamhet hanterats gemensamt för Stadsbyggnad och mark och fastighet och genom ett samlat arbete med att hantera den ökade lokalomkostnaden som nämnden kommer ha fr.o.m. våren 2019 i och med flytten till Citypassagen. Åtgärder som vidtagits är bland annat att minska konsultbudget inom planeringsavdelningen, reducera budgeterad tjänst för kommunikationsansvarig inom mark- och exploateringsavdelningen som istället lösts genom befintlig personal samt minskad budget för förvaltningsövergripande utbildningssatsningar. Åtgärderna innebar därmed både effektiviseringar samt kostnadsminskningar, och effektiviseringsuppdraget ser för Stadsbyggnad (inkl. mark och fastighet) ut att uppfyllas. Inom kollektivtrafiken har hela effektiviseringskravet hanterats inom färdtjänsten då det är inom det området som behov av åtgärder för kostnadsminskning är störst, men i och med den negativa prognosen ser inte effektiviseringskravet ut att uppfyllas för 2019. Arbete med att ta fram förslag på åtgärder för att minska kostnaderna inom färdtjänsten pågår, men inga åtgärder ser ut att kunna ge önskad effekt redan under 2019. För att hantera effektiviseringskravet kommer övriga kostnader inom kollektivtrafiken behöva ses över under resterande del av året för att undersöka möjlighet att uppfylla effektiviseringskravet på annat håll inom kollektivtrafiken än inom färdtjänstens ekonomi. Dock bedöms detta som svårt i och med att negativ prognos redovisas för alla delar inom kollektivtrafiken.

Under våren tilldelades Programnämnd samhällsbyggnad enligt beslut i Kommunfullmäktige 2019-03-27 §79 även ett utökade effektiviseringskrav på 5 mnkr till förmån för ombudgetering till Programnämnd barn och utbildning. Effektiviseringskravet fördelades till driftsnämnderna utifrån en jämn fördelning utifrån procentuell andel av aktuell budgetram i februari 2019, men där Miljönämnden och Byggnadsnämnden undantogs på grund av att större delen av deras verksamheter är avgiftsfinansierade.

Kulturnämnden tilldelades 1 578 tkr av det utökade effektiviseringskravet och förvaltningen har arbetat fram förslag på ett flertal åtgärder för att hantera detta. Ett antal förslag ger enbart tillfällig effekt 2019, men kommer då istället hanteras på nytt 2020 för permanent effekt. Beslut om föreslagna åtgärder har fattats i Kulturnämnden enligt Km 297/2019, och effekterna förväntas uppnås under 2019. För detaljerad beskrivning av åtgärderna, se 6.8 Bilaga 3 Tabell 3.

Fritidsnämnden tilldelades 1 256 tkr av det utökade effektiviseringskravet och förvaltningen har arbetat fram förslag på ett flertal åtgärder för att hantera detta. Ett antal förslag ger enbart tillfällig effekt 2019, men kommer då istället hanteras på nytt 2020 för permanent effekt. Beslut om föreslagna åtgärder har fattats i Fritidsnämnden enligt Ft 194/2019, och effekterna förväntas uppnås under 2019. För detaljerad beskrivning av åtgärderna, se 6.8 Bilaga 3 Tabell 3.

Tekniska nämnden tilldelades 1 224 tkr av det utökade effektiviseringskravet, och beslut om hantering fattades i Tekniska nämnden i juni. Föreslagna åtgärder innebär att större delen fördelas till park och gata, och mindre delar till fordon och stab. Under 2019 kommer detta att hanteras genom mer kortsiktiga åtgärder såsom att ej tillsätta vakanser omgående samt allmän kostnadsåterhållsamhet inom nämnden. Ett arbete pågår i ledningsgruppen med att titta på mer långsiktiga effektiviseringar och besparingsförslag inför 2020 och framåt, vilket kommer tas med i budgetarbetet för 2020. Det som arbetas med är att exempelvis se över ambitionsnivåer kopplat till lagstyrd/frivillig verksamhet. Förvaltningen ser att det kommer behövas beslut gällande vad man ska fortsätta göra, och då utifrån ambitionsnivå, samt om man ska sluta göra vissa saker. En utmaning är att många åtgärder kräver viss framförhållning då förvaltningen sitter fast i avtal för många av de möjliga förslagen.

Programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet tilldelades 943 tkr av det utökade effektiviseringskravet. Förvaltningens ledningsgrupp har tagit fram förslag på hantering vilket beslutades i Programnämnd samhällsbyggnad 2019-06-05 §59 (Sam 236/2019). Förslagen omfattade bland annat att ta bort budget för uppdraget om omprioritering gaturum (0,4 mnkr), sammanslagning av verksamhetskoordinering (0,3 mnkr), samt ytterligare mindre åtgärder. Föreslagna åtgärder förväntas kunna genomföras och ge önskad effekt under året, och det utökade effektiviseringskravet bedöms därmed hanterat. För detaljerad beskrivning av föreslagna åtgärder, se 5.8 Bilaga 3 Tabell 3.

3.1.2 Planeringsreserv

Programnämnd Samhällsbyggnad hade vid ingång till 2019 3 380 tkr i sin planeringsreserv att fördela. Av dessa fördelades totalt 1,1 mnkr ut efter beslut i programplanen, därmed kvarstod 2,2 mnkr att kunna nyttja under året. Under våren har beslutats att nyttja ytterligare 1,025 mnkr, 400 tkr för genomförande av projektet omprioritering av gaturum i samband med Open Art samt 625 tkr i bidrag till Arkivcentrum för flyttkostnader i samband med flytt till nya lokaler. Därmed kvarstår 1,2 mnkr att nyttjas för resterande del av året. I dagsläget finns ingen plan att nyttja resterande medel under årets sista månader, vilket innebär att en positiv avvikelse på

+1,2 mnkr prognostiseras, vilket därmed minskar programnämndens sammanlagda prognostiserade negativa avvikelse.

3.1.3 Investeringar

Programnämnd Samhällsbyggnads samlade investeringsbudget 2019 (inkl. överförda medel från 2018) uppgår vid delår 2 till 1 286,1 mnkr, varav skattefinansierade 910,3 mnkr och taxefinansierade investeringar 375,8 mnkr. Av dessa är 552,8 mnkr samt 98,8 mnkr överförda medel från 2018. Till och med augusti har investeringar genomförts till ett belopp om 129,4 mnkr för skattefinansierade investeringar och 112,1 mnkr för taxefinansierade investeringar, vilket motsvarar en förbrukning av total investeringsbudget på 14 % och 30 %. Enligt prognos förväntas 443 mnkr samt 232 mnkr att nyttjas under året vilket motsvarar 65 % och 79 % av total investeringsbudget för 2019.

Programnämnd Samhällsbyggnads skattefinansierade investeringsbudget för 2019 (inkl. överförda medel) reviderades enligt beslut i Kommunstyrelsen i juni och minskades då med sammanlagt cirka 133 mnkr, i enlighet med uppdraget från ÖSB om att ta fram ett förslag på reducerat investeringsprogram för 2019–2022 motsvarande 5 procent för 2019 och 15 procent för åren 2020 – 2022.

Även den taxefinansierade investeringsbudgeten har reviderats för 2019, motsvarande cirka 101 mnkr.

Orsak till den relativt låga investeringsprognosen i relation till budget är bland annat att investeringar släpar efter på grund av fortsatt resursbrist av projektledare inom Tekniska förvaltningen för att hantera beställningar från Stadsbyggnad samt brist på utförare (både externa och interna). Detta tydliggörs även inom Tekniska nämnden som i sin delårsrapport lyfter svårigheter med att rekrytera ingenjörer i önskad takt, till både park- och gatuverksamheten samt VA-verksamheten. Inom VA har även problem med att få beslut om markåtkomst lett till att planering och projektering av investeringar ej kunnat genomföras som planerat. En stor del av investeringarna fullföljdes därmed inte under 2018 utan sköts fram till 2019 och senare.

Byggnadsnämnden och Miljönämnden har inget investeringsutrymme för 2019. Utförligare information om programnämnden Samhällsbyggnads investeringar återfinns i kapitel 3.3.

3.2 Driftnämndernas ekonomiska resultat

Nedan redovisas prognosen för 2019 i korthet för respektive nämnd inom programområde Samhällsbyggnad. För sammanställning, se tabell i avsnitt 4.1.1.

3.2.1 Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden prognostiserar för 2019 en prognos utan avvikelse. Byggnadsnämndens omslutning utgörs till cirka 90 % av avgiftsfinansierade verksamheter som därmed på helår ska vara självfinansierade. Det är en utmaning för nämnden att löpande under året redovisa ett utfall i balans så att upparbetade kostnader täcks av inkomna intäkter, vilket bland annat grundar sig i att bygglov- och detaljplanprocesserna tar lång tid och intäkter inkommer därmed inte proportionerligt mot upparbetade kostnader löpande under året. Prognosen för detaljplan redovisas utan avvikelse, men viss osäkerhet finns på grund av att detaljplaner till ett belopp om cirka 3,3 mnkr är överklagade, men intäkten förväntas inkomma under året. Även bygglov redovisar en prognos utan avvikelse för 2019, men viss osäkerhet finns även där på grund av att man identifierat en viss nedgång av antal ärenden kopplat till bostäder och

att antalet ärenden totalt sett också minskat från 2018. Ytterligare en faktor är minskning av intäkter från tidigare periodiserade bygglovsärenden. Dock så har en ny bygglovstaxa antagits under 2019, vilken beräknats utifrån dessa förutsättningar. Taxan har dock inte fått full effekt ännu i och med att den gäller för ärenden som kommit in från och med första april 2019, men på helår bedöms effekten bli tillräcklig för att uppnå en prognos utan avvikelse. De skattefinansierade delarna inom Byggnadsnämnden prognostiserar även de en prognos utan avvikelse.

3.2.2 Fritidsnämnden

Fritidsnämnden prognostiserar för 2019 en positiv budgetavvikelse på +0,7 mnkr, vilket främst beror på lägre personalkostnader inom framförallt Utvecklingsenheten då enheten haft vakanta tjänster under början av året, men vilka nu är tillsatta. Inom föreningsenheten prognostiseras på helhet en knapp negativ avvikelse, men en större avvikelse återfinns på -0,5 mnkr för verksamhetsbidrag för föreningar. Detta är en effekt av antalet barn och aktiviteter ökar i takt med att kommunen växer, men nämnden får inget utökad anslag till detta. Örebrobadens verksamhet finansieras till mer än hälften med externa intäkter från hyresgästen Actic som bedriver gymverksamhet, vilket innebär känslighet för trender inom området. En nedåtgående trend har identifierats och lägre intäkter på samtliga tre bad prognostiseras, vilket genererar en negativ avvikelse på cirka 1 mnkr, men vilken dock minskas av positiv avvikelse från idrottsenheten med cirka 0,8 mnkr, vilket även idrottsenheten har ett uppdrag att göra.

3.2.3 Kulturnämnden

Kulturnämnden prognosticerar för 2019 en positiv avvikelse på +1,3 mnkr. De främsta orsakerna till den positiva avvikelse beror på lägre personalkostnader än vad som budgeterats, dels på grund av tillfälliga vakanser, men även på grund av glapp mellan avslutad tjänst och nyrekrytering samt sjukskrivning. Del av vakanserna hänförs till Utvecklingsenheten då enheten haft vakanta tjänster under början av året, men vilka nu är tillsatta. Ytterligare bidragande faktor till positiva avvikelser är att engångskostnader för tillfälligt ökade kostnader i samband med flytten till Citypassagen blir lägre än vad som budgeterats för, samt lägre nyttjande av konsultmedel. Under 2019 har Open Art genomförts och verksamheten prognostiserar i stort sett ett utfall utan avvikelse för 2019.

3.2.4 Miljönämnden

Miljönämnden prognosticerar för 2019 en positiv budgetavvikelse på +0,7 mnkr. Den positiva prognosen beror främst på högre intäkter inom hälsoskydds-enheten än vad som budgeterats för, vilket bland annat beror på ökade intäkter för tillsyn av enskilda avlopp samt ett lägre prognostiserat utfall för gemensamma kostnader, såsom IT-system och lokaler, än vad som budgeterats för. Prognosen innebär att avgiftsfinansieringsgraden förväntas överstiga målvärdet (53,4 procent) och landa på 54,6 procent.¹ Prognosen inkluderar den för nämnden nytillkomna Lantmäteriverksamheten. Det kommunala lantmäteriet finansieras helt via avgifter vilket innebär att verksamheten budgeteras med ett nollresultat, vilket verksamheten även prognostiserar för 2019.

3.2.5 Tekniska nämnden

Tekniska nämndens skattefinansierade verksamhet prognostiserar för 2019 en negativ budgetavvikelse på -16 mnkr, vilket i sin helhet härrör från vinterväghållningen och årets

---

¹ Den kommunala lantmäterimyndigheten (KLM) har inte tagits med vid framräkandet av avgiftsfinansieringsgraden. Miljönämnden är sedan den 24 april 2019 huvudman för KLM, vilket innebär att nämnden har personalansvar för medarbetarna på myndigheten. Nämnden får dock inte lägga sig i myndighetens verksamhet. KLM:s verksamhet finansieras till 100 procent av avgifter.

budget på 20 mnkr för vinterväghållningen har redan överskridits med cirka 11 mnkr. Enligt prognosen innebär det att kostnaderna förväntas öka med cirka 30 % jämfört mot 2018, och det är framförallt kostnaderna för halkbekämpning som ökat under 2019, men även för snöbortforsling och snöröjning. Prognosen är under förutsättning att hösten/vintern 2019 blir en ”normal vinter”, men om inte så kan avvikelserna komma att bli högre.

Förvaltningen har tagit fram en skrivelse som redogör för kostnadsutvecklingen för vinterväghållningen de senaste åren där de lyfter flertal olika faktorer som bidragit till den ökande kostnadsutvecklingen. Det handlar till viss del om väderleken i sig, vilket är en faktor som förvaltningen inte själv kan styra över, men även om ökad ambitionsnivå och ökad volym (på grund av ökat antal kvm körbanor och gång- och cykelbanor) samt att entreprenadkostnaderna har ökat. Verksamheten har identifierat ökade krav vintertid såsom krav på ökad framkomlighet (främst på gång- och cykelbanor, vid cykelställ, övergångsställen samt i centrala delarna av staden), framtagande av bland annat plan för ökat cyklande, investering i sopsaltmaskiner samt andra faktorer för ökad tillgänglighet för allmänheten. Trots att både ambitionsnivån och volymen har ökat senaste åren, har inte budgeten för vinterväghållningen reviderats sedan 2014, då dagens budget på 20 mnkr beslutades. Tekniska förvaltningen har föreslagit Tekniska nämnden att ge uppdrag till förvaltningen att föreslå kostnadssänkande åtgärder vad gäller vinterväghållningen i samband med budgetarbetet inför 2020. För vintern 2019/2020 är kostnaderna i stort sett redan uppbokade via avtal med entreprenörer och därmed bedöms det svårt att vidta åtgärder som får effekt redan under 2019.

Den övriga Park- och gatuverksamheten prognostiserar ingen budgetavvikelse. De kostnader nämnden haft i samband med asfaltreklamationerna förutsätts justeras inom ramen för tvisten. Prognosen bygger även på att kompensation erhålls för ökade kapitalkostnader på grund av aktiverade investeringar, vilket nämnden löpande året får begära från avsatt pott (årligen 7 mnkr som ska finansiera kapitalkostnader för park och gata samt trafik och miljö) som finns inom Kommunstyrelsen. Fordonsverksamheten prognostiserar ett utfall utan avvikelse, men viss osäkerhet i prognosen på grund av att biogasmacken som fordonsverksamheten hanterar har stått still p.g.a. reparationer under en period och därför har försäljningen gått ned och på grund av det finns risk för att inte ”ta ifatt” den minskningen under året.

En konsekvens av att staden växer är ett utökat driftåtagande för Tekniska nämndens verksamheter som i grunden kräver förstärkning av både ekonomiska, personella och maskinella resurser. När det ekonomiska utrymmet minskar kan nämnden kortsiktigt klara en ekonomi i balans genom allmän återhållsamhet på kostnadssidan. På längre sikt behövs utveckling och effektivisering av olika arbetssätt och i vissa fall ompröva åtaganden samt ambitionsnivåer. Förvaltningen har påbörjat ett sådant arbete och förslag kommer presenteras i samband med budgetarbetet inför 2020.

Den taxefinansierade verksamheten, inklusive fordonsgasen, prognosticerar en negativ budgetavvikelse på -8,9 mnkr. Avvikelsen fördelar sig mellan avfall +0,6 mnkr, VA -9,3 mnkr samt fordonsgas -0,2 mnkr. Avfallsverksamheten planerade i budget för en negativ avvikelse på cirka -2,7 mnkr, men prognosen visar nu istället en positiv avvikelse med +0,6 mnkr. Det beror framförallt på att volymerna och därmed intäkter av s.k. annat avfall som kommit in till Atle blivit väsentligt större än vad som antogs i samband med budget. Den positiva avvikelsen inom avfall ökar det egna kapitalet, vilket uppgår till cirka 90 mnkr.

VA prognostiserar en negativ avvikelse på -9,3 mnkr för 2019. Den främsta orsaken till kostnadsökningen (cirka 4 mnkr) hänförs till att investeringar inte planeras enligt

investeringsplan på grund av personalbrist, vilket lett till att personalkostnaderna belastat driftsbudgeten istället för investeringsbudgeten. Ytterligare orsak till den negativa avvikelserna är kostnader för Vattenstämman, Vätternvatten AB och skyfallsförsäkring (totalt ca 3 mkr), vilket inte budgeterats för, samt att elkostnaderna vid båda verken beräknas bli ca 2 mkr högre än budgeterat. I det förslag till taxenäring som nämnden fattade beslut om i augusti har förvaltningen tagit hänsyn till dessa förändringar och föreslår en taxehöjning med 16 %, förslaget går upp för beslut i Kommunfullmäktige samband med ÖSB 2020.

Fordonsgasen prognostiserade avvikelse om -0,2 mkr beräknas justeras för i bokslutet.

3.2.6 Programrådets egna verksamheter

Programråd Samhällsbyggnads egen verksamhet prognostiserar för 2019 en negativ budgetavvikelse på -29,5 mkr, vilket visar en sämre prognos med -10,6 mkr jämfört mot prognos 1 (-18,8 mkr). Prognostiserad avvikelse fördelar sig mellan Stadsbyggnad +1,2 mkr, kollektivtrafiken -27,1 mkr och mark -3,6 mkr. Den negativa prognosen hänförs därmed främst till negativa avvikelser inom kollektivtrafiken, och där främst färdtjänsten inkl. riksfärdtjänst och administration, som enligt prognos från Region Örebro Län (RÖL) förväntas uppvisa ett utfall på -59,5 mkr, vilket är en negativ budgetavvikelse för 2019 på -25,6 mkr.

Färdtjänsten har under flera år genererat stora negativa avvikelser, och prognostiserad avvikelse innebär en ökad kostnad för färdtjänsten med 7,3 mkr jämfört mot utfall 2018. En av förklaringarna till detta är att från och med 1 juli 2019 trädde nya trafikavtal i kraft mellan Region Örebro Län och de entreprenörer som kör idag. På grund av att upphandlingen blev överprövad ett flertal gånger blev tiden för kort för att det nya avtalet skulle kunna träda i kraft till och med 1 juli 2019, därmed fick direktupphandling genomföras, vilket innebär ökade kostnader. Ytterligare en faktor till kostnadsökningen är att Region Örebro Län årligen gör en samlad indexuppräknings med cirka 2,5 % samt att antal resor ökar, och då inte Örebro kommuns budget för färdtjänsten räknas upp till följd av pris- och volymökning, samt att den årligen minskar i och med effektiviseringskravet, ökar gapet mellan utfall och budget årligen. Ett arbete med att ta fram möjliga åtgärder för att minska kostnaderna inom färdtjänsten har genomförts och åtgärder som kan generera minskade kostnader för Örebro kommun med mångmiljonbelopp har identifierats, och Programråd samhällsbyggnad kommer under hösten fattat beslut om fortsatt hantering av dessa.

Exklusive färdtjänsten skulle Programråd Samhällsbyggnads egen verksamhet prognostisera en samlad negativ budgetavvikelse på -5 mkr för 2019. Inom mark prognostiseras en negativ budgetavvikelse på -3,6 mkr på grund av osäker hyresintäkt (-1,5 mkr) samt höga underhållskostnader för bostadsrätterna till följd av tidigare års eftersatta underhåll (-3 mkr). Stadsbyggnads positiva prognos (+1,2 mkr) beror på lägre prognostiserade personalkostnader till följd av vakanta tjänster som ej blivit tillsatta enligt plan i budget eller som uppstått vid glapp mellan rekryteringar, samt övriga oförutsedda vakanser så som föräldradigheter. I stort så har dock förvaltningen under året rekryterat på de tjänster som var vakanta under föregående år.

3.2.7 Programråd samhällsbyggnad – gemensamt för programområdet

I programrådets budget finns 1,1 mkr avsatt för Programråd samhällsbyggnad som i huvudsak avser arvoden till nämndledamöter samt övriga omkostnader för nämnden. För 2019 prognostiseras en mindre negativ avvikelse på -0,06 mkr, vilket beror på högre utfall för arvoden i samband med årets budgetarbete på grund av ny nämnd.

I programnämndens budget återfinns även budget för programövergripande kostnader på totalt 2,2 mnkr, vilka prognostiseras nyttjas till sin helhet under 2019.

I augusti ombudgeterades 7,2 mnkr till programnämnd Samhällsbyggnad från kommunstyrelsen (Ks 1467/2018). Programnämnd Samhällsbyggnad beslutade enligt § 72 19-09-05 Sam 236/2019 om fördelning av medel till driftsnämnderna. Då delår 2 är baserat på augustis budget och beslutet om fördelning av medlen fattades i september, ligger de därmed kvar inom Programnämnd Samhällsbyggnads budget per delår 2. Detta ger dock inte upphov till någon differens i prognosen för vare sig programnämnden eller driftsnämnderna eftersom medlen ska täcka redan beslutade utgifter och därmed har prognosen baserats på att medlen kommer fördelas enligt beslutet § 72 19-09-05 Sam 236/2019.

Inom programrådets budget finns även avsatta reserver, i huvudsak för kapitalkostnader, på 1 mnkr, varav 0,3 mnkr prognosticeras nyttjas under 2019, varav utgörs av 0,2 mnkr till Fritidsnämnden för höjd hyra Hagabadet. Kvarvarande medel på 0,7 mnkr avser del av kompensation för kapitalkostnader för investering i Rosta gårde samt torgyta Kulturkvarteret, men dessa investeringar prognosticeras ej bli klara under 2019.

3.2.8 Resultat Tomträtter och Exploateringsverksamhet

Programnämnden har 2019 avkastningskrav för resultat gällande försäljning av tomträtter på 20 mnkr och för exploateringsverksamheten på 70 mnkr.

Resultat från sålda tomträtter uppgår till och med augusti till 31,4 mnkr fördelat på småhustomter, 10,5 mnkr och verksamhets- och flerfamiljshus 20,9 mnkr. Det är totalt sett 27 småhustomter och 2 verksamhets- och flerfamiljshustomter som sålts till och med augusti 2019. Utfallet inkluderar dock försäljning av BRF Färgeriet på 15,2 mnkr som hade tillträde i september, vilket dock inte ger någon effekt på helårsutfallet. Prognosen för 2019 uppgår till totalt 31,7 mnkr, och avkastningskravet prognostiseras därmed att uppnås.

Resultat från sålda exploateringsfastigheter uppgår för tertial 2, efter avdrag för försäljningsomkostnader, till 18,3 mnkr, och sammanlagt för tertial 1 och tertial 2 till 41,3 mnkr. Resultatet avser försäljningar avseende bostäder med 17,4 mnkr, samt försäljningar avseende verksamhet 5,5 mnkr. Prognostiserat resultat för 2019 uppgick i delår 1 till 100 mnkr, men har nu sänkts till 83 mnkr. Den sänkta prognosen beror på att marknaden mattats med följderna att reservationsavgifter har förlängts, vilket gör att köp beräknas ske 2020 istället för planerade 2019. Trots den sänkta prognosen prognostiseras avkastningskravet att uppfyllas. För detaljer kring utfall och prognos se 5.8 Bilaga 4.

Resultatet för dessa försäljningar överförs i sin helhet till Kommunstyrelsen.

3.3 Investeringar

Nedan redovisas kortare kommentarer om programområde Samhällsbyggnads investeringar, inklusive prognos för 2019. Tabeller redovisas i kapitel 4.1.4

3.3.1 Ekonomikommentarer – investeringar Tekniska

Tekniska förvaltningen har inte lyckats rekrytera ingenjörer i önskad takt varken till park- och gatuverksamheten eller VA-verksamheten. VA har dessutom haft problem med att få beslut om markåtkomst. De båda faktorerna har lett till att förvaltningen inte kunnat planera och projektera investeringar i den takt som planerats. En stor del av investeringarna kommer därför inte att kunna fullföljas under 2019 utan skjuts framåt i tiden.

Park och gata har vid delår 2 ett totalt investeringsanslag på 223,8 mnkr varav 161,8 mnkr prognostiseras att nyttjas under 2019, vilket motsvarar 72 % av total investeringsbudget.

Inom parkverksamheten har investeringar hittills genomförts i trädplantering, plaskdammar, reinvestering i parker enligt naturplanen samt lekplatser, till ett belopp om 8,7 mnkr. Under året planeras vidare för att genomföra ytterligare investeringar i bland annat lekmiljöer och parker, och den samlade prognosen för 2019 uppgår till 48,6 mnkr.

Inom gatuinvesteringar har hittills 21,6 mnkr nyttjats och investeringar har genomförts avseende bland annat asfaltsunderhåll, investering i gatubelysning och stolpar, trafiksäkerhetsobjekt, LED-belysning. Under året planeras vidare för att genomföra investeringar i bland annat broar, trafiksignalanläggningar, dammar, konstbyggnader, bullersanering, muddring Hjälmarens mm, och den samlade prognosen för 2019 uppgår till 113,2 mnkr. Ett av de större investeringsobjekten som avser tunnel under järnvägen (25 mnkr), reviderades i samband med revidering av investeringsprogrammet i juni, och har flyttats fram utanför planeringsperioden.

Tekniska nämnden har efter beställning av Kommunstyrelseförvaltningen, ansvaret för att bygga ledningsnät för att möjliggöra utbyggnad av bredband och har för detta en kvarvarande budget på 59,2 mnkr. Det är först i år som arbetet påbörjats på allvar och 10 mnkr förväntas nyttjas 2019, vilket innebär att merparten av anslaget och arbetet kommer skjutas framåt i tiden.

Inom fordons skattefinansierade verksamhet prognostiseras hela investeringsanslaget på 32,4 mnkr att nyttjas under 2019. Möjligheterna att kunna genomföra investeringarna enligt prognos är beroende av att kunna rekrytera/behålla projektledare och att ramavtal med entreprenörer upphandlas.

Avfallsverksamhetens investeringsanslag uppgår till 6,7 mnkr varav 5,9 mnkr prognostiseras nyttjas under 2019. Till och med augusti har 1,7 mnkr nyttjats och utgörs främst av investering i ombyggnad deponigas Atle.

VA-verksamhetens investeringsanslag uppgår till 345,3 mnkr och 208,5 mnkr prognostiseras att förbrukas under 2019. Prioriteringar mellan verksamhetens olika objekt har genomförts och förnysetakten har ökat. Även inom VA finns svårigheter med att rekrytera ingenjörer i önskad takt, och det i kombination med svårigheter att få beslut om markåtkomst har lett till att planering och projektering av investeringar ej kunnat genomföras som planerats.

Till och med augusti har investeringar genomförts till ett belopp om 109,5 mnkr, varav 21,7 mnkr avser exploatering, 35,8 mnkr avser förnyelse i vattenledningar samt 35,9 mnkr för planering.

3.3.2 Ekonomikommentarer – investeringar kultur- och fritid

Fritidsinvesteringar har för 2019 ett totalt investeringsanslag på 24,5 mnkr, varav 4,3 mnkr är överförda medel från 2018. Prognosen för 2019 är att 10 mnkr av kommer att nyttjas, vilket avser alla objekt förutom Vivalla IP och Eklundaskolans läktare, där det inte prognostiseras något utfall för 2019 samt vandrarhem Wadköping där 1 mnkr av total budget på 4,1 mnkr förväntas nyttjas. Till och med augusti har 1,3 mnkr av fritidsnämndens totala investeringsanslag nyttjats och utgörs av investering i hundlekplats, lekmiljö Wadköping, vandrarhem Wadköping, samt flertalet inventarieinvesteringar (utfall på 0,8 mnkr).

I investeringsplanen för 2019 fanns även fyra objekt på totalt 61,8 mnkr som avser investeringar i fastigheter. Dessa fyra objekt har ombudgerats (Sam 236/2019) till Stadsbyggnad och markenheten eftersom de kommer stå som fastighetsägare när investeringen genomförs. Följande objekt har ombudgerats:

- Konstgräs Mellringe - omklädningsrum, läktare Mellringe IP – 14 mnkr
- Trängens IP: B-hallen – 8,4 mnkr
- Ridanläggningen i Karlslund: ny stallbyggnad och åtgärder i befintliga stallbyggnader – 28,345 mnkr
- Ridhus och karantänsstall Karlslund – 11 mnkr

Kulturinvesteringar har för 2019 ett totalt investeringsanslag på 32,5 mnkr, varav 7,3 mnkr är överförda medel från 2018. Till och med augusti har 3 mnkr nyttjats och utgörs av investeringar enligt 1 %-regeln i konst i fastigheter. 5,4 mnkr prognostiseras nyttjas under 2019, vilket utgörs av inventarieinvesteringar samt konst enligt 1 %-regeln. För de två största objekten, Kultur- och fritidscenter Varberga samt sorteringsverk stadsbiblioteket, prognosticeras inga medel att nyttjas under 2019.

3.3.3 Ekonomikommentarer – investeringar Trafik och miljö och fastigheter

Trafik och miljöinvesteringar samt fastighetsinvesteringar har vid delår 2 ett totalt investeringsanslag för 2019 på 447,5 mnkr, varav 342,5 mnkr är överförda medel från 2018. Under 2019 prognostiseras 202,4 mnkr att nyttjas, vilket motsvarar 45 % av total investeringsbudget. Investeringsbudgeten reviderades enligt beslut i Kommunstyrelsen i juni och minskades då med sammanlagt 68,3 mnkr, i enlighet med uppdraget från ÖSB om att ta fram ett förslag på reducerat investeringsprogram för 2019–2022 motsvarande 5 procent för 2019 och 15 procent för åren 2020 – 2022. Att investeringsprognosen är låg beror bland annat på att vi släpar med investeringsmedel från tidigare år, cirka 50 % av total investeringsbudget, vilket gör att nya objekt inte hinner omsättas innevarande år. Ytterligare en förklaring är fortsatt resursbrist av projektledare inom Tekniska förvaltningen för att hantera beställningar från Stadsbyggnad samt brist på utförare (både externa och interna).

För mer detaljerad information om trafik- och miljö-, samt fastighetsinvesteringar, se avsnitt 6.4.3 i programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhets rapport.

3.3.4 Ekonomikommentarer – exploateringsinvesteringar

Utfallet för exploateringsinvesteringarna uppgår till och med augusti till 60,3 mnkr, där 56,3 mnkr avser bostäder och 4 mnkr avser verksamhet. Utfallet avseende bostäder avser bland annat Ladugårdsängen etapp 2 (31 mnkr), Postterminalen (5,8 mnkr), Kv Gasklockan (3,6 mnkr), Norra Ormesta (2,7 mnkr), Kv Grönpepparen (2,1 mnkr), Garphyttan 5:13 mfl (2 mnkr), Kv Gulsippan (1,9 mnkr), mfl. För verksamheter utgörs några av de största posterna av Litografen (1,2 mnkr), Bettorp etapp 2 (0,6 mnkr), Stinsen (0,5 mnkr) mfl. Prognos för 2019 års exploateringsinvesteringar uppgår till 100 mnkr.

3.3.5 Ekonomikommentarer – Programnämnd Samhällsbyggnads inventarieinvesteringar samt övriga investeringar

Programnämnd Samhällsbyggnad har för 2019 en pott för inventarieinvesteringar på 29 mnkr, varav 18 mnkr (12+6 mnkr) avser investeringsmedel för möbler och AV-utrustning till Citypassagen. Övriga medel avser ofördelad pott för inventarieinvesteringar som driftnämnderna kan begära medel ifrån. För 2019 prognostiseras 14,5 mnkr av totala budgeten på 29 mnkr att nyttjas, varav 13,5 mnkr utgörs av investeringar inom Citypassagenprojektet.

Inom denna rubrik återfinns även årets beslutade budget för projektet Tekniskas nya lokaler, som för 2019 har en uppskattad budget på 53 mnkr. Arbete med projektet pågår och förstudie är precis i uppstartsskede, men inga kostnader för detta prognostiseras falla ut under 2019, utan medlen kommer skjutas framåt till 2020.

4 Analysunderlag

4.1 Resultat – Ekonomi

4.1.1 Ekonomiskt resultat - skattefinansierad verksamhet

Nämnd / vht Belopp i tkr	Delår 2		Förbr % 2019 (riktvärde 67%)	Förändr delår 1 % 2018-2019	Bokslut	Budget	Prognos	Prognos	Avvikelse	Förändr
	2018	2019			2018	1 - 2019	2 - 2019	Bu-Pro 2	2018-2019	
Byggnadsnämnden	-10 714	-2 431	43%	-77%	-5 204	-5 694	-5 694	-5 694		9%
Fritidsnämnden	-97 585	-102 812	64%	5%	-155 085	-160 515	-160 885	-159 773	742	3%
Kulturnämnden	-122 291	-126 247	63%	3%	-190 210	-200 265	-200 171	-199 012	1 253	5%
Miljönämnden	-9 568	-7 521	44%	-21%	-15 017	-16 933	-16 440	-16 214	719	8%
Tekniska nämnden	-108 048	-160 778	99%	49%	-169 981	-162 565	-178 565	-178 565	-16 000	5%
Programnämnd Samhällsbyggnad	-65 114	-85 216	67%	31%	-112 642	-127 580	-138 159	-155 209	-27 629	38%
Varav egna verksamheter:	-63 816	-82 536	72%	29%	-110 143	-114 232	-132 680	-143 695	-29 463	30%
Varav gemensamt programomr totalt:	-1 298	-2 680	107%		-2 499	-13 348	-5 479	-11 514	1 834	361%
Programnämnd	-624	-804	73%	29%	-908	-1 099	-1 099	-1 159	-60	28%
Planeringsreserv		-625	34%			-1 819	-2 219	-625	1 194	-
Programövergripande	-674	-1 252	13%	86%	-1 591	-9 417	-1 848	-9 417		492%
Revideringar mot Ks						-1 013	-313	-313	700	-
Nettokostnad	-413 320	-485 005	72%	17%	-648 139	-673 552	-699 914	-714 467	-40 915	8%
Mark - reavinster					40					-100%
Nettokostnad	-413 320	-485 005	72%	17%	-648 099	-673 552	-699 914	-714 467	-40 915	8%

Budget med minustecken framför innebär skattefinansierad kostnadsbudget.

Utfall med minustecken innebär ett redovisat nettoutfall där kostnader överstiger intäkter, och därmed nyttjande av skattefinansierad kostnadsbudget.

Utfall med plustecken framför innebär ett redovisat nettoutfall där intäkter överstiger kostnader, därmed ett "plusresultat".

Programnämnd Samhällsbyggnads skattefinansierade verksamheter prognostiserar vid delår 2 en negativ budgetavvikelse för 2019 på – 40,9 mnkr. Den negativa avvikelsen hänförs till Tekniska nämnden och vinterväghållning, (-16 mnkr) samt programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet (-29,5 mnkr), där -27,1 mnkr hänförs till kollektivtrafiken, varav färdtjänsten -25,6 mnkr. Bortsett från vinterväghållningen och färdtjänsten skulle prognosen redovisas som en positiv budgetavvikelse på +2,5 mnkr. Båda dessa verksamheter har senaste åren redovisat stora negativa avvikelser och kostnadsutvecklingen har ökat markant. Kostnadsutvecklingen har ett samband med Örebro kommuns tillväxt och senaste årens demografiutveckling. Att kostnaderna ökat jämfört mot 2018 beror inom färdtjänsten på att antalet resor fortsätter öka och även kostnaden per resa, vilket bland annat beror på nytt trafikavtal samt att priset för resorna även ökat till följd av årets samlade indexuppräkning. Inom vinterväghållningen hänförs de ökade kostnaderna främst till halkbekämpning, snöbortforsling och snöröjning under början av 2019. Inom båda verksamheterna finns svårigheter för nämnden att påverka och styra kostnaderna då de tills viss del påverkas av faktorer som man ej kan påverka, vinterväghållningen på grund av att vädret och färdtjänsten på grund av att avtalet mellan Region Örebro Län och Örebro kommun är utformat så att Örebro kommun har kostnadsansvar och beställer färdtjänsten av Region Örebro Län som är utförare och debiterar på löpande räkning. Programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet och Tekniska nämnden har sedan delårsrapport 1 genomfört att arbete med att tydliggöra vad kostnadsutvecklingen beror på och förslag på åtgärder som kan dämpa en fortsatt ökande kostnadsutveckling, vilket presenterats i respektive driftsnämnds delårsrapport. Inom Miljönämnden, Kulturnämnden, Fritidsnämnden samt programgemensamma kostnader redovisas positiva avvikelser, som därmed bidrar till att minska den samlade negativa avvikelsen för programnämnd Samhällsbyggnad.

Kommentarer till respektive driftsnämnds prognos framgår av kapitel 3.2.

4.1.2 Ekonomiskt resultat - taxefinansierad verksamhet

Enhet <i>Belopp i tkr</i>	Delår 2		Förändr % 2018-2019	Bokslut	Budget	Prognos	Prognos	Avvikelse	Förändr %
	2018	2019		2018	2019	1 - 2019	2 - 2019	Bu-Pro 2	2018-2019
Vatten och avlopp ¹⁾	0	-4 228	-	-7 711	0	0	-9 284	9 284	20%
Avfall ²⁾	-5 198	389	-107%	-9 429	0	-3 104	580	-580	-106%
Fordonsgas	-101	610	-704%	-535	0	-402	-207	207	-61%
Nettokostnad	-5 299	-3 229	0	-17 675	0	-3 506	-8 911	8 911	-50%

1) Redovisat resultat minskar/ökar skulden till abonnenterna.

2) Redovisat resultat minskar/ökar det egna kapitalet

Den taxefinansierade verksamheten, inklusive fordonsgasen, prognostiserar för 2019 en negativ avvikelse på -8,9 mnkr, vilken är en sänkning av prognosen från delår 1 med - 5,4 mnkr. VAs prognostiserade avvikelse uppgick i delår 1 till +/- 0, men har nu ökat till -9,3 mnkr. För att hantera den negativa avvikelsen pågår en taxebeslut inför 2020. Avfalls negativa prognos vid delår 1 har däremot väntats till en förväntad positiv avvikelse på +0,6 mnkr. Negativ avvikelse prognostiseras även för fordonsgasen, vilket tidigare år ej har belastat nämndens resultat utan kompenseras för i bokslutet, och det förutsätts samma hantering för 2019.

4.1.3 Intäkts- och kostnadsutveckling

Intäkts- och kostnadsutveckling (tkr)	2018				2019				Prognos	Avvikelse	Avvikelse
	Bokslut	Budget	Ack utf aug	Förbr% 2018	Budget	Ack utf aug	Förbr% 2019	Helår 2019 (aug)	prognos 2 - bu 2019	prognos 2 2019 - bokslut 2018	
Avgifter	113 815	117 094	66 808	57%	126 963	78 315	62%	129 188	2 225	15 373	
Statsbidrag	13 266	8 764	7 848	90%	8 874	9 396	106%	9 314	440	-3 952	
Försäljning vht mm.	47 097	38 313	27 391	71%	41 214	30 436	74%	41 219	5	-5 879	
Övriga intäkter	637 183	575 782	420 728	73%	1 783 078	1 202 417	67%	1 792 091	9 013	1 154 908	
Summa intäkter	811 361	739 954	522 775	71%	1 960 129	1 320 564	67%	1 971 811	10 683	1 160 450	
Köp av verksamhet	-111 892	-92 778	-74 468	80%	-91 461	-77 940	85%	-124 391	-32 931	-12 499	
Kapitalkostnader	-167 738	-159 681	-108 271	68%	-169 592	-125 798	74%	-169 628	-36	-1 891	
Personalkostnader	-356 219	-384 111	-229 323	60%	-396 905	-241 527	61%	-383 946	12 959	-27 727	
Lokalhyror	-188 969	-189 611	-125 360	66%	-1 349 667	-888 000	66%	-1 350 288	-621	-1 161 320	
Övriga kostnader	-647 065	-566 427	-403 385	71%	-626 056	-469 417	75%	-658 024	-31 968	-10 960	
Summa kostnader	-1 471 882	-1 392 608	-940 807	68%	-2 633 681	-1 802 680	68%	-2 686 279	-52 598	-1 214 397	

Den störst förändringen mellan 2018 och 2019 på både intäkts- och kostnadssidan utgörs av intäkter och kostnader för interna lokalhyror. Detta på grund av att ekonomin för kommunens hela lokalförsörjning flyttades över från kommunstyrelseförvaltningen till programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet 2019. Organisationsförändringen skedde redan under 2017 och intäkter och kostnader för kommunens alla inhyrda lokaler har därmed sedan dess redovisats inom Programnämnd Samhällsbyggnad, men i ekonomisystemet ändrades det inte förens 2019.

Ytterligare avvikelse att lyfta fram är under köp av verksamhet, där kostnader för färdtjänst och vinterväghållning återfinns, vilket är orsaken till avvikelsen jämfört mot 2018. Kostnadsutvecklingen inom vinterväghållningen och färdtjänsten är programområdets största utmaningar ekonomiskt för att jobba mot en ekonomi i balans, då de under senaste åren haft en markant ökad kostnadsutveckling, men ingen utökad budget, vilket har lett till ökade redovisade negativa avvikelser. Inom båda dessa verksamhetsområden ser kostnaderna även ut att fortsätta öka under 2019 jämfört mot 2018, för vinterväghållningen med cirka 30 % och färdtjänsten med cirka 14 %.

Inom övriga intäkter och kostnader återfinns intäkter och kostnader för den interna tidskrivningen, vilka har ökat under året till följd av årlig löneökning samt ökade

personalomkostnader. Ökningen sker dock på både intäkts- och kostnadssidan och ger därmed ingen större nettoeffekt.

Skillnader i intäkter och kostnader mellan 2018 och 2019 kan även hänföras till att Open Art genomförts under 2019. Detta genererar ökade intäkter i form av bidrag och ersättningar, från bland annat partnerskapets bidrag för att finansiera ökade personalkostnader, men även ökade kostnader hänförelse till Open Art, vilket dock Kulturnämnden får ett ökat budgetanslag för de åren Open Art genomförs med 4,5 mnkr.

4.1.4 Investeringar

Tabellerna visar en sammanställning av programområdets investeringar uppdelat på skattefinansierade- och taxefinansierade investeringar. Kommentarer till investeringarna återfinns under kapitel 3.3.

Programområde Samhällsbyggnads skattefinansierade investeringar (tkr)	Budget 2019	Varav överförda medel	Utfall tom aug	Förbrukning tom aug	Prognos 2019 delår 1	Prognos 2019 delår 2	Förbrukning helår enl prognos	Avvikelse bu-prognos
Trafik & miljö- och fastighetsinvesteringar	-447 510	-342 491	-77 037	17%	-280 143	-202 443	45%	245 067
Programnämnd Samhällsbyggnad (inventarier samt övriga investeringar)	-86 129	-27 268	-237	0%	-20 891	-16 500	19%	69 629
Teknisk nämnd skattefinansierade investeringar	-319 716	-171 516	-47 796	15%	-271 442	-208 563	65%	111 153
Fritidsnämnd	-24 484	-4 277	-1 354	6%	-11 034	-10 034	41%	14 450
Kulturnämnd	-32 451	-7 302	-3 012	9%	-7 180	-5 385	17%	27 066
Summa	-910 290	-552 854	-129 436	14%	-590 690	-442 925	65%	319 600

Programområde Samhällsbyggnads taxefinansierade investeringar (tkr)	Budget 2019	Varav överförda medel	Utfall tom aug	Förbrukning tom aug	Prognos delår 1 2019	Prognos delår 2 2019	Förbrukning helår enl prognos	Avvikelse bu-prognos
Teknisk nämnd Avfall	-6 710	-2 960	-2 259	34%	-6 710	-5 925	88%	785
Teknisk nämnd VA	-345 308	-92 308	-105 255	30%	-272 510	-208 519	60%	136 789
Teknisk nämnd fordon taxefinansierat	-18 000	-3 500	-4 603	26%	-18 000	-18 000	100%	0
Fordonsgas	-5 750			0%			0%	5 750
Summa	-375 768	-98 768	-112 117	30%	-297 220	-232 444	79%	143 324

4.1.4.1 Tekniska skattefinansierade investeringar

Tekniska skattefinansierade investeringar (tkr)	Budget 2019	Varav överförda medel	Utfall tom aug	Förbrukning tom aug	Prognos 2019 delår 1	Prognos 2019 delår 2	Förbrukning helår enl prognos	Avvikelse bu-prognos
Park	-46 494	-16 156	-8 692	19%	-48 613	-48 613	105%	-2 119
Gata	-177 294	-94 882	-21 579	12%	-176 055	-113 176	64%	64 118
Bredband	-59 154	-59 154	-671	1%	-10 000	-10 000	17%	49 154
Inventarier TN	-2 059	-1 059	-468	23%	-2 059	-2 059	100%	0
Fordon skattefinans (inkl. inventarier)	-34 715	-265	-16 386	47%	-34 715	-34 715	100%	0
Summa	-319 716	-171 516	-47 796	15%	-271 442	-208 563	85%	111 153

4.1.4.2 Investeringar Fastigheter

Fastighetsinvesteringar (tkr)	Budget 2019	Varav överförda medel	Utfall tom aug	Förbrukning tom aug	Prognos 2019 delår 1	Prognos 2019 delår 2	Förbrukning helår enl prognos	Avvikelse bu-prognos
Lokalförsörjning och bostadsrätter	-14 394	-7 395	-9 400	65%	-10 680	-14 347	100%	47
Fastighetsförvärv	-53 730	-23 730	-4 575	9%	-53 730	-25 000	47%	28 730
Markreserv fastighetstekn åtgärder	-17 450	-10 450	-2 792	16%	-10 516	-7 246	42%	10 204
Fastighetsinvest KoF fastigheter	-85 844	-69 044	-2 742	3%	-36 066	-25 720	30%	60 124
Summa	-171 418	-110 619	-19 509	11%	-110 992	-72 313	65%	99 105

4.1.4.3 Investeringar Trafik och miljö

Trafik och miljöinvesteringar (tkr)	Budget 2019	Varav överförda medel	Utfall tom aug	Förbrukning tom aug	Prognos 2019 delår 1	Prognos 2019 delår 2	Förbrukning helår enl prognos	Avvikelse bu-prognos
City	-16 419	-12 919	-1 565	10%	-16 162	-9 119	56%	7 300
Stadsmiljö, inkl odlingslotter	-22 606	-18 306	-8 294	37%	-24 606	-12 888	57%	9 718
Kulturmiljövärd	-3 599	-1 984	-101	3%	-3 599	-1 285	36%	2 314
Åstaden	-6 082	-5 282	0	0%	-6 469	-2 332	38%	3 750
Trafik	-136 765	-136 965	-36 284	27%	-79 633	-70 892	52%	65 873
Kollektivtrafik	-22 219	-6 259	-1 962	9%	-6 910	-7 749	35%	14 470
Skattefinansierade expl. Objekt	-33 533	-31 533	216	-1%	-10 474	-2 474	7%	31 059
Naturvård och vatten	-34 869	-18 624	-9 538	27%	-17 659	-23 391	67%	11 478
Summa	-276 092	-231 872	-57 528	21%	-165 512	-130 130	60%	145 962

4.1.4.4 Kultur- och fritidsinvesteringar

Kultur- och fritidsinvesteringar (tkr)	Budget 2019	Varav överförda medel	Utfall tom aug	Förbrukning tom aug	Prognos 2019 delår 1	Prognos 2019 delår 2	Förbrukning helår enl prognos	Avvikelse bu-prognos
Fritidsinvesteringar	-24 484	-4 277	-1 354	6%	-11 034	-10 034	41%	14 450
Hundlekplats Lundby	-200	-200	-77	39%	-200	-200	100%	0
Investering Lillåspåret 2018	-2 500	-2 500	0	0%	-2 500	-2 500	100%	0
Risbergska gymnastikhall	-816	-816	0	0%	-816	-816	100%	0
Lekmiljö Wadköping	-400	0	-397	99%	-400	-400	100%	0
Eklundaskolan läktare	-350	0	0	0%	0	0	0%	350
Fritidsyta, sanering idr.mark	-2 618	0	0	0%	-2 618	-2 618	100%	0
Motionsspår 2019	-2 000	0	0	0%	-2 000	-1 000	50%	1 000
Vivalla IP omkl.rum o läktare	-10 000	0	0	0%	0	0	0%	10 000
Vandrarhem Wadköping	-4 100	0	-55	1%	-1 000	-1 000	24%	3 100
Inventarieinvesteringar	-1 500	-761	-825	55%	-1 500	-1 500	100%	0
Kulturinvesteringar	-32 451	-7 302	-3 012	9%	-7 180	-5 385	17%	27 066
Inventarier	-1 835	-1 835	-6	0%	-1 228	-750	41%	1 085
Kultur-o.fritidscent. Varberga	-10 500	0	0	0%	0	0	0%	10 500
Kultur-o.fritidscenter Norrby	-200	0	0	0%	-200	0	0%	200
Sorteringsverk Stadsbiblioteket	-3 350	-3 350	0	0%	0	0	0%	3 350
Ramper OpenArt	0	0	-26	-	-35	-35	-	-35
Konstinv. Lilla Å-promenaden	-2 041	-2 041	0	0%	-500	-100	5%	1 941
Konstutsmykning 1%	-14 525	-76	-2 980	21%	-5 217	-4 500	31%	10 025
Summa	-56 935	-11 579	-4 366	8%	-18 214	-15 419	32%	41 516

4.1.4.5 Inventarieinvesteringar samt övriga investeringar

Inventarieinvesteringar samt övriga inv. (tkr)	Budget 2019	Varav överförda medel	Utfall tom aug	Förbrukning tom aug	Prognos 2019 delår 1	Prognos 2019 delår 2	Förbrukning helår enl prognos	Avvikelse bu-prognos
TN nya lokaler (Aspholmen)	-53 000	0	0	0%	0	0	0%	53 000
Tillgänglighetsrådet	-2 291	-1 291	-75	3%	-2 291	-1 000	44%	1 291
Inventarier programgemensamt	-29 238	-24 377	-162	1%	-19 291	-14 500	50%	14 738
Inventarier Stadsbyggnad	-1 600	-1 600	0	0%	-1 600	-1 000	63%	600
Summa	-86 129	-27 268	-237	0%	-23 182	-16 500	27%	69 629

5. Uppföljning av direktiv till driftsnämnderna

Driftsnämnderna svarar för en samlad verksamhetsstyrning och uppföljning inom sitt ansvarsområde enligt mål, uppdrag och resurstilldelning. Nämnden ska utifrån såväl grunduppdrag som utvecklingsuppdrag arbeta med att förenkla, förbättra och förnya i vardagen. Det är också varje nämnds ansvar att säkra arbetssätten genom systematisk intern kontroll. Programnämnd samhällsbyggnad identifierade i programplanen ett antal utvecklingsuppdrag utifrån Övergripande strategier och budget som riktades till driftsnämnderna (inklusive programnämndens egen verksamhet). Dessa anses viktiga för måluppfyllelse inom programnämndens prioriterade utvecklingsområden (kapitel 2). Utöver dessa har driftsnämnderna ett eget ansvar att rikta uppdrag för sin verksamhet för att nå kommunens mål.

Programnämndens uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillsynsstyrning som Örebro kommun tillämpar. Därför ges i programnämndens rapport ingen detaljerad statusuppdatering per uppdrag, för detta hänvisas till respektive driftsnämndsrapport. Uppföljning av servicegarantier och indikatorer görs inte på programnivå utan går att avläsa i den kommunövergripande rapporten (för de kommunövergripande indikatorerna) samt i driftsnämndernas rapporter (för de som driftsnämnden själva tagit fram).

5.1 Samlad analys - avvikelserapportering

Den sammanfattande bilden är att utvecklingsuppdragen inom programområdet (se nedan) i de allra flesta fall pågår enligt plan eller är avslutade. Många uppdrag utförs i samarbete mellan flera driftsnämnder.

5.1.1 Utvecklingsuppdrag

Driftsnämnderna svarar för en samlad verksamhetsstyrning och uppföljning inom sitt ansvarsområde enligt mål, uppdrag och resurstilldelning. Nämnden ska utifrån såväl grunduppdrag som utvecklingsuppdrag arbeta med att förenkla, förbättra och förnya i vardagen. Det är också varje nämnds ansvar att säkra arbetssätten genom systematisk intern kontroll.

Utvecklingsuppdrag	Status
<ul style="list-style-type: none"> • Verka för en samordnad bostadsportal för bostäder i Örebro kommun. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • När nya större bostadsområden skapas är det viktigt att allmännyttan är representerad. 	Pågående/slutfört
<ul style="list-style-type: none"> • Förutsättningarna för utveckling på landsbygden ska förbättras, bland annat genom att mark för bostäder på landsbygden ska finnas detaljplanerad. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Örebro kommun ska ha en fortsatt god planberedskap för bostäder, både i staden och på landsbygden. Målet för mandatperioden är att planlägga för att möta bostadsbehovet och möjliggöra för 4000 nya bostäder. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Ytterligare <i>samordna</i> arbetsprocesserna och till medborgare (och andra berörda), utifrån ett helhetsperspektiv, <i>informera</i> om olika investeringar och åtgärder kring trafiken och dess infrastruktur. 	Pågående

<ul style="list-style-type: none"> Tydliggöra och synliggöra behoven av verksamhet (berör särskilt kultur och fritidsområdet) och i ett tidigt skede inkludera dessa i samhällsplaneringsprocessen. 	Pågående
--	----------

5.1.2 Riktade förhållningssätt till driftnämnderna

Nedan redovisas Programnämnd samhällsbyggnads särskilt riktade förhållningssätt till driftnämnderna.

Programövergripande uppdrag/ förhållningssätt	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Berörs inte	Eventuell kommentar
Samordna och informera om arbetsprocesser/ insatser inom trafik och infrastruktur: Ytterligare samordna arbetsprocesserna och till medborgare (och andra berörda), utifrån ett helhetsperspektiv, informera om olika investeringar och åtgärder kring trafiken och dess infrastruktur.	☒	☐	☐	☐	Tekniska förvaltningen och Stadsbyggnad arbetar med att förtydliga kartsikt som möjliggör för ökad information om planerade och pågående åtgärder i infrastrukturen samt framtagande av en kommunikationsstrategi.
Tydliggöra/synliggöra långsiktiga behov: Tydliggöra och synliggöra behoven av verksamhet (berör särskilt kultur och fritidsområdet) och i ett tidigt skede inkludera dessa i samhällsplaneringsprocessen.	☒	☐	☐	☐	
Minska klyftorna: Bidra till arbetet med att minska klyftorna. Ett viktigt område är insatser som möjliggör möten mellan människor.	☒	☐	☐	☐	
Effektivisera: Effektivisera verksamheten enligt de kommungemensamma krav som finns.	☒	☐	☐	☐	
Reducera investeringsprogrammet för att minska driftkostnadskonsekvensen.	☒	☐	☐	☐	Arbete har påbörjats för att revidera arbetsformen för framtagande av investeringsprogrammet
Förbättra skolresultaten. Bidra till det kommungemensamma prioriterade utvecklingsområdet om att förbättra skolresultaten.	☐	☐	☐	☐	Till exempel genom att i tidiga skeden skapa planeringsförutsättningar som möjliggör ändamålsenliga skollokaler, möjlighet för spontan rörlighet ute eller genom olika insatser öka kvaliteten på skolgårdar, i

Programövergripande uppdrag/ förhållningssätt	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Berörs inte	Eventuell kommentar
					trafikmiljön runt skolor mm.
Intern samordning inom programområdet: Aktivt arbeta för förbättrad samordning inom programområdet.	☒	☐	☐	☐	
Dialog och samverkan med civila samhället: Inom sitt verksamhetsområde utifrån ett helhetsperspektiv, utveckla former för dialog och samverkan med det civila samhället.	☒	☐	☐	☐	
Effektiv lokalanvändning: Inom sitt verksamhetsområde, för kommunens om helhet och i samverkan med andra, öka förutsättningarna för en ökad samordning av lokaler och effektivare lokalanvändning.	☒	☐	☐	☐	
Digitalisering: Bidra till att den programgemensamma digitaliseringsstrategin verkställs.	☐	☒	☐	☐	
Programgemensamt utvecklingsarbete: Bidra till övrigt programgemensamt utvecklingsarbete som ägs av programdirektör.	☒	☐	☐	☐	Ett prioriterat utvecklingsarbete är för mandatperioden skapa förutsättningar för att effektivisera samordningen av arbetsprocesserna inom programrådets verksamheter. Arbetet med att utveckla samverkan över programrådesgränserna, de kommunala bolagen mm ingår också här. Ett annat är att fortsatt synliggöra konsekvenserna av den växande staden genom framtagande av nyckeltal.

6 Programnämnd samhällsbyggnad, egen verksamhet

6.1 Förvaltningschefens bedömning och analys

6.1.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens prognos

Under 2019 fortsätter Stadsbyggnads arbete med att driva innovation och grunduppdrag som bottenar i ett hållbart tänk framåt. Genom att kontinuerligt se över arbetsformer, strategisk planering både avseende kompetensförsörjning, riktning och arbetssätt tar nämndens egen verksamhet ansvar för **ett hållbart växande Örebro**.

Våren 2019 innebar en stor förändring för Stadsbyggnad – flytten till Citypassagen, övergång till aktivitetsbaserat arbetssätt, Tillits- och Kulturprogrammet för Stadsbyggnad färdigställdes. Dessa delar bidrar alla till att sammanfläta Stadsbyggnad internt, och med övriga förvaltningar i, primärt, programområdet. Stadsbyggnad ska fortsätta vara **en effektiv organisation** som arbetar med grunduppdrag och utvecklande av innovativa arbetssätt för att möta förväntningar och förändringar från omvärlden.

Digitaliseringsstrategi för programområde Samhällsbyggnad har arbetats fram med förankring inom programområdets förvaltningar och har remitterats brett inom olika berörda verksamheter även utanför kommunkoncernen. Strategin kommer att stärka arbetet med **digitalisering för en smart stad**, ett arbete som programnämndens egna verksamhet har varit på de senaste åren, och kommer att ta verksamheterna till nästa nivå i sitt arbete med att göra Örebro kommun till en smart stad².

Ett samarbete med akademien för att dela kunskaper och erfarenheter har etablerats och ska förstärkas, inom trygghetsaspekter, smarta arbetssätt rörande bland annat grönytor, digitalisering mm. Digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad ska implementeras, den förväntas bland annat bidra till arbetet med öppna data för att säkra **dialog och delaktighet** med medborgare, näringsliv och andra aktörer.

Tillsammans med aktörer på lokal, regional och nationell nivå arbetar nämndens egen verksamhet med **en effektiv planering för tillväxt och utveckling**, avseende både transport som t ex Oslo-Stockholm 2.55, arbetsmarknadsregionen utifrån möjliggörandet av verksamhetsmark, ytor för kontorsarbetsplatser mm.

Samarbete, kvalitetsutveckling och förändring fortsätter vara en ledstjärna för nämndens egna verksamhet framöver.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet bidrar till att skapa en långsiktig och hållbar ekonomi för Örebro kommun som helhet. En översyn av investeringsprocessen och investeringsprogrammet påbörjas under hösten då ett behov av att ta fram en bättre struktur för arbete med investeringsprogram/process har identifierats. Detta även utifrån ett ökat behov av prioriteringar inom investeringsprogrammet samt att investeringsprogrammet bättre behöver motsvara faktisk genomförbarhet utifrån

---

² Begreppet ”Smart stad” innebär att kommun som utnyttjar digitalisering och ny teknik för att göra livet enklare och lättare för invånare, näringsliv och besökare. Även om begreppet innehåller ordet stad så är det hela kommunkoncernen som inbegrips. Smarta (digitala) tjänster skapas kontinuerligt vilket medför en innovativ stad och organisation. Detta möjliggörs genom uppkoppling, öppna data, big data, integrerade plattformar och sensorer som delar information med varandra vilket ska bidra till förbättringar i staden.

resurstillgång. Den största ekonomiska utmaningen inom programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet är kostnaderna för färdtjänsten, vilka tyvärr ser ut att fortsätta öka under 2019. Den fortsatt ökande kostnadsutvecklingen för färdtjänsten beror både på ökat antal resor, men även på en kostnadsutveckling till följd av ökade priser på grund av indexökningar samt avtalsförändringar som genererat ökade kostnader för resorna. Stadsbyggnad har tagit fram ett antal förslag på åtgärder som minskar kostnaderna inom kollektivtrafiken, samt att man samverkar med Region Örebro län för att ta fram åtgärder som främjar en ekonomi i balans för färdtjänsten. Förvaltningen har även påbörjat ett arbete med att ta fram en strategi och plan för ekonomistyrning för förvaltningen i syfte att skapa långsiktighet, struktur och systematik för en ökad medvetenhet och kunskap kring ekonomistyrningen som redskap för att uppnå de politiska målen. Arbetet förväntas också bidra till att skapa förutsättningar för att arbeta mer strategiskt och proaktivt inom förvaltningen med ekonomiska frågor, och på så vis bidra till att skapa en långsiktig och hållbar ekonomi för förvaltningen och Örebro kommun som helhet.

Stadsbyggnad fortsätter arbeta vidare med att skapa **ett Örebro för alla**. Investeringar sker för att tillgängliggöra stadsmiljön, investeringar har skett för att skapa attraktiva grönområden som bidrar till ökade rörelsemönster inom Örebro, både i Örebro tätort och i t ex Glanshammar. Arbetet med en variation av bostadstyper, och till överkomliga priser, fortsätter. Byggnation inom projektet Bostäder för alla, har påbörjats. ökad närhet till arbetsplatser.

6.1.2 Framåtblick

Örebro kommun kommer att fortsätta växa. Befolkningsprognosen visar på en fortsatt befolkningsökning. Det är en befolkningsökning som behöver bostäder, som kräver skolor, samhällsservice, grönytor mm.

Programnämnd samhällsbyggnad arbetar på en bred front med att säkerställa ett hållbart samhälle för Örebro kommun som möter behoven för de vi är till för – både idag och långt framöver.

Ett rekordstort bostadsbyggande under flera år normaliseras nu, men med fortsatt tillväxt är det viktigt att vi säkerställer en planberedskap för 4 000 bostäder under mandatperioden.

Det statliga investeringsbidraget för byggandet av hyresbostäder avslutades vid årsskiftet 2018/2019. Det kan komma att påverka det fortsatta byggandet av hyresbostäder vilket kan få konsekvenser för flera människors möjligheter till prismässigt överkomliga bostäder. Utifrån en förändrad byggnadskonjunktur har Programnämnd samhällsbyggnad anpassat sitt arbetssätt för marknadsaktörerna. Detta arbete fortsätter genom kontinuerlig dialog med aktörer samt genom deltagandet på den nationella arenan i olika forum. Programnämndens egen verksamhet ska fortsätta säkerställa en välfungerande samhällsbyggnadsprocess för kvalitativ välfärd.

Det betyder smarta arbetssätt, där vi samarbetar över förvaltningsgränserna, med näringsliv, akademien och civila samhället – tillsammans för samhällets goda utveckling.

Liksom Sveriges övriga kommuner och regioner går Örebro kommun mot ett annat ekonomiskt läge de kommande åren. Det ekonomiska läget ställer krav på samtliga verksamheter att skapa smartare arbetssätt med högre nivå av samverkan för att uppnå bästa effekter för medborgarna. Utifrån Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet innebär det bland annat ett starkare grepp för en samordnad

planeringsprocess i samverkan med programområde Social välfärd och programområde Barn och utbildning.

Programnämndens egen verksamhet ska fortsätta ta ansvar för att bidra till ett sammanhållet programområde för Samhällsbyggnad. Översyn av investeringsprocessen och andra projekt och arbetsformer med hög beröringsfaktor emellan förvaltningarna, främst med Tekniska förvaltningen, bör ske.

Framgent är det viktigt med en god kommunikation och kontakt med Upphandlingsavdelningen för att säkerställa goda förutsättningar för genomförbarhet i olika projekt.

Samverkan med Region Örebro Län avseende bland annat färdtjänsten ska fortsätta för att säkerställa arbetssätt som främjar en god ekonomisk hushållning samtidigt som god service erbjuds mottagarna.

Utvecklandet av metoder och verktyg för ökad dialog med aktörer, medborgare och det civila samhället fortsätter. Digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad ska verkställas för att öppna data ska bli en realitet.

6.2 Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas nämndens bidrag till utveckling inom de av kommunens verksamhetsmål som är aktuella för nämnden d.v.s. där nämnden tilldelats indikatorer och/eller utvecklingsuppdrag. Nämnden redovisar en bedömning av i vilken utsträckning åtagandet att bidra till utveckling inom kommunens verksamhetsmål förväntas uppfyllas; helt, i hög utsträckning eller delvis, och en kort lista över Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målet.

Aktuella mål för PNS	Nämndens prognos är att åtagandet uppfylls	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Positivt näringsklimat	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Goda förutsättningar för flera verksamheter att etableras eller utvecklas • Arbetsätt för att bevaka effektivt nyttjande av mark utifrån ett verksamhetsperspektiv • Fortsatt högt intresse för etablering och utveckling av näringslivets verksamheter 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt bevaka och säkerställa en god marktillgång
Förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Förutsättningar för fler kontorsarbetsplatser genom pågående projekt • Samarbete med FUFA ger anställning för ett tiotal personer inom Naturvården 	<ul style="list-style-type: none"> • Vidareutveckla samverkan med Örebro universitet
Ekologiskt hållbar kommun	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Handlingsplan för grönstrategin under framtagande • Björkön blir naturreservat (förutsatt att erforderliga beslut tas) • Åtgärder för att för att förbättra Hjälmarens vattenkvalitet pågår 	<ul style="list-style-type: none"> • Färdigställa handlingsplanen för grönstrategin • Påbörja arbetet med revideringen av naturplanen • Utredda kriterier för hållbarhet vid exploatering, som gynnar byggherrar med goda ambitioner på området, inom ramen för den exploateringslagstiftning som finns.
Tillgänglighet/digitalisering	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Digitaliseringsstrategi för programområde Samhällsbyggnad framtagen 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt tillgängliggöra kartskikt och dokument

Aktuella mål för PNS	Nämndens prognos är att åtagandet uppfylls	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
		<ul style="list-style-type: none"> • 3D- och visualiseringsstrategi påbörjad 	<ul style="list-style-type: none"> • Verkställa programområdets digitaliseringsstrategi
Bra kommunikationer	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Samordnings- och kommunikationsinsatser för bättre information vid infrastruktursåtgärder • Gångstråksanalys pågår 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbete med utredning av pendlingsparkeringar för en förbättrad trafiksituation i centrala Örebro och möjliggörandet av fler att resa till och från Örebro. • Fortsatt påverkan av beteende genom nudginginsatser och analys av dessa • Färdigställa samordning av kommunikationsinsatser vid infrastruktursåtgärder
Attraktiv arbetsgivare	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Tillits- och kulturprogram för Stadsbyggnad framtaget • Insatser för hållbart och stärkt ledarskap 	<ul style="list-style-type: none"> • Framgent utvärdera Citypassagen och aktivitetsbaserat arbetssätt • Långsiktiga kompetensförsörjningsinsatser
Effektivt lokalnyttjande	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Förflyttningen till nya lokaler gått över förväntan • Ingen tydlig minskning av produktion 	<ul style="list-style-type: none"> • Utvärdera lokalernas/arbetsplatsernas nyttjandegrad för eventuella revideringar
Långsiktig och hållbar ekonomi	Delvis	<ul style="list-style-type: none"> • Arbete har påbörjats med att ta fram strategi för ekonomistyrning inom förvaltningen. • Förslag på möjliga åtgärder för att närma sig en ekonomi i balans för kollektivtrafiken, och där främst färdtjänsten, har tagits fram. 	<ul style="list-style-type: none"> • För att bland annat uppnå ökad genomförbarhet bör arbetet med investeringsprocess/investeringsprogram utvecklas.

Aktuella mål för PNS	Nämndens prognos är att åtagandet uppfylls	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
			<ul style="list-style-type: none"> För att uppnå en ekonomi i balans ska en ökad samverkan med Region Örebro Län resultera i åtgärder för färdtjänsten.
Medborgarnas inflytande och påverkan	I hög utsträckning	<ul style="list-style-type: none"> Samarbete med skolklass som referensgrupp vid omvandling av Brickebacken planeras Strategi för 3D- och visualisering under framtagande 	<ul style="list-style-type: none"> Mer riktade och medborgardialoger, testa flera metoder för att nå olika målgrupper Fortsatt utvecklande av digitala verktyg som redskap för bättre dialoger
Jämlika livsvillkor	I hög utsträckning	<ul style="list-style-type: none"> Omvandling av Glanshammars torg Omvandling av Varbergaskogen, Vivallakullen Tillgänglighetsanpassningar i centralt läge 	<ul style="list-style-type: none"> Utveckla arbetet med modellen ”Vi bygger bostäder för fler” med modell för förmedlande av lägenheter till lägre hyresnivå
Meningsfull fritid	Helt	<ul style="list-style-type: none"> Flera grönområden har utvecklats och färdigställt för att nå bred målgrupp Naturvårdsevenemang marknadsförs mer, bl a via sociala medier 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt bidra till utveckling av meningsfulla fritidsmöjligheter
Respekt för lika värde och mänskliga rättigheter	Delvis	<ul style="list-style-type: none"> Arbete pågår för systematik av jämställdhetsarbete i stadsplanering Stadsbyggnad representerade i kommunövergripande nätverk för mänskliga rättigheter, barns rättigheter mm 	<ul style="list-style-type: none"> Skapa systematik för genderbudget-analyser Stärka kunskapen om barns rättigheter och hur att införliva barnperspektivet i samhällsbyggnadsprocessen
Tillgång till bostäder	Helt	<ul style="list-style-type: none"> Rutin framtagen mellan ÖrebroBostäder och Örebro kommun för att säkerställa allmännyttans representation vid tillskapandet av nya större bostadsområden Arbete med en bostadsportal pågår 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsätta arbetet med projektet Bostäder för fler Säkra samarbetet mellan Programnämnd samhällsbyggnad

Aktuella mål för PNS	Nämndens prognos är att åtagandet uppfylls	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
			och Programnämnd SoV utifrån ett bostadsperspektiv
Trygg och säker kommun	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Steg tagna för samarbete med Örebro universitets kriminologprogram • Fortsatt arbete med att förbättra trafikmiljöer för oskyddade trafikanter och personer med varierande funktionsnedsättningar • Åtgärder i stadsmiljö utifrån rekommendation från trygghetsanalys	<ul style="list-style-type: none"> • Fördjupad kunskap om trygghetsfrämjande faktorer

6.3 Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att verksamhetsuppdraget enligt nämndreglementet utförs
- arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Detta ska utföras i enlighet med den värdegrund och de principer som Övergripande strategier och budget förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i verksamhetsuppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

I kapitel 4 sammanfattas uppföljningen av det åtagande nämnden har för att bidra till utveckling inom de för nämnden aktuella verksamhetsmålen. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande består av verksamhetsuppdraget enligt reglementet, utvecklingsuppdrag med utgångspunkt i ÖSB samt att redovisa indikatorer för att följa upp utvecklingen inom kommunens verksamhetsmål.

Nämndernas uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillsynsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att beskriva de områden där ytterligare förbättringar bör ske.

Inom varje mål redogör nämnden för:

- en bedömning av om nämndens åtagande är uppfyllt helt, i hög utsträckning eller delvis och en kort lista av Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målet.
- prognos för indikatorer. Indikatorerna ska signalera i vilken utsträckning nämnden bidrar till målinriktad utveckling och ett säkrat verksamhetsuppdrag.
- en sammanfattande analys av nämndens bidrag till utvecklingen inom kommunens verksamhetsmål. Analysen har sin utgångspunkt i medborgarperspektivet och framhåller vilka effekter medborgarna kan förvänta sig, och vilka orsaker vi ser till att vi inte når önskade resultat där så är fallet. Här beskrivs också planerad och önskad utveckling.

6.3.1 Mål inom Hållbar tillväxt

Ur ÖSB 2019: Örebro kommun ska verka för både tillväxt och minskad klimatpåverkan. Den hållbara tillväxten är central för att klara kommunens utmaningar idag och imorgon. Örebro ska vara en kommun som anstränger sig för att företag ska kunna etablera sig, växa och utvecklas inom kommunen. Goda kommunikationer är en förutsättning för en fungerande vardag.

Mål: Örebro ska ha ett positivt näringslivsklimat där Örebro kommun underlättar att starta, utveckla och etablera företag.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om positivt näringsklimat helt kommer uppfyllas, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Goda förutsättningar för flera verksamheter att etableras eller utvecklas • Arbetsätt för att bevaka effektivt nyttjande av mark utifrån ett verksamhetsperspektiv • Fortsatt högt intresse för etablering och utveckling av näringslivets verksamheter 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt bevaka och säkerställa en god marktillgång

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019	Målvärde 2019
PN	Planlagd mark för verksamhet, hektar, antal tillkommande hektar	60	24/9	15	15
PN	Såld verksamhetsmark, kvadratmeter	76 363	324 461	141157	250 000
DN	Har aktualitetsprövning av ÖP gjorts innevarande mandatperiod?	Ja	Ja	Ja	Nej
DN	Såld kontorsmark, kvadratmeter, nytt mått – mätthistorik saknas	-	-	0	Mäta

Kommentarer till indikatorernas prognos

Kommentar, planlagd mark verksamhet: Prognosen förutsätter att detaljplan för Norra Marieberg (Mosås 19:3 fl) vinner laga kraft (detaljplanen är i nuläget överklagad)

Kommentar, såld verksamhetsmark: Årets prognos bör ej ses som en avvikelse trots skillnaden gentemot årets målvärde. 2018 var ett rekordår avseende såld verksamhetsmark. Prognosen för 2019 visar på ett mycket gott resultat sett över tid (jämför med utfall 2017).

Kommentar, såld kontorsmark: Ny indikator som kommer ge resultat över tid. Vid årsberättelse samt under 2020 kommer tydligare resultat kunna ges.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om positivt näringslivsklimat

Nämnden bidrar till måluppfyllelse genom att skapa förutsättningar för företag att etableras, utvecklas och utökas.

Under kommande tid förväntas flera större planer skapa förutsättningar för verksamheter med kontorsarbetsplatser. Bland annat pågår arbete med flera detaljplaner i centrala lägen som kan medföra flera tusen kvadratmeter kontorsarbetsplatser.

Det finns ett stort intresse från företag som vill träffa nämndens verksamhet för att undersöka möjligheten till etableringar. Under 2019 har majoriteten av dessa

förfrågningar gällt samhällsfastigheter. Det är företag som vill bygga fastigheter för att hyra ut till driftoperatör inom vård, skola och omsorg. Det finns även ett stort intresse från lager, logistik och e-handelsbaserad verksamhet. Trafikenheten inom Stadsbyggnad följer frågan utifrån ett lokallogistiskt perspektiv avseende transporter inom staden, nya lösningar för uthämningsställen etc.

Efterfrågan på verksamhetslokaler och centrallager är fortsatt god. Det gynnsamma ränteläget gör att många företag har möjlighet att lämna hyrda lokaler för att istället bygga egna. Handelns omställning från fysisk till digital påverkar också denna efterfrågan positivt. Efterfrågan på mark för vägnära restaurangetableringar är också hög och förklaras av vårt läge i landet.

Att Örebro växer märks också tydligt på efterfrågan på hotellrum, som ofta är en trång sektor. Här är det både evenemang och konferenser som driver utvecklingen som möjliggör för en expansion av segmentet.

För att stärka samhällsbyggnadskedjan har de kvartalsvisa prioriteringsmötena mellan mark- och exploateringsavdelningen, detaljplaneenheten och översiktliga planeringsenheten kompletterats med lokalförsörjningsenhetens deltagande.

Den stora efterfrågan på mark innebär att nämndens egen verksamhet kontinuerligt genomför strategiska markköp och kommer fortsätta göra det för att skapa förutsättningar för utveckling.

- Fortsatt bevaka och säkerställa en god marktillgång

Mål: Invånarna i Örebro ska ha goda förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden och fler ska ha ett arbete.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om arbetsmarknaden helt kommer uppfyllas, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Förutsättningar för fler kontorsarbetsplatser genom pågående projekt • Samarbete med FUFA ger anställning för ett tiotal personer inom Naturvården 	<ul style="list-style-type: none"> • Vidareutveckla samverkan med Örebro universitet

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden

En viktig förutsättning för att skapa ett jämlikt samhälle med minskade klyftor är att människor har egen försörjning. Oavsett bakgrund ska människors möjlighet till sysselsättning stärkas. Kompetent arbetskraft stärker inte enbart Örebro utan hela regionen. Detta kan ske via tillskapandet av arbetstillfällen, praktiktjänster mm. Nämndens verksamheter kan bidra dels genom den fysiska planeringen och exploatering för att skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen och dels genom att vara en aktiv

arbetsgivare som ser till människors olika möjligheter till att bidra, oavsett funktion och bakgrund.

Örebro växer, inte enbart utifrån ett bostadsperspektiv utan även utifrån ett näringslivsperspektiv vilket främjar arbetsmarknaden. Det pågår flera projekt som kommer att möjliggöra för ett stort antal kontorsarbetsplatser, vilket kan bidra till goda förutsättningar för en stark arbetsmarknad i Örebro kommun. Trots en stor nyproduktion och yteffektivisering är efterfrågan hög och hyresutvecklingen av moderna kontor i centralt läge har varit positiv. Bland de pågående kontorsprojekten kan t ex Klöverns hotell-/kontorsprojekt bredvid Citypassagen och Castellums projekt mittemot Citypassagen nämnas. För att säkerställa att det ges förutsättningar för en blandning av arbetstillfällen har nämndens verksamheter valt att, från 2019, börja mäta såld kontorsmark. Sedan tidigare mäts såld verksamhetsmark.

Örebro kommun har vuxit under många år, samtidigt som kommunens bostadsförsörjning blivit mycket god, en pågående högkonjunktur som innebär arbetstillfällen har fått många studenter att stanna i Örebro efter avslutad examen. Det innebär att tillgången på relevant kompetens därför är god, företag och organisationer har goda möjligheter att rekrytera.

Att Örebro växer märks också tydligt på efterfrågan på hotellrum, som ofta är en trång sektor. Här är det både evenemang och konferenser som driver utvecklingen som möjliggör för en expansion av segmentet. En stark efterfrågan inom branschen kan leda till en utveckling av segmentet vilket kan bidra till fler arbetstillfällen.

Utöver tillskapandet av förutsättningar för örebroare att komma in på arbetsmarknaden genom fysisk samhällsutveckling arbetar även Programnämndens egen verksamhet – Stadsbyggnad – med att anställa praktikanter mm genom bland annat Naturvårdens samarbete med FUFAs som anställer mellan 40-80 personer, praktikanter har även tagits in av Stadsbyggnad under perioder för att både ge arbetslivserfarenhet vilket kan bidra till verksamheten som attraktiv arbetsgivare samt ökade möjligheter för praktikanter att komma in på arbetsmarknaden.

- Genom att vidareutveckla samverkan med Örebro universitet utifrån praktiktjänster, utbyte via existerande och eventuella kommande utbildningsområden kan Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet stärka örebroarnas möjligheter till att komma in på arbetsmarknaden

Mål: Örebro kommun ska vara en ekologiskt hållbar kommun.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om ekologiskt hållbar kommun helt kommer uppfyllas, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Handlingsplan för grönstrategin under framtagande 	<ul style="list-style-type: none"> • Färdigställa handlingsplanen för grönstrategin

<ul style="list-style-type: none"> • Björkönen blir naturreservat (förutsatt att erforderliga beslut tas) • Åtgärder för att förbättra Hjälmarens vattenkvalitet pågår 	<ul style="list-style-type: none"> • Påbörja arbetet med revideringen av naturplanen • Utredda kriterier för hållbarhet vid exploatering, som gynnar byggherrar med goda ambitioner på området, inom ramen för den exploateringslagstiftning som finns.
--	---

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019	Målvärde 2019
PN	Antal hektar som har fått ett långsiktigt skydd eller har restaurerats för att få höga miljövärden, ett års fördröjning, procent.	316	364	862,9	Öka
DN	Antal åtgärder för vattenlevande organismer (t ex fisk)	0	0	0	2
Kommentarer till indikatorernas prognos					
Kommentar, långsiktigt skydd: Under hösten går Björkönen på 475,9ha upp för beslut om att bilda naturreservat.					
Kommentar, antal åtgärder: Det pågår flera stora projekt med vandringshinder t.ex. Lindbackabron och en i Almbro, men det är långa juridiska processer.					

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om ekologiskt hållbar kommun

En ekologiskt hållbar kommun är ett prioriterat område för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet. Det går igen genom översiktsplanen, styrdokument som t ex naturplanen och vattenplanen till stadsbyggnadsprojekt och exploateringsobjekt.

Verksamheterna arbetar brett med frågorna för att uppnå målområdets intentioner.

Örebro universitet har under sommaren gått vidare i ansökan om medel för att starta upp ett projekt för att vidareutveckla mätinstrument för grönytefaktor. Örebro universitets plan för projektet är att skapa en AI (automatiserad process) för att med hjälp av satellitbilder kunna mäta och kategorisera grönytefaktor. Om Örebro universitets ansökan går vidare så att projektet kan påbörjas kommer Stadsbyggnad att delta som en part i projektet. Projektets ändamål skulle vara mycket positivt för Stadsbyggnads arbetssätt för den fysiska samhällsplaneringen och kunna stödja arbetet inom målområdet om ekologiskt hållbar kommun.

Åtgärder pågår för att förbättra Hjälmarens vattenkvalitet.

Arbetet med framtagande av handlingsplan för grönstrategin är påbörjat vilket innebär att grönstrategins intentioner kommer att förverkligas och bidra till en långsiktig hållbar kommun.

Som en del i arbetet med att säkra en långsiktig hållbar kommun planeras även Björkönen under 2019 att bli ett naturreservat.

Nämnden har tagit flera steg till att arbeta med hållbara stadsdelar. Ett sådant exempel är projektet med Tamarainden. Tillsammans med ÖrebroBostäder och Eon utreder kommunen förutsättningar för att den tillkommande stadsdelen ska reducera, producera och dela energi på ett sätt som aldrig tidigare gjorts. Istället för att använda energi från fossila bränslen uppmuntras egen lokalproducerad energi för att stadsdelen ska kunna bli

nästintill självförsörjande.

Det skulle innebära att effektuttaget från huvudnätet till den nya stadsdelen skulle kunna halveras. Beräknat på viss mängd solceller på taket skulle området kunna producera 20 procent av områdets totala energibehov.

Därutöver har det i Tamarinden tagits fram en specifik grönytefaktor (GYF) för att säkerställa gröna kvaliteter på bostadsgårdarna. En grönytefaktor är kvoten mellan den ekoeffektiva ytan och hela fastighetens yta. Med hjälp av grönytefaktorn räknas andelen funktionella grönytor i förhållande till hårdgjorda ytor fram. I flera utredningar har det visat sig att styrning via grönytefaktor ger kvartersgårdar med högre biologisk mångfald, bättre dagvattenhantering samt högre sociala och estetiska värden. Tamarindens GYF-modell stödjer utvecklingen av trädgårdsliknande och lummiga gårdar. Den kommer att användas under förstudieprocessen. En utvärdering av Tamarindens GYF kommer att genomföras efter avklarade förstudier i arbetet med att ta fram en GYF som sedan ska gälla för hela Örebro i nyexploateringsområden.

Utveckling inom målområdet bör ske genom att:

- Färdigställa handlingsplanen för grönstrategin.
- Påbörja arbetet med revideringen av naturplanen.
- Utredda kriterier för hållbarhet vid exploatering, som gynnar byggherrar med goda ambitioner på området, inom ramen för den exploateringslagstiftning som finns.

Mål: Det ska vara enkelt för medborgare och företag att få kontakt med kommunen och utbudet av e-tjänster ska öka.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om tillgänglighet/digitalisering helt kommer uppfyllas, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Digitaliseringsstrategi för programområde Samhällsbyggnad framtagen • 3D- och visualiseringsstrategi påbörjad 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt tillgängliggöra kartskikt och dokument • Verkställa programområdets digitaliseringsstrategi

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019	Målvärde 2019
PN	Geodata, kundmätning, %.	94	96	95	95
Kommentarer till indikatorernas prognos					

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om tillgänglighet/digitalisering

Under 2019 har arbetet pågått med att ta fram en digitaliseringsstrategi för programområde Samhällsbyggnad. Syftet med *Digitaliseringsstrategi för programområde Samhällsbyggnad 2019-2022* är att beskriva hur kommunens övergripande mål för digitaliseringsarbetet ska uppnås ur ett programområdesperspektiv. Strategin utgör en fördjupning och en delmängd av kommunens samlade digitaliseringsarbete och visar riktningen för programområdets prioriterade utvecklingsåtgärder. Fokus i strategin är att tillvara digitaliseringens möjligheter för att på bästa sätt skapa en enklare vardag för privatpersoner, näringslivet och besökare till kommunen.

Stadsbyggnad fortsätter att tillgängliggöra flera kartskikt för att underlätta för medborgare att ta del av information rörande Örebro kommun och vad som finns i att nyttja, t ex hundlekplatser.

Numera är det möjligt att boka övernattningsstugorna i Kilsbergen via orebro.se vilket underlättar för medborgare då de kan genomföra bokningen när de själva önskar. Nämndens verksamheter arbetar kontinuerligt med att ta fram verktyg för att förenkla för medborgare och företagare.

- När digitaliseringsstrategin för programområdet har fastställts ska nästa steg tas, vilket innebär att planera för, och verkställa strategins intentioner.
- Fortsatt tillgängliggöra kartskikt och dokument för att förenkla för medborgare och företagare att hitta relevant information

Mål: Medborgarna i Örebro kommun ska ha tillgång till bra kommunikationer.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om bra kommunikationer helt kommer uppfyllas, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Samordnings- och kommunikationsinsatser för bättre information vid infrastruktursåtgärder • Gångsträksanalys pågår 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbete med utredning av pendlingsparkeringar för en förbättrad trafiksituation i centrala Örebro och möjliggörandet av fler att resa till och från Örebro. • Fortsatt påverkan av beteende genom nudginginsatser och analys av dessa • Färdigställa samordning av kommunikationsinsatser vid infrastruktursåtgärder

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019	Målvärde 2019
------------	-------------	----------------	----------------	-----------------	------------------

PN	Antal resor i kollektivtrafik (stadstrafik)	7 800 000	8 156 476	*	Öka
PN	Lämpligt/-ga snitt för cykeltrafik, antal (Svartåsnittet för cykel)	12 516 passager/ Dygn	12 650 passager/ dygn	~12 840 passager/ dygn	Öka
DN	Svartåsnittet, fordonspassager med bil, antal	132 944 passager/ dygn	133 680 passager/ dygn	134 800 passager/ dygn	Inte öka

Kommentarer till indikatorernas prognos

* Resultat kommer vid årsberättelse. Trots omledningar för kollektivtrafiken (bl.a. förbi Kulturkvarteret) tyder mycket på att kollektivtrafiken ändå ökar. Men definitiva siffror erhålles från Region Örebro Län till årsberättelsen.

Kommentar, Svartåsnittet cykel: En liten ökning på cykeltrafiken totalt på mätpunkterna med 2,7% vilket ger ett uppskattat ÅVDT (Årsvardagsmedeldygntrafik) på ca 12 840 passager per dygn.

Kommentar, Svartåsnittet bil: En liten ökning på biltrafiken totalt i Svartåsnittets mätning med 1% vilket ger ett uppskattat ÅVDT (Årsvardagsmedeldygntrafik) på ca 134 800 passager per dygn.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om bra kommunikationer

Örebro växer och med en utbyggnad av stadsdelar och bostadsområden tillkommer även en utbyggnad av infrastruktur i form av vägar, cykel- och gångbanor och kollektivtrafik.

Det måste finnas möjligheter att ta sig från sin bostad till sitt arbete, till förskolor och skolor, till handelsområden mm. För att skapa ett Örebro som ett välfungerande samhälle över tid behöver även olika former av trafikformer möjliggöras. Men bilen är inte längre det som ska vara det främsta färdmedlet. För att säkerställa att Örebro är en plats för både nuvarande och kommande generationer att bo och leva i behöver bl a utsläpp minska. Bensin- och dieseldrivna bilar bidrar till klimatpåverkande utsläpp. Andra sätt att ta sig fram förordas och måste därmed möjliggöras.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet ska fortsätta sitt arbete för att förbättra möjligheterna till ett hållbart resande som minskar klimatpåverkan. Nudginginsatser som t ex Min kvart³ genomförs för att påvisa hur långt medborgare kan komma med cykel i Örebro kommun på en kvart vilket hade syftet på att förmå fler att välja cykel som främsta transportmedel. Medborgardialog tillsammans med Cykelrådet har ägt rum, och ännu en planeras, där tjänstepersoner cyklade tillsammans med Cykelrådet för att titta på ny infrastruktur och ev brister som Cykelrådet ville påvisa.

Utifrån det pågående arbetet med gångstråksplanen genomförs en gångstråksanalys. Gångstråksanalysen ska både fungera som en nulägesanalys av gångnätet samt som underlag för framtida åtgärder.

Vid olika ombyggnadsinsatser behöver samordning av arbetsprocesserna inom programområdet förbättras så en högre effektivitet kan uppnås. Tekniska förvaltningen och Stadsbyggnad arbetar tillsammans för att åstadkomma detta. Tekniska förvaltningen arbetar med digital samordning vid avstängningar så att sådan info kommer att finnas tillgänglig på orebro.se. På så vis kan medborgare, besökare mfl lättare få information om

³ Min Kvart var en nudginginsats under sommaren 2019 som uppmuntrade medborgare att använda sig av sociala medier för att visa hur långt de kunde komma med femton minuters cyklande i Örebro kommun samt lägga till en motivering för att varför just de skulle vinna. En cykel och en cykeldator fanns med i prispotten.

planerade och pågående avstängningar pga infrastruktursåtgärder. Samma syfte ang lättare och tydligare information har lett till ett pågående arbete med en kommunikationsstrategi hos Stadsbyggnad.

- Fortsatt arbete med utredning av pendlingsparkeringar för en förbättrad trafiksituation i centrala Örebro och möjliggörandet av fler att resa till och från Örebro.
- Fortsatt påverkan av beteende genom nudginginsatser och analys av dessa.
- Färdigställa samordning av kommunikationsinsatser vid infrastruktursåtgärder

Mål: Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om attraktiv arbetsgivare helt kommer uppfyllas, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Tillits- och kulturprogram för Stadsbyggnad framtaget • Insatser för hållbart och stärkt ledarskap 	<ul style="list-style-type: none"> • Framgent utvärdera Citypassagen och aktivitetsbaserat arbetssätt • Långsiktiga kompetensförsörjningsinsatser

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019	Målvärde 2019
KS	Andel enheter med HME-värde på minst 78%	33,3	23,1	Kommentar 1	Öka
KS	Anställningstrygghetsindex	87,8	86,5	71,0	Behålla
	- kvinnor	89,0	87,2	72,2	
	- män	88,2	84,4	83,5	
KS	Andel chefer som har mellan 10-30 medarbetare %	36	36	Kommentar 2	Öka
DN	HME-index	72	75	Kommentar 3	Öka
	- kvinnor	71	74	Kommentar 3	Öka
	- män	74	76	Kommentar 3	Öka

Kommentarer till indikatorernas prognos

Kommentar 1, Andel HME-värde: Resultat kommer till årsberättelse

Kommentar 2, Andel chefer 10-30 medarbetare: Resultat kommer till årsberättelse

Kommentar 3, HME-index: Resultat kommer till årsberättelse

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om attraktiv arbetsgivare

Medarbetare är den viktigaste resursen vi har för att säkerställa att grunduppdrag genomförs och att utvecklingen drivs framåt. I en snabbt föränderlig tid som den vi lever i är det betydelsefullt att det finns en långsiktig kompetensförsörjning, avseende medarbetare och ledarskap.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet arbetar med att stärka ledarskapet utifrån delarna Säkra (säkerställa uppfyllandet av grunduppdrag, förvalta värde och kvalitet, tydligt ledarskap) och Utveckla (initiativrik utveckling av verksamhet) för att skapa förutsättningar för en effektiv organisation med trygga, kreativa och engagerade medarbetare som följer omvärldens omvandling över tid. Under 2019 har förvaltningsledningen arbetat med insatser för hållbart ledarskap och hållbar arbetsmiljö för chefer, bland annat genom att utveckla mötesstrukturen för ledningen där både information, fördjupningar kring olika teman samt kollegialt erfarenhetsutbyte inryms.

För att fortsätta utvecklingen av ett högt hållbart medarbetarengagemang har Stadsbyggnad sedan 2018 arbetat med ett tillits- och kulturprogram som syftar till att samla förvaltningens värderingar om tillit, team och transparens och förtydliga den röda tråden i förvaltningens interna utveckling. Programmets mål är trygga, engagerade och modiga medarbetare som trivs på sitt arbete och som vågar testat nytt.

Då Stadsbyggnad flyttade till de nya lokalerna i Citypassagen övergick förvaltningen till aktivitetsbaserat arbetssätt. Flytten och övergången till det nya arbetssättet skedde i maj. Det har därmed inte gått lång tid sedan flytten men en första utvärdering kommer att genomföras under hösten för att säkra upp trivselen, utvärdera lokaler och arbetssättet.

Stadsbyggnad ska fortsätta vara en attraktiv organisation som kan attrahera, rekrytera och behålla kunniga, drivna och engagerade medarbetare som upplever att det finns möjlighet för att växa och utvecklas inom organisationen och som bidrar till en innovativ samhällsbyggnadsprocess och ett hållbart Örebro.

Under 2019 fortsätter ledningen arbeta med Säkra kompetensen – en kommungemensam metod för att säkra den långsiktiga kompetensen. Det är en modell och ett verktyg till för att belysa behov nu och på sikt, för att behålla och rekrytera kompetens.

Då vi går in i ett ekonomiskt läge som innebär att vi arbetar effektivt samtidigt som vi bibehåller hög kvalitet är det viktigt att driva på innovation och utveckling samtidigt som det balanseras väl med grunduppdrag och leverans. Våra medarbetare behöver utrymme för utveckling och innovation utan att det blir negativ påverkan på leverans. Om det ej finns utrymme för att driva på utveckling och innovation kommer våra möjligheter till att bidra till en hållbar kommun – utifrån sociala, ekonomiska och ekologiska perspektiv – att begränsas.

- Framgent utvärdera Citypassagen och aktivitetsbaserat arbetssätt för att säkerställa ett positivt och produktivt arbetssätt med god arbetsmiljö
- Långsiktiga kompetensförsörjningsinsatser för att attrahera, rekrytera och behålla kompetens.

Mål: Örebro kommun ska nyttja sina lokaler på ett effektivt sätt.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om effektivt lokalnyttjande helt kommer uppfyllas, och

ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Förflyttningen till nya lokaler gått över förväntan Ingen tydlig minskning av produktion 	<ul style="list-style-type: none"> Utvärdera lokalernas/arbetsplatsernas nyttjandegrad för eventuella revideringar

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om effektivt lokalnyttjande

I Citypassagen samutnyttjar Stadsbyggnad lokaler med programområde Samhällsbyggnads övriga förvaltningar. Lokalerna är anpassade för ett aktivitetsbaserat arbetssätt, vilket gör att det saknas fasta platser. Medarbetare arbetar där det passar dem för stunden och utifrån stundens arbetsuppgifts karaktär. Då programområdets förvaltningar främst arbetar i olika former som innebär att nyttjandet av cellkontor är mycket litet blir konsekvensen att innehavandet av individuella cellkontor är omotiverat. Syftet med Citypassagen är, förutom att effektivisera nyttjandet av lokaler, att stärka samhällsplaneringsprocessen där förvaltningarnas medarbetare skapar närmare kontakter och på så vis begränsas inte samhällsplaneringsprocessen av byggnadsmässiga begränsningar.

Citypassagen har ett positioneringssystem vilket ger en bild av hur medarbetarna använder lokalerna. Med stöd av bilden kan lokalerna anpassas ytterligare för att möta medarbetarnas behov och maximera lokalutnyttjandet.

Stadsbyggnad, Miljökontoret och delar av Kultur- och fritids samt Tekniska förvaltningarna flyttade in i Citypassagen i maj 2019 och ännu så är det tidigt att kunna ge ett tydligt utslag över lokalernas mest optimala utformningar och nyttjande. Det behöver granskas över en längre tid.

- Framgent utvärdera lokalernas/arbetsplatsernas nyttjandegrad för eventuella revideringar

Mål: Örebro kommuns ekonomi ska vara långsiktig och hållbar.

Fördjupad information om ekonomi finns i kapitel 5, Analysunderlag, ekonomi.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om långsiktig och hållbar ekonomi delvis kommer uppfyllas, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Arbete har påbörjats med att ta fram strategi för ekonomistyrning inom förvaltningen. Förslag på möjliga åtgärder för att närma sig en ekonomi i balans för kollektivtrafiken, och där främst färdtjänsten, har tagits fram. 	<ul style="list-style-type: none"> För att bland annat uppnå ökad genomförbarhet bör arbetet med investeringsprocess/investeringsprogram utvecklas. För att uppnå en ekonomi i balans ska en ökad samverkan med Region Örebro Län resultera i åtgärder för färdtjänsten.

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019	Målvärde 2019
PN	Ekonomisk ramavvikelse för PN, mnkr (exkl reavinstant mark)	-4,6	-4,8	-29,5	>/=0
	- varav Stadsbyggnad	5,7	7,2	1,2	
DN	Genomsnittlig förstudietid, månad	8,95	10,9	Resultat vid årsberättelse	Mäta
DN	Andel skattefinansierade investeringsobjekt som går enligt tidplan (%)				
	- stadsmiljö	70	80	60	80
	- trafik	70	63	58	80

Kommentarer till indikatorernas prognos

Kommentar, ramavvikelse PN: Total prognostiserad negativ ramavvikelse för PNS egen verksamhet, varav färdtjänsten utgör -25,6 mnkr.

Kommentar, ramaavvikelse Stadsbyggnad: Prognostiserar positiv ramavvikelse hänfört till vakanta tjänster, vilket uppstått på grund av glapp mellan återrekryteringar samt att några av de nya tjänsterna som exempelvis Stadsbyggnadsstrateg, digitaliseringsstrateg och avtalscontroller ej varit tillsatta under hela året.

Kommentar, investeringsobjekt enligt tidplan stadsmiljö: Fortsatta vakanser samt utdragen process och ej prioriterade objekt i genomförandeskedet leder till att investeringsobjekten blir fördröjda.

Kommentar, investeringsobjekt enligt tidplan trafik: Fortsatta vakanser samt utdragen process och ej prioriterade objekt i genomförandeskedet leder till att investeringsobjekten blir fördröjda.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om långsiktig och hållbar ekonomi

Den ekonomiska ramavvikelsen för programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet prognostiseras för 2019 uppgå till en negativ avvikelse på -29,5 mnkr. Av den totala negativa avvikelsen hänförs den största delen till färdtjänsten, -25,6 mnkr, vilket också är den största ekonomiska utmaningen inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet. Kostnaden för färdtjänsten har ökat senaste åren och beror både på ökat antal resor, men även på en kostnadsutveckling till följd av ökade priser på grund av indexökningar, men även till följd av avtalsförändringar som genererat ökade kostnader för resorna. Vid jämförelse mellan 2018 och 2019 för perioden januari-juli för färdtjänsten har antal färdtjänstresor ökat med 5 % och kostnaderna för färdtjänsten har ökat med 14 %, vilket innebär att kostnaden per färdtjänstresa har ökat med 8 %, jämfört mot kostnaden per färdtjänstresa för samma period 2018. Därmed är det tydligt att kostnadsökningen ökar snabbare än vad antal resor gör, vilket även varit fallet senaste åren. Under avsnitt 5.4 beskrivs detta närmare, men detta är den stora utmaningen för nämnden att hantera för att närma sig en ekonomi i balans, vilket kräver att kostnadsdämpande åtgärder vidtas. Dock bedöms dessa åtgärder inte kunna hantera hela den negativa avvikelsen utan det finns ett behov av budgetuppräkning, dels för tidigare års ej budgetuppräkning samt en årlig budgetuppräkning till följd av att antal resor ökar samt årlig prisökning. Utmaningen i att närma sig en ekonomi i balans beror även på att Örebro kommun själv har liten rådighet att styra färdtjänsten utifrån att avtalet är utformat så att Örebro kommun har kostnadsansvar och beställer färdtjänsten av Region Örebro Län som är utförare och debiterar på löpande räkning, vilket innebär att Örebro kommun ska betala för Region Örebro Läns faktiska kostnad för färdtjänsten.

Övriga prognostiserade negativa avvikelser är mer av engångskaraktär för detta år, exempelvis att en extern hyresgäst stämt Örebro kommun och deponerat hyran hos Länsstyrelsen, vilket prognostiserats till en negativ avvikelse om -1,5 mnkr. Ytterligare en stor avvikelse är inom bostadsrätterna, där prognosen uppgår till -3 mnkr, vilket beror på tidigare eftersatt underhåll som därmed genererat höga underhållskostnader för löpande underhåll under året, samt att kostnaderna för skadegörelse prognostiseras bli högre än budgeterat. Utifrån detta finns ett behov av att se över i vilken omfattning bostadsrätterna ska behållas då kostnaden inte i alla fall överväger nyttan att inneha dem.

Under hösten har förvaltningsledningen inom Stadsbyggnad initierat ett arbete med att ta fram en strategi och plan för ekonomistyrning inom förvaltningen. Syftet med detta är inte att åtgärda ett problem utan att skapa långsiktighet, struktur och systematik för en ökad medvetenhet och kunskap kring ekonomistyrningen som redskap för att uppnå de politiska målen. Arbetet förväntas också bidra till att skapa förutsättningar för att arbeta mer strategiskt och proaktivt inom förvaltningen med ekonomiska frågor.

De senaste åren har förvaltningen årligen i stort sett gjort av med cirka 50 % av sina beviljade investeringsmedel och därmed skjutit 50 % framåt till nästa år. Eftersom att investeringsmedlen inte lyckats omsättas varje år enligt planen i investeringsprogrammet har därför en ”negativ trend” uppstått som innebär att investeringsprojekten släpar och att medel flyttas framåt. Detta beror bland annat på att investeringsprogrammet under senaste åren inte motsvarat möjligheten till genomförande, bland annat på grund av att det under senaste åren varit resursbrist av projektledare inom Tekniska förvaltningen för att hantera beställningar från Stadsbyggnad samt brist på utförare (både externa och interna). Ett behov av att ta fram en bättre struktur för arbete med investeringsprogram/process har identifierats. Ökade krav på prioriteringar inom investeringsprogrammet och behovet av att ta fram ett mer realistiskt förslag till investeringsprogram utifrån genomförbarhet har identifierats. Detta ställer krav på ökad samordning mellan de olika områdena i investeringsprogrammet. Den samordning som finns idag har utvecklats i rätt riktning de senaste åren, men behöver fortsätta utvecklas samlat inom programområdet. Förvaltningarna som ansvarar för de olika områdena i programmet arbetar idag olika med framtagandet av förslag till investeringsprogram. Det finns även behov av att öka förståelsen och tydliggöra kopplingen mellan investering och driftkostnadskonsekvenser än mer än vad som görs idag.

Ett arbete med detta har påbörjats inom Stadsbyggnad och man har skrivit fram ett uppdragsdirektiv samt tillsatt en arbetsgrupp. Arbetet kommer påbörjas under hösten och målet/syftet är att tydliggöra och få till en bättre investeringsprocess samt ett investeringsprogram som bättre motsvarar faktisk genomförbarhet. Detta ska resultera i att framtagna förslag till investeringsprogram är tydliga som beslutsunderlag för politiken samt att prioriteringar och äskande av medel motsvarar den budget som finns för de driftkostnadskonsekvenser som investeringarna genererar.

Under våren 2019 flyttade förvaltningen till nya kontorslokaler i det nya kontorshuset Citypassagen tillsammans med delar av övriga förvaltningar inom programområdet. I och med flytten till Citypassagen gick även medarbetarna över till aktivitetsbaserat arbetssätt, vilket möjliggör för nya digitala lösningar, bidrar till att arbeta mer innovativt, teambaserat och transparent. I Citypassagen ges även möjlighet till starkare samarbetsrelationer inom programområdet genom stärkt kommunikation och effektivare processer, smidigare arbetssätt och stärkt kompetensförsörjning. De nya lokalerna medförde dock en ökad lokalomkostnad för förvaltningen som hanterats inom förvaltningens befintliga budgetram genom kostnadsminskningar och effektiviseringar inom förvaltningen. Det krävs därmed att förvaltningen redan under 2019, i så stor

utsträckning som möjligt, lyckas realisera förväntade fördelar och effekter som det nya arbetssättet i Citypassagen förväntas generera, både i praktiken för att uppnå de positiva fördelar som förväntas, men även monetärt för att kunna hantera den ökade lokalomkostnaden. Någon produktionsminskning till följd av flytten har inte identifierats, men de positiva effekterna som exempelvis positiv överhörning, sammanflätande av förvaltningar etc., kommer troligtvis inte att synliggöras utifrån ett produktionsperspektiv på så kort tid som medarbetare befunnit sig i Citypassagen under 2019, utan denna förändring kommer att ske över tid. Därmed kommer det bli en utmaning att uppnå de förväntade fördelarna och positiva effekterna redan under 2019. Utifrån den positiva prognosen för Stadsbyggnad bedöms förvaltningen ändå kunna hantera den ökade lokalomkostnaden redan för 2019.

- För att bland annat uppnå ökad genomförbarhet bör arbetet med investeringsprocess/investeringsprogram utvecklas.
- För att uppnå en ekonomi i balans ska en ökad samverkan med Region Örebro Län resultera i åtgärder för färdtjänsten.

5.3.2 Mål inom Människors egenmakt

Mål: Medborgarnas möjlighet till inflytande och påverkan inför politiska beslut ska vara god.

Ur ÖSB 2019: En människa som själv får vara aktiv i att forma sitt eget liv mår bra. En människa som har drivkraft att utveckla sig själv och sin omgivning ska få möjlighet till det. Örebro kommun ska bli bättre på att släppa lös den kraft som finns hos medborgare som kan och vill bidra till kommunens utveckling. I Örebro får alla möjligheter. Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om medborgarnas inflytande och påverkan i hög utsträckning kommer uppfyllas, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Samarbete med skolklass som referensgrupp vid omvandling av Brickebacken planeras • Strategi för 3D- och visualisering under framtagande 	<ul style="list-style-type: none"> • Mer riktade och medborgardialoger, testa flera metoder för att nå olika målgrupper • Fortsatt utvecklande av digitala verktyg som redskap för bättre dialoger

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019	Målvärde 2019
DN	Antal genomförda dialoger, översiktlig planering, <i>nytt mått mätthistorik saknas</i>	-	-	1	Mäta

Kommentarer till indikatorernas prognos

Kommentar, genomförda dialoger: Samråd inför planprogram Brickebacken kommer att genomföras hösten 2019. Bl a planeras för att dialoger med skolklasser ska genomföras.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om medborgarnas inflytande och påverkan

Stadsbyggnad ska vara en modern förvaltning som förenklar, förnyar och förbättrar tjänster för medborgare, näringsliv och andra aktörer. Vi ska erbjuda service och bemötande på lika villkor med goda möjligheter till inflytande och delaktighet.

När omvandlingen av Glanshammars torg genomfördes förra året en återbruksaktivitet som innebar att medborgare kunde komma och ta hand om de delar av torgets befintliga delar som ej skulle bevaras, t ex buskage mm. På så vis kunde dessa buskage mm återanvändas och komma medborgare till nytta på ett annat vis. Detta är ett mycket gott exempel på hur kommunens verksamheter och medborgare tillsammans kan bidra till ett mer cirkulärt samhälle och kan även bidra till ett nytt arbetssätt vid exploatering.

I samband med arbetet för att ta fram planprogram för Brickebacken planeras ett samarbete med skolklass i Brickebacken äga rum för att få deras perspektiv på ett levande, tryggt och hållbart Brickebacken.

Programnämndens egen verksamhet har påbörjat ett arbete med att ta fram en Strategi för 3D- och visualisering för Örebro kommun. Strategin och dess planer ska bidra till att skapa en riktning för arbetet med att öka möjligheterna till att visualisera olika projekt, stadsdelar mm så att det medborgare, aktörer, näringsliv mfl ska kunna tillgodogöra sig informationen om Örebros geografiska samhällsutveckling.

Digitala verktyg ska fortsätta undersökas, utvecklas och användas som komplement till fysiska möten och direktkontakt med medborgare, aktörer och besökare för att gemensamt utveckla Örebro.

- Fortsatt utvecklande av digitala verktyg som redskap för bättre dialoger med medborgare och aktörer som bidrar till ett hållbart Örebro.
- Mer riktade och medborgardialoger, testa flera metoder för att nå olika målgrupper

Mål: Människors livsvillkor ska vara jämlika.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om jämlika livsvillkor i hög utsträckning kommer uppfyllas, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Omvandling av Glanshammars torg • Omvandling av Varbergaskogen, Vivallakullen • Tillgänglighetsanpassningar i centralt läge 	<ul style="list-style-type: none"> • Utveckla arbetet med modellen ”Vi bygger bostäder för fler” med modell för förmedlande av lägenheter till lägre hyresnivå

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om jämlika livsvillkor

I den geografiska utvecklingen och utformningen av Örebro ska insatser för att knyta samman Örebros olika stadsdelar genomföras, ojämlikheter ska minska. Oavsett vart människor bor i Örebro ska det finnas tillgång till samhällsservice, möjligheter för fritids-

, kulturella och rekreationsaktiviteter finnas. Bostäder till överkomliga priser, i olika storlekar och av olika slag ska finnas för att skapa ett heterogent samhälle, oavsett stadsdel, tätort eller landsbygd. Nämndens verksamheter fortsätter arbeta för utifrån modellen ”Vi bygger bostäder för fler”. BoTrygg har påbörjat byggnation vilket kommer att möjliggöra lägenheter till en lägre hyresnivå. Detta kommer främja boendemöjligheterna för de som idag kan ha svårt att ta sig in på bostadsmarknaden.

De sociala klyftorna i Örebro behöver minska för att skapa ett samhälle för alla. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet bidrar till målet genom den fysiska planeringen för möjligheter till bostäder, välfärds- och samhällsservice, insatser i grönstruktur och naturområden så att grönområden finns i nära bostadsområden och så att fler kan komma ut i naturen för rekreation och upplevelser. Strukturskapande mötesplatser tillskapas. Med mötesplatser menas att möjliggöra för möten mellan människor. Det ska finnas möjlighet för alla att delta i samhällslivet i Örebro. Under 2019 har bland annat Glanshammars torg, Vivallakullen och Varbergaskogen omvandlats för att öka attraktiviteten och bidra till ökade möjligheter till rekreation och möten för invånare och besökare.

Det ska finnas möjlighet för alla att delta i samhällslivet i Örebro. För att säkra upp att Örebro kommun är till för alla så pågår flera investeringar, bl a så tillgänglighetsanpassas trappan vid Vasakonditoriet.

- Utveckla arbetet med modellen ”Vi bygger bostäder för fler” med modell för förmedlande av lägenheter till lägre hyresnivå

Mål: Alla ska ha tillgång till en meningsfull fritid.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om meningsfull fritid helt kommer uppfyllas, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Flera grönområden har utvecklats och färdigställt för att nå bred målgrupp • Naturvårdsevenemang marknadsförs mer, bl a via sociala medier 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt bidra till utveckling av meningsfulla fritidsmöjligheter

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019	Målvärde 2019
KS	Nöjd Region-Index Fritidsmöjligheter	74	73	Resultat vid årsberättelse	Öka
PN	Analys av resultatet av ovan kommunövergripande indikator. ⁴	Redovisas vid årsberättelse			

⁴ Nöjd Region-Index Fritidsmöjligheter: SCB:s medborgarundersökning där Fritidsmöjligheter ingår ställs frågor om upplevelsen av tillgången till parker, grönområden och natur, möjligheterna till att kunna utöva

DN	Antal besök i tätortsnära områden som har ett långsiktigt skydd (reservatsbildning eller motsvarande) – <i>nytt mått, mätthistorik saknas</i>	-	-	Se kommentar	Tas fram
DN	Antal nyanlagda besöksanordningar (t.ex. stig, rastplats) i tätortsnära områden som har ett långsiktigt skydd (reservatsbildning eller motsvarande). ⁵	34	40	2,5	Öka

Kommentarer till indikatorernas prognos

Kommentar, Nöjd Region-Index: Indexet är en del av medborgarundersökningen som genomförs av SCB. Under året har flera stora investeringar, bland annat Vivallakullen och Varbergaskogen, färdigställt. Detta borde påverka resultatet positivt men eftersom enkäten genomförs under året är det oklart om det hinner få genomslag i årets undersökning.

Kommentar, antal besök: Projekt för framtagande av modell för att mäta detta tas fram under hösten 2019

Kommentar, nyanlagda besöksanordningar: Stig i Varbergaskogen och nya rastplatser i Sommarro och Gladarberget.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om meningsfull fritid

Via fysisk planering för kommande, och befintliga, mötesplatser, lekplatser och natur- och grönområden skapas förutsättningar för fler att utöva idrott – spontan liksom organiserad, för fler att ta del av kultur och att mötas i vardagen. Detta ska möjliggöras i både stadsnära lägen liksom på landsbygd. Under året har flera platser omvandlats för att bidra till detta, t ex Glanshammars torg, Vivallakullen och Varbergaskogen.

Genom att omvandla dessa områden och tillskapa kreativa naturmiljöer finns förhoppningen om att fler använder sig av dessa miljöer, både de som bor i närområdet och de som bor längre bort. Detta kan leda till minskade klyftor, mer jämlika livsvillkor, fler möten bland människor och högre livskvalitet för barn och unga, vuxna och äldre.

Naturvården tillgängliggör naturen för många, tidigare har dock vissa av deras insatser inte alltid gjorts tillräckligt kända bland örebroarna och dess besökare så att fler kan ta del av de möjligheter som finns. Numera finns flera evenemang och tips tillgängliggjorda på sociala medier för att kunna nå fler.

Sedan tidigare finns det övernattningsstugor i Kilsbergen som kan hyras av medborgare för att lätt kunna ta del av den naturupplevelse som Kilsbergen erbjuder, till en mindre kostnad. Sedan augusti 2019 är det möjligt att boka stugorna via orebro.se, vilket förenklar processen och ökar möjligheterna för fler att få njuta av fritidsutbudet i Örebro.

- Fortsatt bidra till utveckling av meningsfulla fritidsmöjligheter för minskade klyftor och ökat välmående.

fritidsintressen t.ex. sport, kultur, friluftsliv, föreningsliv, tillgången till idrottsevenemang, tillgången till kulturevenemang och nöjesutbudet.

⁵ Räknas ut på följande vis: Stig 100m = 1, Rastplats = 1, Raststuga = 10

Mål: I Örebro kommun ska alla människors lika värde och mänskliga rättigheter respekteras.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om respekt för lika värde och mänskliga rättigheter delvis kommer uppfyllas, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Arbete pågår för systematik avseende jämställdhetsarbete i stadsplanering Stadsbyggnad representerade i kommunövergripande nätverk för mänskliga rättigheter, barns rättigheter mm 	<ul style="list-style-type: none"> Skapa systematik för genderbudget-analyser Stärka kunskapen om barns rättigheter och hur att införliva barnperspektivet i samhällsbyggnadsprocessen

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019	Målvärde 2019
KS	Antal genderbudgetanalyser från föregående år som lett till beslut om förändringar i verksamhet eller arbetssätt (Totala antalet utförda genderbudgetanalyser, nytt mått så mätthistorik saknas).	Ej mätt	0	0	1
Kommentarer till indikatorernas prognos					
Då ett arbete pågår för att skapa en systematik för genderbudgetarbetet har fokus legat på systematiken och att ta fram klokt arbetssätt under 2019.					

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om respekt för lika värde och mänskliga rättigheter

Stadsbyggnad arbetar på att skapa en systematik för jämställdhet i samhällsbyggnadsprocessen samt genomförande av gender budgetanalyser. En kompetenshöjningsinsats genomförs i oktober 2019 för att öka medvetenheten kring dessa frågor.

Nämndens verksamheter arbetar aktivt med att all form av diskriminering ska motarbetas. Mark- och exploateringsavdelningen har tidigare blivit HBTQ-certifierade och det är en levande fråga inom samtliga av nämndens verksamheter - hur att skapa ett levande Örebro för alla är perspektiv som är konstant inom kommunens fysiska planering. Inom Stadsbyggnad finns det representanter som deltar i kommunövergripande nätverk rörande barns rättigheter, mänskliga rättigheter m.m. Utbildningsinsatser och diskussioner rörande barns rättigheter i och med att barnkonventionen blir lag planeras.

Fortsättningsvis behöver verksamheterna förvalta kunskapen om jämställdhetsintegrering i stadsplanering, samt skapa en systematik för detta. I och med ökad kunskap är förhoppningen att gender budgetanalyser ska göras. En förutsättning är dock att det finns könsuppdelad statistik, vilket måste undersökas ytterligare.

- Skapa systematik för genderbudget-analyser
- Stärka kunskapen om barns rättigheter och hur att införliva barnperspektivet i samhällsbyggnadsprocessen

5.3.3 Mål inom Trygg välfärd

Ur ÖSB 2019: Valfärdsinsatser i en kommun skapar kvalitet för enskilda människor. Det skapar också kvalitet för samhället som helhet – då stärks hela Örebro. Örebro ska vara en kommun där människor vill växa upp, arbeta och bli gamla. Då krävs en trygg välfärd så att människornas upplevda trygghet ökar.

Mål: I Örebro kommun ska det finnas tillgång till bostäder.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om tillgång till bostäder helt kommer uppfyllas, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Rutin framtagen mellan ÖrebroBostäder och Örebro kommun för att säkerställa allmännyttans representation vid tillskapandet av nya större bostadsområden • Arbete med en bostadsportal pågår 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsätta arbetet med projektet Bostäder för fler • Säkra samarbetet mellan Programnämnd samhällsbyggnad och Programnämnd Social Valfärd utifrån ett bostadsperspektiv

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019	Målvärde 2019
PN	Antal personer i tomtkän/antal sålda tomter per år	1150/12 =96	1280/29= 44	1165/34= 34	Mäta
PN	Markreserv: balansvärde (hektar)	11637	11623	11657	Mäta
PN	Antal nya bostäder/lägenheter (för flerbostadshus och småhus) som ska produceras på såld mark	888+12	106+29	447	700

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om tillgång till bostäder

Örebro kommun har för det mesta byggt fler bostäder jämfört med övriga riket (vissa undantagsår finns) sedan 1980-talet. Örebro har en bostadsproduktion som volymmässigt ligger i linje med befolkningsutvecklingens behov. Det har byggts väldigt mycket under åren 2014 - 2017. Sedan 2018 har en viss avmattning av bostadsbyggandet skett. Detta anses dock mer vara en normalisering då de tidigare åren ansågs som extraordinära. Denna normalisering härrör sannolikt från den senaste tidens restriktioner

som genomförts på bolånemarknaden. Stadsbyggnad har anpassat sitt arbetssätt för att kunna möta denna utveckling genom att bland annat respektera behovet av längre projektider, genomföra riktade markanvisningar mm. Med sitt stora markinnehav kan kommunen hantera en lägre efterfrågan och genom att eftersträva en marknad i balans upprätthålla en långsiktig hållbar bostadsproduktion.

Till år 2028 beräknas antalet invånare öka med ca 27 000 till omkring 180 000 invånare. För att säkra bostadsförsörjningen för det växande Örebro kommun har ett flertal planprogram tagits fram, t ex för Aspholmen, Lillån, Södra Ladugårdsskogen och CV-området. Arbete med planprogram för Brickebacken och Holmen pågår. För att skapa mer underlag inför fortsatt arbete med planering för landsbygden pågår bland annat en utredning för jordbruksmark.

Bostadsmarknaden har bromsats genom nya läneregler och det faktum att det har byggts mycket under kort tid. Det råder därför brist på efterfrågan av de ofta mer kostsamma alternativ som står till buds. Efterfrågan på bostäder med lägre hyra möter en annan målgrupp och här torde efterfrågan vara starkare. En ny rutin mellan ÖrebroBostäder AB och Örebro kommun för att allmännyttan ska vara representerad när nya större bostadsområden tillskapas. Genom att allmännyttan är representerade skapar vi goda förutsättningar för att skapa en blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer som möjliggör för fler att få bostäder.

Även om det bedöms finnas en balans mellan behovet av, och tillgången av studentbostäder så planeras det för ytterligare studentbostäder.

Arbete med att tillskapa en gemensam bostadsportal för fastighetsägare i Örebro pågår. En sådan bostadsportal ämnar till att förenkla för befintliga, och kommande medborgare att hitta och söka bostad i Örebro kommun.

För att säkra vård- och omsorgsboenden och bostäder för sociala ändamål är det viktigt att samarbetet mellan Programnämnd samhällsbyggnad och övriga programnämnder ökar där lokalförsörjnings planeringsprocesser sammanlänkas in i Stadsbyggnads processer på ett effektivt vis. Behovet bedöms vara cirka två nya gruppboendestäder årligen. Fyra nya gruppboendestäder ska byggas, och det finns planer på att fler ska tillkomma i större bostadsområden.

- Fortsätta arbetet med projektet Bostäder för fler.
- Säkra samarbetet mellan Programnämnd samhällsbyggnad och Programnämnd Social Vårld utifrån ett bostadsperspektiv (t ex vård- och omsorgsboende, gruppboendestäder etv).

Mål: Örebro kommun ska vara en trygg och säker kommun att bo, leva och verka i.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om trygg och säker kommun helt kommer uppfyllas, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Steg för samarbete med Örebro universitets kriminologprogram • Fortsatt arbete med att förbättra trafikmiljöer för oskyddade trafikanter och personer med varierande funktionsnedsättningar • Åtgärder i stadsmiljö utifrån rekommendation från trygghetsanalys 	<ul style="list-style-type: none"> • Fördjupad kunskap om trygghetsfrämjande faktorer

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om trygg och säker kommun

Trygghet betyder olika i olika situationer och avseenden. Det kan handla om att det ska vara tryggt för barn och unga att röra sig i trafiken till och från olika platser till att det ska vara tryggt att röra sig runt i Örebro oavsett tidpunkt på dygnet. Nämndens verksamheter genomför trygghetsvandringar, kommunicerar med civila samhället och andra myndighetsaktörer för att diskutera och genomföra trygghetskapande åtgärder. Belysningsstrategier, åtgärder i stadsmiljön och offentliga rum som t ex inrättandet av mikroparker eller deltagande i brottsförebyggande arbetet är andra metoder som används för att bidra till att fler upplever trygghet i Örebro. Nämndens verksamhet har tagit steg mot djupare kunskap om trygghetsfrågor och undersöker möjligheterna till samarbete med Örebro universitets kriminologiprogram och deras Center for Criminological and PsychoSocial research (CAPS). Samarbetet kan leda till vidareutvecklande av arbetssätt för att arbeta med trygghetsfrågor som kan främja målområdet.

Utifrån rekommendationen från en trygghetsanalys av Brottsförebyggande rådet ska Stadsbyggnad, i samarbete med Tekniska förvaltningen, under hösten 2019 börja ombyggnationen och utvecklingen av Teaterplan för att öka tryggheten i området. Teaterplan ska bli en inbjudande och tillgänglig mötesplats där människor vill vistas.

- Fördjupad kunskap om trygghetsfrämjande faktorer. Fördjupade kunskaper kan leda till vidareutvecklade arbetssätt.

6.4 Analysunderlag – ekonomi

6.4.1 Ekonomi

Programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet uppvisar till och med augusti ett utfall på -82,5 mnkr, vilket innebär en negativ avvikelse mot periodens budget på -9,6 mnkr. Avvikelsen fördelas mellan Stadsbyggnad +2,9 mnkr, kollektivtrafiken -15,7 mnkr och Mark +3,1 mnkr. Den negativa redovisade avvikelsen för programnämndens egen verksamhet hänförs därmed till en negativ avvikelse inom kollektivtrafiken och mer specifikt färdtjänsten, som till och med augusti redovisar en negativ avvikelse jämfört mot budget på -16,2 mnkr. Den negativa avvikelsen inom kollektivtrafiken minskar dock av de positiva avvikelserna inom mark och Stadsbyggnad, vilket gör att redovisad nettoavvikelsen för perioden för programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet blir mindre.

Prognosen för programnämndens egen verksamhet visar på en negativ budgetavvikelse på -29,5 mnkr. Prognos 2 visar en högre negativ avvikelse med -10,6 mnkr jämfört mot prognos 1. Prognosticerad avvikelse fördelas sig mellan Stadsbyggnad +1,2 mnkr, kollektivtrafiken -27,1 mnkr och mark -3,6 mnkr. Förändringarna jämfört mot prognosen i delår 1 utgörs av -5,5 mnkr inom kollektivtrafiken, -3,4 mnkr inom mark

samt -1,7 mnkr för Stadsbyggnad, och förklaras närmre under avsnitt 5.4.2. Den negativa prognosen hänförs därmed främst till negativa avvikelser inom kollektivtrafiken, och där främst färdtjänsten inkl. riksfärdtjänst och administration, som enligt prognos från Region Örebro Län (RÖL) förväntas uppvisa ett utfall på -59,5 mnkr, vilket är en negativ budgetavvikelse för 2019 på -25,6 mnkr.

Effektiviseringskravet för 2019 uppgår till 1 % och för programnämndens egen verksamhet motsvarar det 1 067 tkr, och är fördelat mellan kollektivtrafiken 462 tkr, mark och fastighet 163 tkr och Stadsbyggnad 442 tkr. Effektiviseringskravet har inom programnämndens egen verksamhet hanterats gemensamt för Stadsbyggnad och mark och fastighet och i ett samlat arbete med att hantera den ökade lokalomkostnaden som förvaltningen fått fr.o.m. våren 2019 i och med flytten till Citypassagen. Åtgärder som vidtagits är bland annat att minska konsultbudget inom planeringsavdelningen, reducera budgeterad tjänst för kommunikationsansvarig inom mark- och exploateringsavdelningen (som istället lösts genom befintlig personal) samt minskad budget för förvaltningsövergripande utbildningssatsningar. Åtgärderna innebar därmed både effektiviseringar och direkta kostnadsminskningar för förvaltningen, och effektiviseringsuppdraget som fördelats till Stadsbyggnad (inkl. mark och fastighet) har därmed hanterats.

Inom kollektivtrafiken har hela effektiviseringskravet hanterats inom färdtjänsten då det är inom det området som behov av åtgärder för kostnadsminskning är störst. Dock prognostiseras där en negativ budgetavvikelse på cirka -25,6 mnkr och i dagsläget ser inte effektiviseringskravet på 462 tkr ut att uppfyllas inom färdtjänsten för 2019. Ett arbete med att ta fram förslag på åtgärder för att minska kostnaderna inom färdtjänsten pågår (se avsnitt nedan *kollektivtrafik*), men inga åtgärder ser ut att kunna vidtas som ger effekt redan under 2019. För att hantera effektiviseringskravet kommer övriga kostnader inom kollektivtrafiken behöva ses över under resterande del av året för att undersöka möjlighet att uppfylla effektiviseringskravet på annat håll inom kollektivtrafiken än inom färdtjänstens ekonomi. Dock bedöms detta som svårt i och med att negativ prognos redovisas för alla delar inom kollektivtrafiken.

Under våren tilldelades Programnämnd samhällsbyggnad enligt beslut i Kommunfullmäktige 2019-03-27 §79 även ett utökat effektiviseringskrav på 5 mnkr till förmån för ombudgering till Programnämnd barn och utbildning. Programnämnd samhällsbyggnad beslutade om fördelning av effektiviseringskravet till driftsnämnderna varvid Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet tilldelades ett utökat effektiviseringskrav på 943 tkr. Förvaltningens förslag på åtgärder för hantering av det utökade effektiviseringskravet beslutades i Programnämnd samhällsbyggnad 2019-06-05 §59 (Sam 236/2019). Förslagen omfattade bland annat att ta bort budget för uppdraget om omprioritering gaturum (0,4 mnkr), sammanslagning av verksamhetskoordinering (0,3 mnkr), samt ytterligare mindre åtgärder. Föreslagna åtgärder förväntas kunna genomföras och ge önskad effekt under året, och det utökade effektiviseringskravet bedöms därmed hanterat.

6.4.2 Enheternas ekonomiska resultat

Enhet	Delår 2		Förändr	Bokslut	Budget	Prognos	Prognos	Avvikelse	Förändr %
	2018	2019	2018-2019						
Kollektivtrafik	-41 245	-46 140	12%	-62 767	-45 674	-67 270	-72 818	-27 144	16%
Stads trafik inkl flextrafik	-5 243	-5 143	-2%	-7 962	-8 275	-8 688	-8 914	-639	12%
Regiontrafik	-1 318	-2 236	70%	-2 649	-3 500	-3 525	-4 421	-921	67%
Färdtjänst	-34 684	-38 761	12%	-52 156	-33 899	-55 057	-59 483	-25 584	14%
Mark	302	-6 318	-2192%	-2 507	-14 187	-14 370	-17 737	-3 550	607%
Markreserv (markenheten), skog, naturvård, bostadsrätterna	-24 952	-21 991	-12%	-37 235	-33 883	-34 066	-38 783	-4 900	4%
Tomträtter	14 641	11 836	-19%	20 368	17 470	17 470	17 470	0	-14%
Kultur- och fritidsfastigheter	3 467	1 073	-69%	1 989	508	508	508	0	-74%
Lokalförsköning	7 146	2 765	-61%	12 371	1 718	1 718	3 068	1 350	
Stadsbyggnad	-22 873	-30 079	32%	-44 868	-54 371	-51 040	-53 140	1 231	18%
Nettokostnad	-63 816	-82 537	29%	-110 142	-114 232	-132 680	-143 695	-29 463	30%
Reavinster markreserv				40					
Nettokostnad	-63 816	-82 537	29%	-110 102	-114 232	-132 680	-143 695	-29 463	31%

Budget med minustecken framför avser kostnadsbudget, och budget utan minustecken avser budget i form av intäktskrav.

Utfall med minustecken framför avser utfall i form av förbrukade kostnader. Utfall utan minustecken avser utfall där intäkter överstiger kostnader.

Kollektivtrafiken redovisar till och med augusti en sammanlagd negativ avvikelse på -15,7 mnkr. Den negativa avvikelsen hänförs i stort sett till sin helhet till färdtjänsten som till och med augusti redovisar en negativ budgetavvikelse på -16,2 mnkr. Den negativa avvikelsen beror på att antalet resor fortsätter öka och även kostnaden per resa, vilket bland annat beror på nytt trafikavtal samt att priset ökat till följd av årets samlade indexuppräknings.

Den samlade prognosen för kollektivtrafiken visar en negativ budgetavvikelse för 2019 på -27,1 mnkr, där -25,6 mnkr hänförs till färdtjänsten, -0,5 mnkr till Flextrafiken och resterande flertalet avvikelser inom stadstrafik och kompletteringstrafik på cirka -0,2 mnkr. Inom taktaxan redovisas även en negativ prognos på -0,9 mnkr, vilket beror på att kostnad för tertial 3 2018 fakturerats sent och ej bokförts på rätt år. Prognosen är baserad på uppgifter från Region Örebro Län (RÖL) om beräknat utfall för 2019. Prognosen visar på en förväntad ökad kostnad för färdtjänstresor på cirka 4,8 mnkr (exkl. administration) jämfört mot utfall 2018. Att kostnaderna prognostiseras att öka beror till stor del på att från och med 1 juli 2019 trädde nya trafikavtal i kraft mellan RÖL och de entreprenörer som kör idag. På grund av att upphandlingen blev överprövad ett flertal gånger blev tiden för kort för att det nya avtalet skulle kunna träda i kraft till och med 1 juli 2019, därmed fick direktupphandling genomföras. Detta ledde till att befintliga entreprenörer tillfrågats om att köra på samma sätt som idag ytterligare ett år, vilket de gått med på. Det nya avtalet innebär också fler chartrade fordon, vilket innebär högre kostnader.

Vid jämförelse av kostnad för färdtjänsten och antal färdtjänstresor jan-juli 2018/2019 framgår att kostnader för färdtjänsten har ökat med 14 % och att antal resor har ökat med 5 %. Kostnaden per färdtjänstresa har till och med juli ökat med 8 %, jämfört mot kostnaden per färdtjänstresa för samma period 2018. Därmed ser vi att kostnadsökningen ökar snabbare än vad antal resor gör, vilket till viss del beror på det nya avtalet som trädde i kraft från och med juli i år. Det nya avtalet uppskattas enligt uppgifter från RÖL ge en kostnadsökning för färdtjänsten på cirka 15 %. RÖL beräknar även årligen i sin budget med en årlig kostnadsökning på cirka 2,5 %, vilket utgör ett sammanvägt index mellan flera olika index – dels lönekostnadsökningar som beräknas till 2 - 2,5 % per år, Riksbankens inflationsmål samt bränslekostnadsökningen. I Örebro kommuns budget får inte färdtjänsten någon årlig uppräknings av budgetmedel, dvs.

varken för ökat antal resor eller för indexökningar. Att antal resor fortsätter öka och även kostnaden per resa, till följd av bland annat indexökningar, sammanvägt med Örebro kommuns årliga effektiviseringskrav (2018 1 %) gör att gapet mellan Örebro kommuns budget och utfallet för färdtjänsten årligen ökar.

Ytterligare en bidragande faktor till den ökade negativa prognosen jämfört mot prognos 1 hänförs till att RÖL behövt utöka sin administrationsdel för att administrera kollektivtrafikresorna (beställningscentralen), vilket Örebro kommun betalar till RÖL för att de ska administrera färdtjänsten, samt även övriga resor. Behovet av utökning beror bland annat på att resorna ökar, vilket krävt utökad bemanning på beställningscentralen, men även på grund av att man utökat med en systemförvaltare, vilket syftar till att minska sårbarhet inom organisationen samt möjliggöra för att bli mer digitala, samt att RÖL mist ett bidrag från arbetsförmedlingen. Detta har för Örebro kommuns del lett till en ökad kostnad för administrationen för färdtjänsten för 2019 med 2,6 mnkr, vilket därmed försämrar årets prognos ytterligare.

En ytterligare förklaring till underskottet inom färdtjänsten beror på (som även tidigare nämnts) att Örebro kommuns budget för kollektivtrafiken och färdtjänsten inte på många år har justerats och räknats upp efter större befolkning och ökat antal resor. Regionen räknar även årligen upp kostnaderna med 2-2,5 % per år utifrån t.ex. generella kostnadsökningar och drivmedelsindex, vilket därmed är en del av förklaring till dagens underskott. Om en indexuppräknning av verkligt utfall för kostnaden för resor hade gjorts med 2,5 %, från t.ex. år 2012 års utfall, skulle budgeten 2018 behövt varit drygt 15,5 mnkr mer än den faktiska budgeten som beslutades för färdtjänstresorna 2018. Observera att detta handlar om enbart kostnaden för resor, dvs. exklusive administrationskostnaderna, som från och med 2012 har ökat med cirka 6 mnkr.

I programplanen 2019 var en av beslutspunkterna:

”Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet får i uppdrag att, tillsammans med regionen, driva på arbetet med färdtjänstens ekonomiska utveckling och ta fram åtgärdsförslag för att minska kostnaderna. Åtterrapporering ska ske skriftligt som en del i Delårsrapport 1 och 2, samt årsberättelse.”

Och i delårsrapport 1 2019:

”Programnämnd samhällsbyggnad ger de driftsnämnder som redovisar negativ prognos i delår 1 i uppdrag att ta fram åtgärder för att minska prognostiserad avvikelse för 2019 i syfte sträva mot en budget i balans. Redovisning av åtgärder och effekter ska ske skriftligt som en del i Delårsrapport med prognos 2 2019.”

Ett uppdrag har sedan hösten 2018 legat på förvaltningen att se över vilka möjligheter som finns att sänka kostnaderna inom kollektivtrafiken samt ta fram förslag på hur kollektivtrafikbudgeten (färdtjänst specifikt) ska kunna komma i balans. Arbetet med att kostnadsberäkna och titta på effekter har nu kommit långt. Några av de identifierade åtgärderna utgörs av höjda egenavgifter, ta bort kostnadstaket (som innebär att brukare får betala för 16 resor men sedan åker gratis) samt att villkora ledsagare. Det kommunen själv kan besluta om är borttagande (eller ändring) av högkostnadsskyddet, avskaffande av taxesubventionen för länstrafiken samt uppsägning av Flextrafiken (nuvarande avtal går ut 2021-12-31). Dessa åtgärder har beräknats generera en kostnadsminskning för Örebro kommun på mångmiljonbelopp. Region Örebro Län har fortfarande inte kostnadsberäknat eller uppskattat de möjliga besparingsåtgärder som de tidigare under året presenterat som möjliga. Många av åtgärderna som kan generera kostnadsminskningar kräver enighet bland länets kommuner, men innan beslut eventuellt kan tas om dessa åtgärder behöver Region Örebro Län visa på de ekonomiska

effekterna. Örebro kommun behöver därmed ställa tydligare krav på Region Örebro Län att de behöver undersöka och räkna på vad de kan göra för kostnadsdämpande åtgärder och vilken effekt de beräknas få.

Stadsbyggnad redovisar till och med augusti ett sammanlagt utfall på -30,1 mnkr, vilket innebär en positiv budgetavvikelse om +2,9 mnkr jämfört mot periodens budget. De främsta bidragande orsakerna till periodens positiva avvikelse beror på lägre personalkostnader än vad som budgeterats på grund av tillfälliga vakanser vid glapp mellan avslutad tjänst och nyrekrytering, lågt nyttjande av konsultmedel inom planeringsavdelningen samt budgettillskott av överfört resultat från 2018 som ännu ej nyttjats fullt ut.

Stadsbyggnad prognosticerar för 2019 en samlad positiv budgetavvikelse på +1,2 mnkr. Avvikelsen beror på lägre prognosticerade personalkostnader till följd av vakanta tjänster som ej blivit tillsatta enligt plan i budget eller som uppstått vid glapp mellan rekryteringar, samt övriga oförutsedda vakanser så som föräldraledigheter. I stort så har dock förvaltningen under året rekryterat på de tjänster som var vakanta under stor del av föregående år, såsom avtalscontroller inom LFE, projektledare, stadsbyggnadsstrateg samt digitaliseringsstrateg.

Planeringsavdelningen redovisar till och med augusti en positiv budgetavvikelse om +4,1 mnkr, vilket främst beror på lägre personalkostnader än vad som budgeterats, till följd av vakanser, samt att budgeterade konsultmedel inte ännu nyttjats. Den samlade prognosen för avdelningen redovisas utan budgetavvikelse, då man inom avdelningen kommer satsa på att genomföra ett flertal utredningar under året för budgetmedel för personalkostnader som ej prognostiseras nyttjas till följd av vakanser.

Mark- och exploateringsavdelningen redovisar till och med april en positiv budgetavvikelse på +2,2 mnkr, vilket främst beror på lägre personalkostnader på grund av vakanta tjänster. Den samlade prognosen för avdelningen redovisar en positiv budgetavvikelse på +0,1 mnkr, vilket hänförs till LFE som prognosticerar en positiv avvikelse på grund av att vakanta tjänster ej tillsatts som planerat i budget.

Bygglovavdelningen redovisar inom sin personalbudget till och med augusti en negativ budgetavvikelse på -2,9 mnkr. Den negativa avvikelsen hänförs till bygglovenheten och kostnad för tidskrivning som ej bokförts på bygglovsärenden och därmed belastat Byggnadsnämnden. Denna kostnad bör därmed på helår redovisas utan avvikelse och belasta Byggnadsnämnden, vilket även prognosen visar och därav prognosticeras ingen avvikelse på helår för bygglovenheten. För avdelningen totalt prognostiseras en positiv budgetavvikelse med +0,8 mnkr, vilket beror på vakans som uppstått under året inom tillsynsenheten, men där rekrytering pågår.

Stab och ledning redovisar till och med augusti en positiv budgetavvikelse på +1,2 mnkr, där cirka 0,8 mnkr hänförs till ledning och 0,4 mnkr till staben och förvaltningens gemensamma kostnader. Den positiva avvikelsen till och med augusti beror på att avsatta medel för förvaltningsövergripande konsultinsatser samt reserver avsatta på ledningsnivå ej ännu nyttjas i stor utsträckning, samt lägre kostnad för lokalhyra på grund av att den högre hyra som Citypassagen medför budgeterats för på helår, men ej börjar debiteras förens efter inflytt under våren. På helår prognosticeras enbart en mindre positiv budgetavvikelse inom staben på 0,3 mnkr till följd av att tjänsten som digitaliseringsstrateg ej varit tillsatt under hela året. De hittills outnyttjade konsultmedlen samt reserverna planeras att nyttjas under årets kvarvarande månader och därmed prognostiseras ingen avvikelse för dem trots lågt nyttjande till och med augusti.

Mark och fastighet redovisar till och med augusti en sammanlagd positiv avvikelse på +3,1 mnkr jämfört mot periodens budget. Den positiva avvikelsen för perioden beror på överskott inom alla verksamheter, förutom bostadsrätterna, och där främst inom markreserven (+1,3 mnkr), naturvärden (+1 mnkr) samt kultur- och fritidsfastigheter (+0,7 mnkr).

Trots att mark och fastighet till och med augusti redovisar en positiv avvikelse så visar den samlade prognosen för mark och fastighet en negativ avvikelse om -3,6 mnkr och hänförs till markreserven (-1,5 mnkr) och bostadsrätterna (-3,2 mnkr) samt Lokalförsörjning (+1,3 mnkr). Inom markreserven beror den negativa prognosen på en osäker hyresintäkt på grund av en tvist med en extern hyresgäst. Hyresgästens hyra är deponerad hos Länsstyrelsen och kommunen har stämt hyresgästen och inväntar beslut. Hyresfordran anses inte som fullt osäker utan har beräknats sänkas med 30 %, vilket motsvarar 1,5 mnkr, och därmed den negativa prognosen. Avvikelsen inom bostadsrätterna bedöms till -3,2 mnkr och beror på tidigare eftersatt underhåll som har resulterat i höga kostnader för löpande underhåll, vilket därmed genererat högre kostnader under året än vad som planerats. De höga underhållskostnaderna tillsammans med ökade kostnader för skadegörelse bidrar till att ett behov har identifierats av att se över i vilken omfattning bostadsrätterna ska behållas. Den positiva avvikelsen inom Lokalförsörjning prognostiseras till +1,3 mnkr och beror på nya driftsavtal med fastighetsförvaltare som tecknats under året, vilket har genererat lägre kostnader för löpande drift och felavhjälpan underhåll på inhyrda objekt. Resterande prognostiserad avvikelse inom mark (-0,2 mnkr) hänförs till kostnader för hyresadministrationen, men finansiering för del av tjänst finns istället inom Lokalförsörjningsenheten, så på totalen för avdelningen och förvaltningen blir detta ingen reell avvikelse då det redovisas positiva avvikelser inom Lokalförsörjningsenheten.

6.4.2 Intäkts- och kostnadsutveckling

RN1	KONTOGRUPP SUM	2018 Bokslut	Ack aug 2019 Utfall	Ack aug 2019 Budget	Ack Aug Avv. i tkr	Ack Aug Förb %	Helår Föreg. Progn	Helår innev. Prognos.	Helår Budget	Helår Avv Progn-Budg	Helår avv
											prognos 2019 jmf mot bokslut 2018
SPK Samhällsbyggnadsnämnd kollekti	3 Intäkter	25 648	19 635	16 547	3 087	79%	24 821	24 821	24 821	0	-827
SPK Samhällsbyggnadsnämnd kollekti	4 Inköp tillg o vhet samt bidrag	-45 497	-32 559	-17 991	-14 568	121%	-48 144	-49 938	-26 986	-22 952	-4 481
SPK Samhällsbyggnadsnämnd kollekti	6A Lokalhyror	-200	-150	-247	97	41%	-370	-370	-370	0	-170
SPK Samhällsbyggnadsnämnd kollekti	6B Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-821	-543	-667	124	54%	-1 000	-1 050	-1 000	-50	-229
SPK Samhällsbyggnadsnämnd kollekti	7 Övriga kostnader	-41 897	-32 522	-28 093	-4 430	77%	-42 577	-46 281	-42 139	-4 142	-4 384
Summa Kollektivtrafiken		-62 767	-46 140	-30 449	-15 690	101%	-67 270	-72 818	-45 674	-27 144	-10 051
SPM Samhällsbyggn nmd Mark Fastigh	3 Intäkter	148 529	869 780	874 114	-4 334	66%	1 311 404	1 310 004	1 311 172	-1 167	1 161 476
SPM Samhällsbyggn nmd Mark Fastigh	4 Inköp tillg o vhet samt bidrag	-82 602	-48 392	-54 476	6 084	59%	-81 897	-81 874	-81 714	-160	727
SPM Samhällsbyggn nmd Mark Fastigh	5 Personalkostnader	-6	0	0	0	0	0	0	0	0	6
SPM Samhällsbyggn nmd Mark Fastigh	6A Lokalhyror	-27 452	-772 571	-784 421	11 850	66%	-1 176 731	-1 176 731	-1 176 631	-100	-1 149 279
SPM Samhällsbyggn nmd Mark Fastigh	6B Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-45 998	-43 388	-43 613	225	66%	-65 858	-67 848	-65 420	-2 428	-21 850
SPM Samhällsbyggn nmd Mark Fastigh	7 Övriga kostnader	-7 360	-11 747	-1 063	-10 684	737%	-1 288	-1 288	-1 594	306	6 072
Summa mark och fastighet		-14 889	-6 317	-9 458	3 141	45%	-14 370	-17 737	-14 187	-3 550	2 848
SPN Stadsbyggnad	3 Intäkter	145 126	106 789	100 533	6 256	71%	153 482	153 624	150 799	2 825	8 498
SPN Stadsbyggnad	4 Inköp tillg o vhet samt bidrag	-82 189	-59 741	-52 608	-7 133	76%	-84 472	-84 483	-78 912	-5 571	-2 294
SPN Stadsbyggnad	5 Personalkostnader	-76 097	-50 956	-59 082	8 126	55%	-86 969	-84 064	-93 462	9 397	-7 967
SPN Stadsbyggnad	6A Lokalhyror	-5 905	-6 393	-7 192	799	59%	-10 764	-10 819	-10 788	-31	-4 914
SPN Stadsbyggnad	6B Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-3 379	-8 666	-2 517	-6 149	230%	-4 050	-4 055	-3 775	-280	-676
SPN Stadsbyggnad	7 Övriga kostnader	-22 424	-11 112	-12 156	1 043	61%	-18 267	-23 343	-18 234	-5 109	-919
Summa Stadsbyggnad		-44 868	-30 079	-33 022	2 943	55%	-51 040	-53 140	-54 371	1 231	8 273
Summa Programnämnd		-122 524	-82 536	-72 929	-9 607	72%	-132 680	-143 695	-114 232	-29 463	61 160
Samhällsbyggnads egen verksamhet											

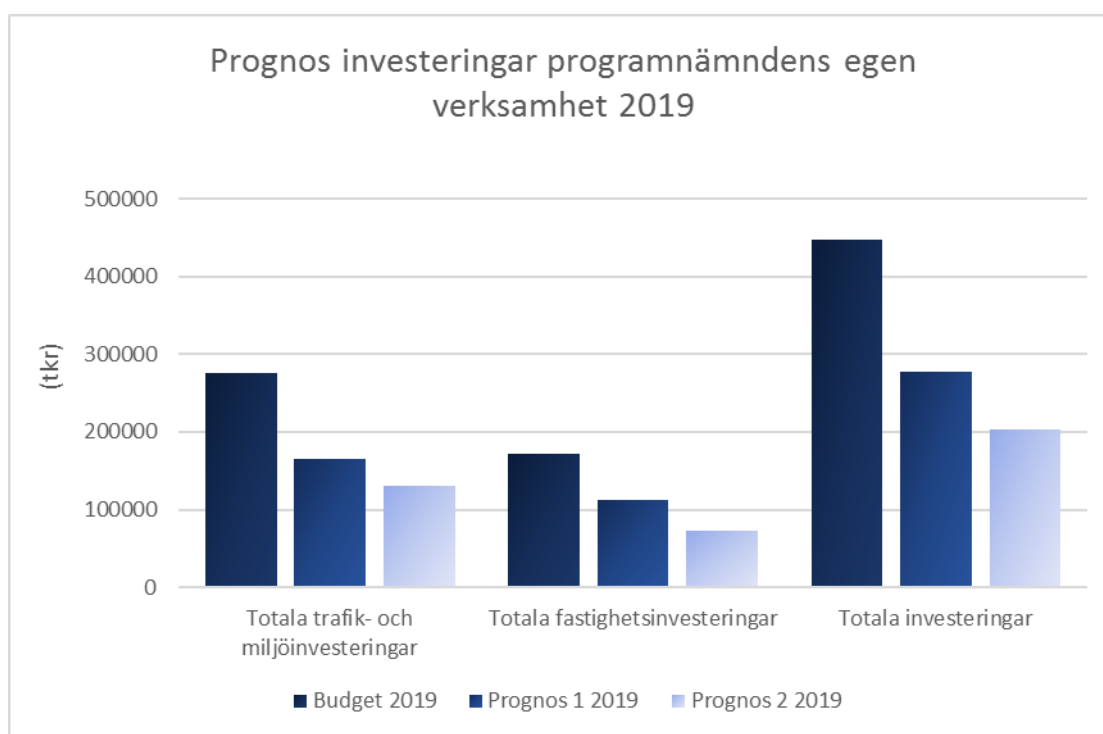
Inom kollektivtrafiken utgör den största kostnadsposten av kostnader för färdtjänsten, och det är även den största differens mot föregående år i och med en prognostiserad högre kostnad på cirka 10 % jämfört mot utfall vid bokslut 2018. Orsaken till de ökade kostnaderna har beskrivits i avsnittet ovan om kollektivtrafiken, men kan sammanfattningsvis förklaras utifrån både ökat antal resor samt ökat pris per färdtjänstresa på grund av indexuppräknningar för året samt nytt trafikavtal från och med 1 juli mellan RÖL och de entreprenörer som kör idag. Detta är nämndens största ekonomiska utmaning att hantera för att närma sig en ekonomi i balans i och med att gapet mellan budget och utfall årligen ökar då budgeten minskas i och med Örebro kommuns årliga effektiviseringskrav, att antal resor årligen ökar samt att priset per resa även årligen ökar.

För 2019 ses även en kostnadsökning för administrationen för kollektivtrafiken (vilket redovisas under övriga kostnader), jämfört mot 2018. Orsak till detta har beskrivits under avsnittet för kollektivtrafiken. Kostnadsökningarna inom kollektivtrafiken, och specifikt färdtjänsten, är svåra för kommunen att påverka då avtalet gentemot Region Örebro Län är utformat så att Örebro kommun har kostnadsansvar och beställer färdtjänsten av Region Örebro Län som är utförare och debiterar på löpande räkning. Detta innebär att Örebro kommun ska betala för Region Örebro Läns faktiska kostnad för färdtjänsten.

Inom mark har framgång stora differenser inom intäkter och kostnader för lokalhyror mellan 2018 och 2019, vilket hänförs till Lokalförsörjningsenheten och markenheten som hanterar kommunens lokalhyror inom internhyresmodellen. Detta har även påverkan på övriga kostnadsslag såsom 6B och 7.

Inom Stadsbyggnad utgörs den differens av intresse att lyfta fram jämfört mot bokslut 2018 av ökad kostnad för lokalhyra. Differens beror på ökad hyreskostnad för Citypassagen, samt dubbel hyreskostnad för Stadsbyggnadshus 1 under flyttperioden. Då nämnden ej fått utökad budget för denna kostnad har ökningen hanterats genom att minska och effektivisera andra kostnadsposter. Att intäkterna ökat beror på att tidskrivningskostnader samt interna fördelningar blivit högre på grund av att personalomkostnaderna ökat i form av löneökning samt den ökade hyreskostnaden.

6.4.3 Investeringar

Programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhets investeringsbudget uppgår vid delår 2 2019 till 447,5 mnkr, varav 224,5 mnkr är överförda medel från 2018 och 223 mnkr är nya beslutade medel för 2019. Investeringsbudgeten reviderades enligt beslut i Kommunstyrelsen i juni och minskades då med sammanlagt 68,3 mnkr, i enlighet med uppdraget från ÖSB om att ta fram ett förslag på reducerat investeringsprogram för 2019–2022 motsvarande 5 procent för 2019 och 15 procent för åren 2020 – 2022. Den samlade prognosen för investeringarna visar att cirka 45 % av totala investeringsmedel

prognostiseras nyttjas under 2019. Att investeringsprognosen är låg beror bland annat på att vi släpar med investeringsmedel från tidigare år, cirka 50 % av total investeringsbudget, vilket gör att nya objekt inte hinner omsättas innevarande år. Ytterligare en förklaring är fortsatt resursbrist av projektledare inom Tekniska förvaltningen för att hantera beställningar från Stadsbyggnad samt brist på utförare (både externa och interna).

Investeringar – trafik och miljö

Trafik- och miljöinvesteringar	Budget 2019	Delår 1 2019	Delår 2 2019	Delår 2			Avvikelse bu-pro	Förbr av budget 2019 enl. prognos 2
				Förbr i % 2019	Prognos 1 2019	Prognos 2 2019		
Gatuinvesteringar								
Trafikinvesteringar	-136 765	-26 557	-36 284	27%	-79 633	-70 892	65 873	52%
Kollektivtrafik	-22 219	-778	-1 962	9%	-6 910	-7 749	14 470	35%
Stadsmiljö	-22 606	-6 152	-8 294	37%	-24 606	-12 888	9 718	57%
City	-16 419	-87	-1 565	10%	-16 162	-9 119	7 300	56%
Skattefinansierade exploateringsinvesteringar	-33 533	558	216	-1%	-10 474	-2 474	31 059	7%
Summa gatuinvesteringar	-231 542	-33 016	-47 889	21%	-137 785	-103 122	128 420	45%
Kulturmiljövårdsinvesteringar								
Kulturmiljövårdsinvesteringar	-3 599	0	-101	0%	-3 599	-1 285	2 314	36%
Naturvårdsinvesteringar								
Naturvårdsinvesteringar	-34 869	-4 152	-9 538	12%	-17 659	-23 391	11 478	67%
Miljöinvesteringar								
Åstaden	-6 082	0	0	0%	-6 469	-2 332	3 750	38%
Totalt trafik- och miljöinvesteringar	-276 092	-37 168	-57 528	13%	-165 512	-130 130	145 962	47%

Trafikinvesteringar har inför delårsrapport 2 en beslutad investeringsbudget för 2019 på totalt 136,8 mnkr, varav 50 mnkr är nya medel för 2019 och 86,8 mnkr är överförda medel från 2018. Budgeten revideras enligt beslut i maj med 29,3 mnkr. För 2019 prognosticeras 79 mnkr att nyttjas, vilket utgör cirka 58 % av årets totala investeringsanslag, där överförda medel från 2018 är medräknade.

För huvuddelen av trafikinvesteringarna med budget från 2018 eller tidigare pågår genomförande i form av projektering eller byggnation. Flertalet projekt väntar på projektledning av genomförande från Tekniska förvaltningen. Den stora volymen investeringsmedel består av större investeringsobjekt där genomförandet ligger i närtid. Större investeringar att lyfta fram är breddning av Skebäcksbron som byggstartades under hösten 2018 och färdigställdes i maj 2019 (markarbeten och anslutande åtgärder återstår). Även en stor satsning på utbyggnad av huvudcykelstråken pågår under 2019 i enlighet med cykelnätsplanen samt med stöd från stadsmiljöavtal. Stadsmiljöavtal har även erhållits för genomförande av projektet effektivare styrning i trafiksignaler och ny bussgata i Ladugårdsängen (Fatbursgatan).

Bland investeringar 2019 kan pendlarparkeringar nämnas, där utredning fortfarande pågår för lägen, typ av parkering mm, varför investeringsmedlen för pendlarparkering troligtvis inte hinner omsättas helt under 2019 (ytterligare medel finns föreslaget i investeringsprogram 2020). Hertig Karls Allé föreslås byggas om med ny cykelinfrastruktur och återplantering av trädallén. Ombyggnationen av Hertig Karls Allé är en stor investering, dock omfattar nuvarande förslag en mindre ombyggnation än vad som först planerats för. Förslaget omfattar nu varken minskat antal fordonskärftält eller flyttade mittkantstenar, vilket gör investeringsposten (förslaget) betydligt mindre i ekonomisk omfattning. Färdigställande av Cityringen Malmgatan (tidigare Ö Nobelgatan) är en av de mer omfattande cykelåtgärderna som planeras genomföras under 2019.

Objektet binder ihop Mellringeleden med Cityringen och resterande citynära huvudcykelstråk.

Kollektivtrafikinvesteringar har inför delårsrapport 2 en beslutad investeringsbudget för 2019 på totalt 22,2 mnkr, varav 16 mnkr är nya medel för 2019 och 6,2 mnkr är överförda medel från 2018. För 2019 prognosticeras 7,7 mnkr att nyttjas, vilket utgör 35 % av årets totala investeringsanslag, där överförda medel från 2018 är medräknade. Att medel för hållplatser vid Kulturkvarteret ännu inte är utnyttjade samt att medel för inköp av väderskydd eventuellt inte hinner omsättas helt 2019, är två betydande anledningar till den låga omsättningen av beslutade investeringsmedel. Väderskydden, som kommunen numera äger, kan dock delvis hinna bytas ut. Under 2019 prognosticeras cirka 10 hållplatser att tillgänglighetsanpassas. Övriga investeringar inom kollektivtrafiken är bland annat uppfräschning av hållplatsområden, medel för att köpa nya väderskydd när kommunen nu äger dem och nya hållplatser vid Kulturkvarteret. Hållplatslägena vid Kulturkvarteret anpassas för bl.a. BRT-trafik (superbussar).

Investeringar inom **City, Stadsmiljö och Å-staden** har inför delårsrapport 2 en beslutad investeringsbudget för 2019 på totalt 45,1 mnkr, varav 8,6 mnkr är nya medel för 2019 och 36,5 mnkr är överförda medel från 2018. För 2019 prognosticeras 24,4 mnkr att nyttjas, vilket utgör 54 % av årets totala investeringsanslag, där överförda medel från 2018 är medräknade.

Vakant tjänst inom stadsmiljö 2018 och 2019 och avsaknad av ramavtal för landskapsarkitekt har åter lett till en obalans i planeringen av investeringsobjekten under 2019. Genomförandet av investeringarna släpar efter vilket gör att omsättningen av budgeterade investeringsmedel inte motsvarar den planerade takten. Under 2019 har arbetet med att göra Örebro kommuns stadskärna mer attraktiv, tillgänglig och trygg fortsatt. Arbetet med stråket runt slottet fortsätter, där det konstaterats att Slottsparken är ett byggnadsminne. För investeringen vid Olaigatan återstår investering i en ramp för att slutföra hela objektet. Förnyelsen av Teaterplan påbörjas hösten 2019. Planeringen av förnyelse av Fisktorget beräknas bli klar 2019 för att projekteras och byggas 2020. För allmän plats runt Kulturkvarteret pågår projektering. Ny toalett på Våghustorget är färdigställd och ytterligare belysning är planerad. Vinter- och julljus för säsongen 2018–2019 är färdigställd och i detta ingår även 2019 års investering. Kickbikebana är en ny lekmiljö i staden och investeringen färdigställdes våren 2019.

I övriga stadsdelar har Vivallakullen invigts i juni 2019 och i dagsläget kvarstår byggnation av toalett. Glanshammars torg är färdigställt och invigdes i maj. Arbetet med att anlägga nya odlingslotter fortsätter, där ett underlagsarbete inför kommande investeringar genomfördes under sommaren 2019. Brunnsparke och Södra delen av Hedens vatten- och rekreationslandskap är fortfarande i planeringsskedet.

För Å-staden har arbetet med lekmiljö vid Alnängarna beställts, likaså stämningsbelysning vid de centrala broarna och ny belysning vid utegym Alnängarna och på bron till Stora Holmen. Bro och brygga vid Strömsborg är under planering i utvecklingsprojektet för Karlsundsområdet.

Skattefinansierade exploateringsinvesteringar har inför delårsrapport 2 en beslutad investeringsbudget för 2019 på totalt 33,5 mnkr, varav 2 mnkr är nya medel för 2019 och 31,5 mnkr är överförda medel från 2018. För 2019 prognosticeras 2,5 mnkr att nyttjas, vilket utgör 7 % av årets totala investeringsanslag, där överförda medel från 2018 är medräknade. Den största posten av totala budgeten utgörs av Kulturkvarteret med 25 mnkr, och är en del av finansieringen för exploateringen kring Kulturkvarteret.

Debitering av kostnad sker från exploatering när objektet är klart, och därmed kommer inga medel att bokföras under 2019.

Naturvårdsinvesteringar har inför delårsrapport 2 en beslutad investeringsbudget för 2019 på totalt 34,8 mnkr, varav 16,2 mnkr är nya medel för 2019 och 18,6 mnkr är överförda medel från 2018. För 2019 prognosticeras 23,3 mnkr att nyttjas, vilket utgör 67 % av årets totala investeringsanslag, där överförda medel från 2018 är medräknade.

Den största investeringen är FUFAs ny lokaler som planeras börja byggas under 2019, men färdigställas först under 2020.

Investeringen i lekmiljöer och mötesplatser i Varbergaskogen och VOX-parken är färdigställd och invigdes 25 augusti, och projektet är delfinansierat av Boverket. Rustning har skett av motionsspåret, dammen och fotbollsplanerna. Det har byggts en tarzandjungel, låghöjdsbana, sagostig, spontanidrottsplats, naturlekplats och naturlek. Det har varit en omfattande dialog med bland annat familjecentralerna, förskolor, fritidsgårdar, partnerskap, föreningar m.fl.

Inom investeringsobjektet Natur för alla är planen i år att investera i en ny brygga vid Rävängens, nya stigar och ängar vid Norra Ormesta och rusta upp Ånnabodas rastplatser och anläggningar i reservatet. Inom investeringspotten för attraktiv landsbygd och utveckling av naturturism är fokuset främst på Kilsbergen för att färdigställa Lockhyttan, Lövnäs och Blankhult samt att rusta skidspår. Planen är också att bygga rastplats och brygga på Björkönen. Investeringsobjektet Säkerställa ett rikt natur- och kulturlandskap handlar om att köpa in mark för naturvård och friluftsliv, och i dagsläget är ett par fastigheter i åtanke men det är ännu inte klart med beslut om inköp. Planen för investeringsobjektet Skapa ett rikt natur- och kulturlandskap är att restaurera ängs- och naturbetesmark Åsskog, plantera i Oset och Rynningeviken, skapa en ny betesmark i Kränglan samt restaurera ängar i Vinteråsen. Inom investeringsobjektet kompensering så byggs det vidare på bullervallarna mot Elektroskandia och investeringar för att ställa i ordning Stora Hjortstorps gård för att kunna hyra ut det. Investeringsobjektet vattenvård och rekreation kommer under året finansiera Linbackasbron, Almbro vandringshinder, Norra Ormesta rekreativ landskap, några regleringsmunkar i våtmarkerna samt del av EU-projektet LIFE IP i Tysslingen.

Kulturmiljövårdsinvesteringar har inför delårsrapport 2 en beslutad investeringsbudget för 2019 på totalt 3,6 mnkr, varav 1,6 mnkr är nya medel för 2019 och 2 mnkr är överförda medel från 2018. För 2019 prognosticeras 1,2 mnkr att nyttjas, vilket motsvarar 33 % av total investeringsbudget.

Under 2019 har upprutning av torpstuga på Nastaallén 6 (Ånsta 20:14) påbörjats, samt skyltning av fornlämning i Hästhagen.

Investeringar – fastigheter

Fastighetsinvesteringar	Budget 2019	Delår 1 2019	Delår 2 2019	Delår 1			Avvikelse bu-pro	Förbr av budget 2019 enl. prognos 2
				Förbr i % 2019	Prognos 1 2019	Prognos 2 2019		
LFE								
Lokalförsörjning	-1 000	0	-9 286	929%	-1 000	-250	750	25%
Bostadsrätter	-13 394	-3 714	-114	1%	-9 680	-14 097	-703	105%
Summa LFE	-14 394	-3 714	-9 400	65%	-10 680	-14 347	47	100%
Fastigheter								
Kultur- & fritidsfastigheter	-85 844	-804	-2 742	3%	-36 066	-25 720	60 124	30%
Markreserv	-17 450	-6 052	-2 792	16%	-11 863	-7 246	10 204	42%
Förvärv och försäljning fastighet	-53 730	1 748	-4 575	9%	-53 730	-25 000	28 730	47%
Summa mark- och fastighet	-157 024	-5 108	-10 109	6%	-101 659	-57 966	99 058	37%
Totalt fastighetsinvesteringar	-171 418	-8 822	-19 509	5%	-112 339	-72 313	59 079	42%

Kultur- och fritidsfastigheter har inför delårsrapport 2 en beslutad investeringsbudget för 2019 på totalt 85,8 mnkr, varav 16,8 mnkr är nya medel för 2019 och 7,3 mnkr är överförda medel från 2018. I mars ombudgerades 61,7 mnkr av dessa från fritidsnämnden för genomförande av ett flertal investeringar, exempelvis ridhus i Karlslund. För 2019 prognosticeras 25,7 mnkr att nyttjas, vilket utgör ca 30 % av årets totala investeringsanslag, där överförda medel från 2018 är medräknade.

Flertalet stora projekt pågår och kommer påbörjas under 2019, men vilka inte kommer slutföras under året. De stora investeringarna som görs i Karlslund med en total investeringsbudget på 40,1 mnkr innefattar flera investeringsobjekt och omfattar investeringar i nytt ridhus, nytt stall, karantänsstall samt rasthagar. Investering i radonbrunnar kommer delvis göras under 2019 och även 2020. Investering i ispist på Trängens, B-hallen, är framflyttad till mars 2020.

Investering på Mellringe IP omfattar byggnation av nya omklädningsrum, läktare och parkering och beräknas slutföras årsskiftet 2019 - 2020, upphandling går ut i augusti-september och det är ännu ej klart när en entreprenör kan påbörja och avsluta byggnationen. Investering i spolplatta småbåtshamnen och nytt konstgräs på Pettersberg IP beräknas båda färdigställas under 2019.

Övriga underhålls- och fastighetsinvesteringar som beräknas vara färdiga 2019 är Trängens IP (sarg och belysning), Tegelbruket (byta av fasadplattor), parkering i Småbåtshamnen samt åtgärder i Wadköping (brandskydd och takbyten).

Markreserven har inför delårsrapport 2 en beslutad investeringsbudget för 2019 på totalt 17,5 mnkr, varav 13 mnkr är nya medel för 2019 och 4,5 mnkr är överförda medel från 2018. För 2019 prognosticeras 7,2 mnkr att nyttjas, vilket utgör 41% av årets totala investeringsanslag, där överförda medel från 2018 är medräknade. Hela investeringsbudgeten prognosticeras att nyttjas, men på grund av försenade projekt kommer avslut göras först i början av 2020, och därmed är prognosen för 2019 är låg.

För investering Lindbackabron inväntar vattendom för utrivning av dammen för att kunna bygga om bron, och investeringen beräknas slutföras under 2020. 1,3 mnkr för investering på Truckstop kommer troligtvis att genomföras under 2019 beroende på om avtalsskrivning blir av. Investering hus på Skottvägen och anläggande av ny väg och infrastruktur beräknas genomföras under 2020 och hela budgeten kommer att nyttjas.

Övriga underhålls- och fastighetsinvesteringar Investeringar genomförs på Hampetorps camping i form av nya elstolpar och bättre parkering, vilket genererar hyreskostnad för hyresgästen. Myndighetskrav på ventilation behöver åtgärdas under 2019. Övriga investeringar under 2019 utgörs bland annat av bergvärme i Munkatorp och Ulvgryt 520, avlopp i Ulriksberg (Myrö 614) och målningsarbeten i Sannamon och

Råberga. Vissa akuta åtgärder med rivningar av förfallna hus som kan vara fara för allmänheten kommer att påbörjas och vissa slutföras under 2019.

Förvärv och försäljning har inför delårsrapport 2 en beslutad investeringsbudget för 2019 på totalt 53,7 mnkr, varav 30 mnkr är nya medel för 2019 och 23,7 mnkr är överförda medel från 2018. För 2019 prognosticeras 25 mnkr att nyttjas, vilket utgör 46,5 % av årets totala investeringsanslag, där överförda medel från 2018 är medräknade.

Förvärv har gjorts till ett värde på 4,2 mnkr i fastigheterna; Fritiden 8, 9, 24 och 25 (fritidshus), Katrineberg 2:45 (Hampetorps Camping) samt mark i samfällighet Ånsta 20:8. Detta i syfte av att få rådighet över marken för eventuell framtida ändrad markanvändning.

Försäljning av fyra fastigheter har skett; Törsjö 3:68, Nikolai 3:335 (Södra vattentornet), Breven 1:69 och 1:70 samt Skellefte Älv 23 för 10,6 mnkr vilket resulterade i en nettoavinst på 2,2 mnkr.

Investeringar kopplade till **lokalförslörjning och bostadsrätterna** har inför delårsrapport 2 en beslutad investeringsbudget för 2019 på totalt 14,4 mnkr, varav 7 mnkr är nya medel för 2019 och 7,4 mnkr är överförda medel från 2018. För 2019 prognosticeras 14,3 mnkr att nyttjas, vilket motsvarar i stort sett hela årets totala investeringsanslag, där överförda medel från 2018 är medräknade.

Lokalförslörjningsenheten har inga pågående investeringsprojekt avseende inhyrda objekt per delår 2 2019. I prognos bedöms 0,25 mnkr nyttjas under 2019 för att möta anpassningar i lokaler på grund av myndighetskrav.

Pågående investeringar kopplat till bostadsrätterna avser Hovtaskolan Kök. Byggnationen är i slutskedet och slutbesiktning pågår. Tillkommande kostnader i projektet har uppkommit som resultat av felaktigheter i ursprungliga ritningar varav bedömd total investering ökar från 15 mnkr till 16 mnkr. Projektet bedöms avslutas oktober 2019. Projektering pågår för ombyggnation av kök för Vesslan vårdboende med prognos om 2 mnkr och projektet bedöms avslutas augusti 2019. Till och med delår 2 har investering för 0,1 mnkr genomförts avseende dörrautomatik kopplat till brandlarm för lägenheter i Backagården. Projektet avslutades augusti 2019 och renderat hyreskonsekvens mot verksamhet. Övriga investeringar i lokalanpassningar för att möta uppkomna myndighetskrav 2019 prognosticeras till 0,25 mnkr.

Investeringar – inventarier

Programnämndens egen verksamhet har avsatta medel för inventarieinvesteringar under 2019 på 1,6 mnkr, där i stort sett hela beloppet avser att nyttjas för kostnad för ritverktyg inom detaljplan. Vid behov av ytterligare inventarieinvestering får medel begäras från pott som finns avsatt på programnivå.

6.5 Övriga åtaganden, Programnämnd samhällsbyggnad – egen verksamhet

Örebro kommun blir en hållbar kommun, både ur socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv, först när samtliga nämnder tar hänsyn till politiskt beslutade förhållningssätt och låter dem genomsyra den ordinarie verksamheten. Nedan följer de kommungemensamt prioriterade åtaganden som nämnden har för att kommunen ska kunna utvecklas hållbart.

Markeringen visar om arbetet med åtgärderna pågår enligt plan, om arbetet är på planeringsstadiet eller om nämnden behöver stöd.

Kommunövergripande åtgärder	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Eventuell kommentar
Miljöprogrammet: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och de åtgärder som fastställts i styrdokument inom Miljöprogrammet utförs	☒	☐	☐	(Klimatstrategi, Avfallsplan, Naturplan, Grönstrategi, Trafikprogram, Vattenplan, Giftfritt Örebro och Strategi för miljöanpassat byggande)
Mänskliga rättigheter: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att de åtgärder som fastställts i styrdokumenterna rörande HBTQ, teckenspråk, barnets rättigheter, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld utförs	☒	☐	☐	
ANDT: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att förebyggande arbete sker enligt Strategi med fokus på förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, dopning och tobak.	☒	☐	☐	
Hållbar arbetsmiljö: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att de åtgärder som fastställs i handlingsplanen för hållbar arbetsmiljö för kvinnor och män utförs	☒	☐	☐	
Digitaliseringsstrategin: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att kulturen och arbetssätten inom nämnden stödjer utvecklingen enligt digitaliseringsstrategin.	☒	☐	☐	Digitaliseringsstrategi för programområde Samhällsbyggnad beslutas av Programnämnd samhällsbyggnad oktober 2019
Jämställdhet: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att de åtgärder som fastställts i Strategi för ett jämställt Örebro utförs	☒	☐	☐	

Kommunövergripande åtgärder	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Eventuell kommentar
Barnfattigdom: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att de åtgärder som fastställts i Handlingsplan mot Barnfattigdom utförs	☒	☐	☐	
JID: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs inom jämställdhets- och ickediskrimineringsfrågor inom organisationen och att de åtgärder som fastställts i Jämställdhets och ickediskrimineringsplan utförs	☒	☐	☐	
Nämnden ansvarar för att säkerställa att samverkan sker med det civila samhället	☒	☐	☐	
Nämnden ansvarar för att möjliggöra för människor att leva och verka på landsbygden	☒	☐	☐	

Programövergripande uppdrag/ förhållningssätt	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Berörs inte	Eventuell kommentar
Samordna och informera om arbetsprocesser/ insatser inom trafik och infrastruktur: Ytterligare samordna arbetsprocesserna och till medborgare (och andra berörda), utifrån ett helhetsperspektiv, informera om olika investeringar och åtgärder kring trafiken och dess infrastruktur.	☒	☐	☐	☐	Kommunikationsstrategi under framtagande för att skapa en systematik över hur att kommunicera och informera medborgare, näringsliv och andra berörda aktörer. Utveckling av kartsiktet så det blir lättare att se vart olika åtgärder i infrastruktur planeras ske och när.
Tydliggöra/synliggöra långsiktiga behov: Tydliggöra och synliggöra behoven av verksamhet (berör särskilt kultur och fritidsområdet) och i ett tidigt skede inkludera dessa i samhällsplaneringsprocessen.	☒	☐	☐	☐	Diskussioner pågår tillsammans med berörda förvaltningar, speciellt de inom programområdet, i uppstart av olika samhällsplaneringsärenden. Numera ingår även lokalförsejningsenheten i

Programövergripande uppdrag/ förhållningssätt	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Berörs inte	Eventuell kommentar
					det prioriteringsforum som finns inom Stadsbyggnad
Minska klyftorna: Bidra till arbetet med att minska klyftorna. Ett viktigt område är insatser som möjliggör möten mellan människor.	☒	☐	☐	☐	Nämnden arbetar med att bl a skapa bostäder till överkomliga priser och har under 2019 genomfört större omvandlingar av områden som t ex Varbergaskogen och Vivallakullen i syfte att öka möjligheterna till möten mellan människor
Effektivisera: Effektivisera verksamheten enligt de kommungemensamma krav som finns.	☒	☐	☐	☐	Arbetsätt, taxor, behov mm ses över och revideringar sker. Färdtjänsten är ett viktigt område där stort arbete pågår.
Reducera investeringsprogrammet för att minska driftkostnadskonsekvensen.	☒	☐	☐	☐	Arbete har påbörjats för att revidera arbetsformen för framtagande av investeringsprogrammet
Förbättra skolresultaten. Bidra till det kommungemensamma prioriterade utvecklingsområdet om att förbättra skolresultaten.	☒	☐	☐	☐	Nämnden arbetar med att i tidiga skeden skapa planeringsförutsättningar som möjliggör ändamålsenliga skollokaler, möjlighet för spontan rörlighet ute eller genom olika insatser öka kvaliteten på skolgårdar, i trafikmiljön runt skolor mm.
Intern samordning inom programområdet: Aktivt arbeta för förbättrad samordning inom programområdet.	☒	☐	☐	☐	Arbete för vidareutveckling av intern samordning inom programområdet pågår på flera olika arenor, bl a finns ett etablerat nätverk bland programområdets kvalitetsledare tillika årsprocessledare som arbetar för att bidra till att främja programgemensamma arbetsätt. Därutöver pågår ständig utveckling av samarbete mellan mark- och

Programövergripande uppdrag/ förhållningssätt	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Berörs inte	Eventuell kommentar
					exploateringsavdelningen, planeringsavdelningen, Kultur- och fritidsförvaltningen, Tekniska förvaltningen och Miljökontoret. Exempel är samordningen mellan Stadsbyggnad och Tekniska förvaltningen av ombyggnationen av Teaterplan hösten 2019. I samband med ombyggnationen utifrån ett trygghets- och användarperspektiv byter Tekniska förvaltningen ut vattenledningarna som behöver bytas ut. Genom att samordna detta är det gynnsamt utifrån ett ekonomiskt perspektiv och att byggnation inte behöver ske vid separata tillfällen.
Dialog och samverkan med civila samhället: Inom sitt verksamhetsområde utifrån ett helhetsperspektiv, utveckla former för dialog och samverkan med det civila samhället.	☒	☐	☐	☐	I år testas bland annat samverkan med skolklass i Brickebacken vid utvecklandet av planprogrammet för Brickebacken.
Effektiv lokalanvändning: Inom sitt verksamhetsområde, för kommunen som helhet och i samverkan med andra, öka förutsättningarna för en ökad samordning av lokaler och effektivare lokalanvändning.	☒	☐	☐	☐	Numera ingår även lokalförslörjningsenheten i det prioriteringsforum som finns inom Stadsbyggnad
Digitalisering: Bidra till att den programgemensamma digitaliseringsstrategin verkställs.	☐	☒	☐	☐	När Digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad antagits kommer förvaltningen ta fram en intern plan för verkställande
Programgemensamt utvecklingsarbete: Bidra	☐	☐	☐	☐	Ett prioriterat utvecklingsarbete är för mandatperioden att skapa förutsättningar för att

Programövergripande uppdrag/ förhållningssätt	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Berörs inte	Eventuell kommentar
till övrigt programgemensamt utvecklingsarbete som ägs av programdirektör.					effektivisera samordningen av arbetsprocesserna inom programområdets verksamheter. Arbetet med att utveckla samverkan över programområdesgränserna, de kommunala bolagen mm ingår också här. Ett annat är att fortsätta synliggöra konsekvenserna av den växande staden genom framtagande av nyckeltal.

6.6 Fem år i sammandrag, Programnämnd samhällsbyggnad – egen verksamhet och Byggnadsnämnden

Fem år i sammandrag	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019
Befolkning					
Totalt antal invånare, Örebro kommun	144 252	146 631	150 291	153 367	155 483
- kvinnor	74 228	74 171	75 864	77 360	78 304
- män	72 309	72 460	74 427	76 007	77 179
Anställda inom Stadsbyggnad					
Antal tillsvidareanställda, årsarbetare (heltal)	118	125	135	140	143
- kvinnor	64	70	80,5	86	85
- män	54	55	55	54	58
Antal visstidsanställda, årsarbetare (heltal)	4	11	11	12	9
- kvinnor	2	7	8	8	5
- män	2	4	3	4	4
Antal timavlönade, årsarbetare (heltal)	1,4	1,0	1,4	1,1	0,1
- kvinnor	-	-	1,2	0,8	0,0
- män	-	-	0,2	0,3	0,3
Fysisk planering, antal (BN)					
Antal bygglov	1 737	1 543	1565	1439	1300

Inkomna fastighetsbildningsärenden	233	254	223	200	Ej aktuellt då detta ligger inom MN
Slutförda fastighetsbildningsärenden	236	255	199	200	Ej aktuellt då detta ligger inom MN
Mark och exploatering (PNS)					
Sålda tomter småhus	46	25	19	29	34
Sålda tomter flerbostadshus	36	17	16	2	7
Sålda tomter verksamhet	15	10	12	12	13
Antal byggklara småhustomter för försäljning	41	35	12	2	18
Naturvård					
Antal kommunala naturreservat	18	18	18	18	19
Kollektivtrafik (PNS)					
Stadstrafik					
Antal resor, tusental	Uppgift saknas	7 386	8 000	8 156 476	Resultat vid årsberättelse
Flextrafik, resandeutveckling	15 736	15 764	20 986	21 261	Resultat vid årsberättelse
Färdtjänst					
Antal tillstånd	4 285	4 196	4 395	4 441	Resultat vid årsberättelse
Antal resor inkl riksfärdtjänst	193 084	190 311	201 683	206 909	Resultat vid årsberättelse
Färdtjänstkostnad	37 412	44 460	52 000	52 156	Resultat vid årsberättelse

6.7 Indikatorlista, Programnämnd samhällsbyggnad - egen verksamhet och Byggnadsnämnden

PN/DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Målvärde 2019	Prognos 2019
PNS	Såld verksamhetsmark, kvadratmeter	76 363	324 461	250 000	141157
PNS	Har aktualitetsprövning av ÖP gjorts innevarande mandatperiod?	Ja	Ja	Ja	Ja
PNS	Såld kontorsmark, kvadratmeter, nytt mått – mätthistorik saknas	-	-	Mäta	0
BN	Planlagd mark för verksamhet, hektar	60	24/9	25	15
BN	Andel lagakraftvunna detaljplaner av givna planuppdrag (%)	50	44	75	75
PNS	Antal hektar som har fått ett långsiktigt skydd eller har restaurerats för att få höga miljövärden, ett års fördröjning	316	364	Öka	862,9

PNS	Antal åtgärder för vattenlevande organismer (t.ex. fisk)	0	0	2	0
PNS	Geodata, kundmätning nöjdhet (%)	90	96	95	95
BN	Bygglov enligt NKI-mätning	70	77	>70	70
BN	Andel bygglovsansökningar via e-tjänster av totala antalet bygglovsansökningar (%)	23	32	>/=35	35
BN	Bygglov, kundmätning	8	7,82	>/=8	8
PNS	Antal resor i kollektivtrafik (stadstrafik)	7 800 000	8 156 476	Öka	Helårs-mätning
PNS	Lämpliga snitt för cykeltrafik (Svartåsnittet, fordonspassager med cykel, antal)	12 516 passager/dygn	12 650 passager/dygn	Öka	~12 840 passager/dygn
PNS	Svartåsnittet, fordonspassager med bil, antal	132 944	133 680	Inte öka	~134 800 passager/dygn
PNS	Andel enheter med HME-värde på minst 78, %	33,3	33,3	Öka	Resultat vid årsberättelse
PNS	Anställningstrygghetsindex	87,8	88,8	Behålla	”
	- kvinnor	89,0	89,2		”
	- män	88,2	83,1		”
PNS	Andel chefer som har mellan 10-30 medarbetare, %	36	36	Öka	”
PNS	HME-index	72	75	Öka	”
	- kvinnor	71	74	Öka	”
	- män	74	76	Öka	”
PNS	Ekonomisk ramavvikelse för PN, mnkr(exkl. reavinster för mark)	-4,6	-8,5	>/=0	-29,5
	- varav Stadsbyggnad	5,7	5,8	>/=0	1,2
PNS	- Genomsnittlig förstudietid, månad	8,95	11	Mäta	Resultat vid årsberättelse
PNS	Andel skattefinansierade investeringsobjekt som går enligt tidsplan (%)				
	- Stadsmiljö, %	70	63	80	60
	- Trafik, %	70	70	80	58
BN	Ekonomisk ramavvikelse, BN	-0,09	0,29	>/=0	0
BN	Avgiftsfinansieringsgrad, taxestyrd bygglovsvht, %	95	99	Enligt budget	100
BN	Avgiftsfinansieringsgrad, taxestyrd detaljplanevht, %	92	92	Enligt budget	94
BN	Antal upphävda bygglovsbeslut delat på antal överklagade beslut	5/48=0,1	1/39=0,03	<0,2	0,2
BN	Skattefinansierad bygglovsverksamhet: inkomna ärenden delat på antalet avslutade ärenden	512/715 = 0,72	<0,9	<0,9	<0,9
PNS	Antal genomförda dialoger, översiktlig planering, <i>nytt mått mätthistorik saknas</i>	-	-	Mäta	1

PNS	Analys av resultatet av kommunövergripande indikator**	Se analys i text (rapport)			
PNS	Antal besök i tätortsnära områden som har ett långsiktigt skydd (reservatsbildning eller motsvarande)	Tas fram	Tas fram	Tas fram	Projekt börjar i höst
PNS	Antal nyanlagda besöksanordningar (t.ex. stig, rastplats) i tätortsnära områden som har ett långsiktigt skydd (reservatsbildning eller motsvarande).	34	40	Öka	2,5
KS/ PNS	Antal genderbudgetanalyser från föregående år som lett till beslut om förändringar i verksamhet eller arbetssätt (Totala antalet utförda genderbudgetanalyser, nytt mått så mätthistorik saknas)	0	1	1	0
KS/ BN	Antal genderbudgetanalyser från föregående år som lett till beslut om förändringar i verksamhet eller arbetssätt (Totala antalet utförda genderbudgetanalyser, nytt mått så mätthistorik saknas)	1	0	1	0
PNS	Antal personer i tomtkön/antal sålda tomter per år	1150/12 =96	1280/29 =44	Tas fram/mäta	1165/34 = 34
PNS	Markreserv: balansvärde (hektar), <i>nytt mått – underlag tas fram under 2017</i>	11637	11623	Tas fram/mäta	12002
PNS	Antal nya bostäder/lägenheter (för flerbostadshus och småhus) som ska produceras på såld mark, <i>nytt mått</i>	888+12	106+29	700	447 lght
BN	Nyproducerade lägenheter i relation till befolkningsökningen	0,58	0,645	0,5	0,4
BN	Antal nyproducerade lägenheter	2 081	1935	1000	800
BN	Antal lägenheter som kan byggas utifrån lagakraftvunna detaljplaner	2 444	2300	Öka	700

6.8 Bilagor

Bilaga 1 - Under perioden avslutade och pågående uppdrag, Programnämnd samhällsbyggnad – egen verksamhet

Uppdrag	Status
<ul style="list-style-type: none"> Färdigställ Kulturkvarteret inkl Vasaplatsen 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Planera och utföra investeringar i platser i stråk intill Södra strandgatan, Teaterplan och Fisktorget 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> För att främja fysisk aktivitet hos en stor del av kommuninvånarna behöver satsningar göras på anläggningar för både spontana och organiserade aktiviteter utifrån de ställningstaganden som finns i kommunens idrottspolitiska program kring bland annat att ett kompensatoriskt förhållningssätt ska tillämpas för att säkerställa en jämställd resursfördelning. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Örebro kommun präglas av stark tillväxt både vad gäller befolkningsökning och antal nya arbetstillfällen. Detta ställer stora krav på snabb utbyggnad av infrastruktur för att möjliggöra byggandet av nya bostäder och arbetsplatser. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Ta fram tydligt avkastningskrav utifrån prognoser om försäljningsintäkter (ska ej innebära att t ex markpriser höjs) 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Fortsätta arbeta med att tillgänglighetsanpassa våra offentliga miljöer 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Tillgången till bostäder utanför Örebro tätort, samt mot förutsättningarna för att kunna leva och bo på landsbygden under livets alla skeden ska förbättras. Arbetet ska ske utifrån de ställningstaganden som finns i översiktsplanen. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Ungdomars perspektiv och möjligheter till en aktiv fritid på landsbygden ska utvecklas. 	Slutfört
<ul style="list-style-type: none"> Verka för ökad in- och utpendling till Örebro kommun. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Tillsammans med Region Örebro län ta en tydligare position i nationella och internationella diskussioner om infrastruktur och kommunikationer. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Aktivt verka i bolaget Oslo-Stockholm 2.55 för att utveckla tågtrafiken på sträckan Oslo-Stockholm. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen ska utreda kriterier för hållbarhet vid exploatering, som gynnar byggherrar med goda ambitioner på området, inom ramen för den exploateringslagstiftning som finns. 	Ej påbörjat
<ul style="list-style-type: none"> För att få större utväxling på de insatser som görs på trafikområdet ska kommunen arbeta mer förebyggande med åtgärder som minskar efterfrågan på resor och transporter. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Färdigställa gångstråksplanen. Gångstråksplanen ska innehålla strategier för attraktivare gångstråk samt en handlingsplan för stadens och kommunens gångstråk. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Förbättra Hjälmarens vattenkvalitet, där övergödning är det största problemet. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Utreda möjligheterna till att göra åtgärder vid Tysslinge kanal och Älvtomtabäcken för att förbättra Svartåns kvalitet. 	Pågående

• Säkra utrymme och möjliggöra för strukturskapande samhällsfunktioner utifrån behovsunderlag från Kultur- och fritidsförvaltningen	Pågående
• Utveckla arbetet med att bedöma konsekvenser och tillämpa kompensationsprincipen.	Pågående
• Involvera örebroare och särskilt barn och unga i samhällsplaneringen	Pågående
• Trygghetsskapande belysningssatsningar	Pågående
• Utifrån utvecklingsuppdrag fortsatt bidra till förutsättningar för utveckling av området runt ”gamla Coop Lillån”	Slutfört
• Förtydliga förutsättningarna för att förtäta i Brickebacken samt bättre koppla ihop området med omgivande områden och universitetet.	Pågående
• Planera för nya områden och bygg ut för etablering av större verksamhet (till exempel lager och logistik).	Slutfört
• Fortsätta arbetet med utvecklingsförslag som ger bättre förutsättningar för omvandling av verksamhetsområden.	Slutfört
• Utöver komplettering av befintlig bebyggelse planera för flera större stadsdelar.	Slutfört
• Säkra bostadsförsörjningen (4000 nya bostäder under mandatperioden)	Pågående
• När nya större bostadsområden skapas ska allmännyttan vara representerad.	Slutfört
• Stödja utvecklingen av studentbostadsmarknaden genom att följa behovet och bidra information om befintliga studentbostäder samt kommande, pågående och slutförda byggprojekt	Pågående
• Verka för samordnad bostadsportal	Pågående
• Blandad bebyggelse	Pågående
• Bidra till att skapa incitament för att minska trångboddheten och öka den sociala inkluderingen.	Slutfört
• Planera för bostäder i mindre tätorter	Slutfört
• Bidra till ökad rörlighet på bostadsmarknaden	Pågående
• Möjliggöra för fler småhustomter	Slutfört
• Trafikbokslut utifrån trafikprogrammet ska tas fram	Slutfört
• Fortsatt främja hållbara transporter för personer och gods.	Pågående
• Strategi för påverkan av resvanor ska färdigställas	Vilande
• Fortsatt arbeta bidra till järnväg mellan Oslo och Stockholm	Pågående
• Bidra till trafiksäkerhetsåtgärder för barn	Pågående
• Fortsätta omvandlingen från trafikleder till stadsgator	Pågående
• Skapa förutsättningar för samordnade varutransporter, effektiv användning av ytor	Pågående
• Fortsätta arbetet med områdesvis handlingsplaner	Pågående
• Fortsatt bidra till att gatuarbeten samordnas	Pågående
• Samordna den kommunala planeringen med det kommunala parkeringsbolagets verksamhet	Pågående
• Pendlarparkeringar (Ta fram fler)	Pågående
• Fler och säkrare cykelparkeringar	Pågående
• Fortsatt utveckling av huvudcykelstråk, bl a Sjukhusleden med passage över CV-leden	Pågående
• Underlätta cyklande på landsbygden	Pågående

<ul style="list-style-type: none"> Färdigställa ombyggnationen/breddningen av Skebäcksbron 	Slutfört
<ul style="list-style-type: none"> Översyn av Södra station i sin helhet för att skapa enklare och säkrare passage över järnvägen som gående och som cyklist 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Bidra till utvärdering av linjenätet 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Bidra till att utveckla dagens linjenät för att uppnå bättre kundnöjdhet och ökad kostnadseffektivitet (BRT) 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Tillgänglighetsanpassa ytterligare 10 hållplatser. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Belysningen på 10 hållplatser ska förbättras så att tryggheten att åka kollektivt ökar för alla trafikanter. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> För att bli Sveriges bästa cykelkommun behöver vi skapa ett engagemang hos de örebroare som idag cyklar och som är ambassadörer för vår cykelstad. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Inom verksamhetsområdet verkställa grönstrategin 	Slutfört (grönstrategin framtagen) Pågående (handlingsplan för grönstrategi)
<ul style="list-style-type: none"> I anslutning till ny bebyggelse skapas fler grönområden för både lek och motion. 	Slutfört (ÖP) Pågående (Naturplan samt handlingsplan)
<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt utbyggnad av odlingslotter kommer att ske. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Tillgång till attraktiva lekmiljöer, mötesplatser och aktivitetsytor för barn och unga 	Slutfört
<ul style="list-style-type: none"> Utveckla ett nytt fritidshusområde i Örebro kommun. 	Slutfört
<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt arbeta för ett vattenskyddsområde för Svartån. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Följa upp och samordna mål och åtgärder enligt Örebro kommuns vattenplan 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt bidra till att utveckla naturturismen. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt utveckling av naturreservat och naturområden 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Investeringar i naturvården fortsätter, bl a genom att synliggöra och anpassa naturen till målgrupperna barn, äldre, nya användare och personer med funktionsnedsättning 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt utveckling av Varbergaskogen 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen ska stärka möjligheterna till rekreation och motion genom att rusta upp våra naturreservat, parker och motionsspår. Dessa platser är väl nyttjade av örebroarna. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Tillsammans med byggaktörer och andra aktörer skapa ett nytt och modernt grönt kvarter med möjlighet till innovativa lösningar 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Billigare småhus och lägenheter 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Fortsättning av genomförandet av stora exploateringsobjekt 	Pågående

• Ta stor hänsyn till funktionsnedsattas behov vid utformandet av offentliga anläggningar	Pågående
• Brunnsparken ska utvecklas som stadsdelspark	Pågående
• Fortsätta arbetet med Karlslunds framtida utveckling.	Pågående
• Samordna utvecklingsinsatser kring Hjälmarén som besöksmål	Pågående
• Fortsatt planering och utveckling av stadsdelar	Pågående
• Fortsätta utvecklingsarbetet med service mot företag och privatpersoner	Pågående
• Fortsätta att stärka och utveckla det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i stadens bostadsområden.	Påbörjat
• Bidra till programövergripande samordningsuppdrag inom byggande för SOV/BoU mfl ("HULT")	Pågående
• Verkställa digitaliseringsstrategi (samt leda projekt Digital tvilling)	Pågående
• Programnämndernas lokalförsörjningsplaner ska under året synkroniseras i en kommungemensam lokalförsörjningsplan.	Ej påbörjat

Bilaga 2 - Servicegarantier

Nämnd	Programnämnd riktat till driftsnämnd
FN	Alla kan åka skridskor i någon ishall varje dag under perioden oktober-mars.
FN	Aktivitetsbidrag till föreningar betalas ut inom 14 dagar om ansökan är komplett.
FN	Bokningsförfrågningar om idrottslokal ska vara besvarade inom tre arbetsdagar.
KN	Kulturskolan erbjuder 28 lektioner per läsår i Kulturskolans ämneskurser.
KN	Alla fritidsgårdar öppnar sista sommarlovsveckan.
MN	Livsmedel: Andel uppfyllda kontrollbesök inom 2 mån, %.
TN	Ansökan om parkeringstillstånd för rörelsehindrade handläggs inom fyra veckor.
TN	Som kund/abonnent ska du få ditt kärl utställt inom fem arbetsdagar efter registrerad beställning.
TN	Pothål på körbanor samt gång- och cykelvägar ska lagas inom fem arbetsdagar från att anmälan kommit in till kommunen.
TN	Snöröjning påbörjas på gång- och cykelbanor efter avslutat snöfall vid minst sju cm djup. På körbanor påbörjas snöröjning efter avslutat snöfall vid minst tio cm djup. Röjningen ska vara avslutat inom tolv timmar.
TN	Som kund/abonnent har du tillgång till vatten inom tre timmar, vid vattenläcka inom det område där kommunen ansvarar för vatten och avlopp.
TN	Som kund/abonnent har du tillgång till vatten inom tre timmar, och vatten i kranen inom 24 timmar, vid vattenläcka inom det område där kommunen ansvarar för vatten och avlopp.

Bilaga 3 – Sammanställningar effektiviseringsåtgärder inom programområde Samhällsbyggnad

Tabell 1 – Kulturnämndens hantering av effektiviseringskrav i budget 2019

Kulturskolan, tkr		500
Samordning teckenspråkssamordnare	1	150
Minskad utökning av Kulturfritids	2	100
Kultur för lust och lärande - neddragning en skola	3	250
Biblioteket, tkr		595
Minskat anslag till timvikarier	4	300
Neddragning av städkostnader Stadsbiblioteket på söndagar	5	60
Färre läsaktiviteter	6	25
Ej återbesatt tjänst	7	210
Fritid ungdom, tkr		700
Neddragning skidresa Romme sportlovet fritidsgård	8	100
Personalbesparing pensionsavgång	9	160
Personalbesparing givet möjlig omställning	10	200
Neddragning minibuss fritidsgårdar	11	50
Neddragning kompetensutveckling	12	50
Generella effektiviseringsåtgärder fritidsgårdar	13	140
Allmänkultur, tkr		303
Effektiviserad marknadsföring	14	200
Neddragning evenemangskostnader	15	50
Neddragning inköpskostnader Bio Roxy	16	18
Generella effektiviseringsåtgärder	17	25
Neddragning av extrastäd på Hjalmar Bergmanteatern	18	10
Summa, tkr		2 098

Tabell 2 – Fritidsnämndens hantering av effektiviseringskrav i budget 2019

Wadköping och Karlslund, tkr	95
Minskad programverksamhet samt prisökning vid tillfällig uthyrning Wadköpingsrummet	40
Färre växter, Karlslunds trädgård	55
Fritidsverksamheten, tkr	1 405
Neddragning lokalvård Idrottshuset	130
Effektivare lokalnyttjande Idrottsenheten	200
Ökade hyresintäkter Idrottshuset	50
Budgetminskning selektiva bidrag	284
Sopsortering vid anläggningar	50
Örnsro IP	391
Pettersbergs bollhall	300
Förvaltningsledning, tkr	15
Generella effektiviseringsåtgärder	15
Summa effektiviseringar, tkr	1 515

Tabell 3 – Sammanställning av programområde Samhällsbyggnads föreslagna hantering av utökad effektiviseringskrav till förmån för ombudgetering till BoU.

Nämnd	Belopp
Fritidsnämnd	
Minskat fastighetsunderhåll	200
Ökade intäkter ÖSK-bandy	85
Ökad uthyrning förråd	60
Odlingslotter (minskad drift)	200
Vakans föreningsenheten*)	100
Vakans fritid gem.*)	300
Minskad planeringsreserv *)	311
Summa effektiviseringar Fritidsnämnden 2019	1 256
Kulturnämnd	
Minskad planeringsreserv	140
Minskad planeringsreserv *)	200
Neddragning buffert för kostnadsökningar 2019 för digitala arbetsplatser *)	300
Neddragning kompetensutveckling konferenser och konsultarvoden	63
Bio Roxy, ökade intäkter	100
Bio Roxy, 50 % tjänst	100
AK medel för specifika satsningar för barn och unga *)	150
Minskad kostnad för material (fritid ungdom) *)	50
Studiecirkel på fritidsgård *)	150
Gemensamma gårdsaktiviteter *)	50
Avtal mötesplatser *)	125
Målgruppsöppet stadsbibliotek i Varberga under ombyggnationen	150
Summa effektiviseringar Kulturnämnden 2019	1 578
Programnämnd Samhällsbyggnad egen verksamhet	
Ta bort årlig budget för omprio gaturum (projekt rosa/blå gatan)	400
Sammanläggning och effektivisering av verksamhetskoordinering inom förvaltningen. Beräknas generera effektivisering 50 % av en tjänst.	300
Minska avsatta medel för förvaltningsövergripande utbildningsinsatser	192
Se över behov av programvaror utifrån sammanställningen i PM3 och avbeställa alla inte klart nödvändiga programvaror .	50
Summa effektiviseringar Programnämnd Samhällsbyggnad egen verksamhet 2019	942
Tekniska nämnden	
Kortsiktigt under 2019 allmän restriktivitet, inte återbesätta alla vakanser omgående etc. *)	1 224
Långsiktigt för 2020 och framåt tas förslag fram till Tekniska nämnden i juni. Föreslagna åtgärder kommer exempelvis att handla om att ta bort åtaganden, sänka ambitionsnivån, öka avgifter mm.	0
Summa effektiviseringar Tekniska nämnden 2019	1 224
Summa hanterat utökad effektiviseringskrav programnämnd Samhällsbyggnad	5 000

*) Förslagen i röd text är sådana som ger tillfällig effekt år 2019 och därmed behöver hanteras på nytt år 2020 och framåt.

Bilaga 4 - Exploateringsverksamhetens resultat maj-augusti 2019

Exploateringsverksamhetens resultat maj-aug 2019					2019-09-05
Objekt	Resultat Bostäder	Resultat Verksamheter	Delfinansiering hyra		Totalt kr
			Citypassagen Sam 521/2016	Försäljnings- omkostnader	
502-288 Ladugårdsängen etapp 2	7 846 158				7 846 158
502-295 Garphyttan 5:13 mfl	238 916				238 916
502-301 Norra Ormesta	4 588 523				4 588 523
502-336 Eker 14:178	4 713 524				4 713 524
503-019 Gryt Norra Bro		121 649			121 649
503-073 Pilängen		54 720			54 720
503-090 Palmbohult		2 832 022			2 832 022
503-106 Gamla vägen		2 488 112			2 488 112
50 % administration				-1 494 026	-1 494 026
Fastighetskatt				-1 133 531	-1 133 531
Expl.stim.åtgärder				-58 294	-58 294
Hyra Citypassagen april-aug 2019			-1 897 556		-1 897 556
Summa	17 387 121	5 496 503	-1 897 556	-2 685 851	18 300 217
Exploateringsresultat jan-april 2019					22 990 170
Exploateringsresultat maj-aug 2019					18 300 217
Summa jan-aug 2019					41 290 387
Budget 2019					70 000 000
Prognos jan-dec 2019					83 000 000
varav					
Exploateringsresultat					57 000 000
Exploateringsbidrag					26 000 000